

The Project Gutenberg eBook of "Nuori Kotka" ja vanha metsästäjä, by James Fenimore Cooper

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: "Nuori Kotka" ja vanha metsästäjä

Author: James Fenimore Cooper

Translator: Sohvi Reijonen

Release date: September 20, 2014 [EBook #46910]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK "NUORI KOTKA" JA VANHA METSÄSTÄJÄ ***

Produced by Juha Kiuru

"NUORI KOTKA" JA VANHA METSÄSTÄJÄ

Kirj.

James Fenimore Cooper

Suomeksi mukailut nuorisolle Sohvi Reijonen

Alkuperäinen teos: The Pioneers
(Leatherstocking Tales #4)

WSOY, Porvoo, 1896.

SISÄLLYS:

1. Kohtaus metsässä.
2. Linnun ammunta.

3. Pantteri.
4. Poltettu maja.
5. Metsästäjä jalkapuussa.
6. Pako.
7. Luolan salaisuus.
8. Vanhan metsästäjän jäähyväiset.

Ensimmäinen luku.

Kohtaus metsässä.

Noin vuonna 1673 majoittihe Pennsylvaniaan uutisasukas. Rikas kun oli, hankki hän omakseen laajat alat asumaton maata, josta antoi osia viljeltäväksi varattomille, avustaen heille siten kodin ja toimeentulon. Hänen oma elämänsä oli moitteetonta. Häntä pidettiin suuressa arvossa ja hänelle oli monta virkaa uskottu hoidettavaksi. Mutta hänen taloudelliset yrityksensä eivät onnistuneet ja hän kuoli siksi ajoissa, että säästy rutiköyhyydestä. Hänen jälkeläisensä kokivat päästä esi-isänsä veroiseksi ja, jos suinkin mahdollista, yhtä rikkaaksikin, kunnes muutaman heistä vihdoinkin onnistui hilautua yhteiskunnan ylimmille porraspuille. Avioliitto häntä siinä melkoisesti auttoi ja siten hänen poikansa, Marmaduke Temple, sai muuta paremman kasvatuksen kuin mikä Pennsylvanian silloisissa oppilaitoksissa oli mahdollista. Koulussa oli nuoren Marmaduken ikäinen nuorukainen, Edvard Effingham, ja heistä tuli ystävykset. Effinghamin perhe oli rikas ja arvossa pidetty. Isä oli neljäkymmentä vuotta majurina palveltuansa ottanut eron virasta. Ja kun Edvard, ainoa poika, otti vaimon, luovutti isä hänelle koko omaisuutensa. Ensiksi käytti nuori Effingham rikkauttansa etsiäksensä nuoruuden ystävänsä Marmaduken ja auttaaksensa häntä. Kun Marmaduken isä juuri pikkistä ennen oli kuollut ja hänen omaisuutensa pilstoutunut moneen osaan, tuli ystävän tarjous sopivaan aikaan. Ystävykset perustivat kaupan Pennsylvanian pääkaupunkiin Filadelfiaan. Uuttera ja toimelias Marmaduke otti huoleksensa johdon, ja Effingham, joka antoi varat, sai puolet voitosta, esiytymättä kuitenkaan julkisesti liikkeen osakkaana. Kahdesta syystä hän piti yhtiön salaisuutena. Ollen sellaisen perheen jälkeläinen, jossa aseteollisuus oli siihen asti perintönä kulkenut, katsoi hän alentavaksi välittömästi yhtyä kauppaliikkeeseen. Toinen syy oli isän voittamaton vastenmielisyys kveekaria kohtaan, ja Marmaduke oli peräisin kveekariperheestä, vaikka hän itse ei ollutkaan erittäin ankara lahkolainen.

Marmaduke johti monena vuonna liikettä niin onnellisesti, että se tuotti runsaan voiton. Niiden levottomuuksien alkaessa, jotka olivat vapautussodan edeltäjiä, asettui Effingham kuninkaan ja Marmaduke kansan puolelle. Kun sota syttyi, uskoi Effingham kaikki paperinsa ja mitä hänellä vain arvokasta oli toverinsa talteen, ja jättäen isänsä hän lähti kuninkaan sotajoukkoon. Luonnollisesti eivät ystävykset saaneet mitään tietoja toisistaan, ja sodan jaloista täytyi Marmaduke Templen kohta poistuakkin pääkaupungista pelastettuansa ensin omaisuutensa ja Effinghamin paperit varmaan talteen kuninkaallisilta joukoilta. Kun Yhdysvallat sodan päätyttyä tunnustettiin itsenäisiksi, julistettiin kuninkaan puoluelaiset tiluksensa menettäneiksi ja ne tuomittiin myötäviksi. Marmaduke käytti tilaisuutta hyväkseen, matkusti Newyorkiin ja osti jokseenkin huokealla avaroita tiloja. Niiden parantamiseksi hän käytti kaiken kykynsä ja toimintahalunsa, niin että hän heti oli maansa mahtavimpia tilanomistajia. Kaikkien hänen rikkauksiensa ainoana perijänä oli tytär, jonka hän vähän ennen vaimonsa kuolemaa oli vienyt muutamaan kasvatustilokseen.

Kun asukasluku siinä piirissä, jossa hänen tiluksensa olivat, oli kasvanut määrättyyn lukuun sinne muuttaneista uutisasukkaista, nimitettiin hänet sinne ylituomariksi.

Tutustutettuamme lukijaa oloihin ja henkilöihin siirrymme varsinaiseen kertomukseemme ja tulemme niin muutamana joulukuun päivänä 1793 Newyorkin valtion keskukseen lähelle Susquehannan lähteitä.

Oli kirkas pakkaspäivä. Auringonlaskun aikaan nousi reki hiljakaisilleen vuorenrinnettä. Hevosia ohjasi nuori neeker, jonka luonnostaan kiiltomustat kasvot pakkanaan oli pilkukkaiksi täpliteltyt. Siitä huolimatta oli kasvojen ilme iloinen, sillä hän ihan riemuitsi kotiintulosta ja lähestyvän joulujuhlan huvituksista. Reessä istui keski-ikäinen mies ja nuori tyttö. Turkkeihin kun olivat kääriytyneet, ei heistä näkynyt muuta kuin tytön mustat silmät ja miehen kasvot, joissa ilmeni hyväntahtoisuus ja miellyttävä iloisuus. Mies oli Marmaduke Temple ja hänen matkatoverinsa hänen tyttärensä Elisabet, joka oli viettänyt neljä vuotta Newyorkin kasvatustiloksessa ja nyt palasi kotiin. Vuori, jonka rinnettä he parillaan nousivat, kasvoi vankkaa havumetsää, ja vähän kuin peläten tähysteli Elisabet synkkään metsään, kun yhtäkkiä kova, hellittämätön koiran haukunta kuului.

— Seis, Agy! huudahti vanha herra mustalle ajajalle. Se on vanha Hektor; minä tunnen sen äänestä. Luultavasti on "Nahkajalka" otuksen jälillä. Tuossapa onkin edessämme veres hirvenjälki — Ja nyt,

Elisabet, jollet pyssyn pamausta pelkää, niin hankin sulle kunnan hirvipaistin jouluruuaksi!

Ajaja pysäytti hevoset. Marmaduke Temple viskasi turkin päältään, kaappasi oivan kaksipiippuisen lintupyssynsä ja hyppäsi reestä kinokseen. Hän aikoi juuri rientää eteenpäin, kun komea hirvi oikaisi tien poikki muutaman askelen päässä hänestä. Käsi varmana ja katse terävänä kohotti Marmaduke pyssynsä ja laukaisi. Mutta hirvi jatkoi matkaansa pelkäämättä ja nähtävästi vahingoittumatonna. Ei vielä toinenkaan laukaus tuntunut osaaavan oikeaan. Sääliä tuntien iloitsi jo Elisabet hirven pelastumisesta, kun se taas yhtäkkiä pyyhkäsi tien poikki. Samassa tärähytti ilmaa räikeä pamaus, ihan toisellinen kuin vanhan herran lintupyssyn laukaus. Hirvi hypähti korkealle ilmaan, ja kun toinen laukaus seurasi siinä paikassa, suistui se suinpäin maahan, kieriskellen kinoksessa. Kovaääninen "halloo" kajahti näkymättömän ampujan suusta ja samassa ilmestyi tielle kaksi miestä piilostaan kuusten takaa, josta käsin he olivat hirveä väijyneet.

— Kas vain, Natty! Jos minä olisin tiennyt teidän olevan siellä väijymässä, huudahti Marmaduke Temple, niin olisin kyllä laukaukseni säästänyt toiseen aikaan. Mutta vanhan Hektorin haukunta oli liian houkuttelevaa. Enkähän minä ole ihan varma siitäkään, eikö joku minun luodistani suistanut saalistamme päällelleen.

— Ei, tuomari, ei! vastasi metsästäjä naurahdellen ja voittoisasti häntä katsellen tuntiessaan osavammutensa. Luuletteko todellakin, että tuollaisella tuliluikulla saattaa ampua aikuisen hirven?

— Tämä on hyvä pyssy, Natty, ja se on sekin aikoinaan hirven kaatanut! virkkoi tuomari, hymyillen ystävällisesti. Hirveen on sattunut kaksi laukausta, toinen kaulaan ja toinen keskelle sydäntä. Eihän se olisi mahdotonta, Natty, että toinen olisi minun ampumani!

— Mutta teidän täytyy myöntää, tuomari, jatkoi metsästäjä harmistuneena, että hirvi kaatui vasta viimeisestä laukauksesta ja sen ampui nuorempi ja varmempi käsi kuin sekä teidän että minun. Minä puolestani, vaikka olenkin köyhä kuin hiiri, tulen kyllä toimeen ilmankin tätä saalista; mutta enpä kuitenkaan mielelläni luopuisi oikeuksistani vapaassa maassa.

— Eikä teidän tarvitsekaan, Natty! vastasi tuomari. Minähän puolustaunkin vain metsästäjäkunnian vuoksi! Muutamalla dollarillahan hirven ostaa, mutta mikäs korvaa kunnian pitää lakissaan hirvenhäntää? Ajatelkaapas, miten minä voisin kerskata siitä serkulleni, joutavanpäiväiselle Dick Joneselle, joka koko tänä metsästyskautena ei ole ampunut muuta kuin ukkoteeren ja pari harmaata oravaa.

— Otukset häviävät häviämistään, tuomari, mitä laajemmalle vain nämä viljelykset ja parannukset ulottuvat, virkkoi vanha metsästäjä huoaten. Oli aikoja semmoisiakin, jolloin minä pirttini kynnykseltä saatoin ampua kolmetoista hirveä. Ja kun tuli karhunlihan nälkä, niin ei muuta kuin valvo yö ja ammu otso kuutamossa pirtin seinänraosta. Eikä siinä tarvinnut pelätä liian sikeästi nukkuvansa, sillä suden ulvonta piti kyllä valveilla. Hektor vanha, tämä — hän silitti suurta, musta- ja keltapilkkuista, valkovatsaista ja valkeajalkaista metsäkoiraa, joka juuri palasi ajosta — katsokaapas, mitenkä sudet purivat pahaksi sen kurkun sinä yönä, kun minä ajoin ne pois, kun ne yrittivät siepata minulta saaliin uunin piipusta! Koira on uskollisempi kuin moni kristitty. Se ei milloinkaan unohda ystäväänsä ja se rakastaa sitä, joka sille antaa ruuan.

Metsästäjän olennossa oli jotain omituista, joka aikaa sitten oli herättänyt Elisabetin huomion. Hän oli pitkä ja hoikka ja hänen ohutta punertavaa tukkaansa peitti ketunnahkainen lakki. Vaikka hänen kasvonsa olivat laihat ja kuihtuneen näköiset, ilmeni niissä kuitenkin hyvä ja luja terveys. Harmaat silmät säihkyivät tuuheiden, harmahtavain kulmakarvain alta. Kaula kuikkoti paljaana ja yhtä ahavoituneena kuin kasvatkin. Hirvennahkainen nuttu oli sidottu villavyöllä. Jalassa oli hänellä mokasiinit, hirvennahkaiset jalkineet, jotka hän intiaanien tavalla oli koristanut siilin piikkilöillä, ja hirvennahkaiset housut sekä polviin ulottuvat säärykset samasta aineesta, josta pukimosta hän uutisasukkailta oli saanut nimen "Nahkajalka". Vasemmalla olkapäällä oli mahdottoman suuri häränsarvi ja kupeella riippui nahkainen metsästyslaukku. Pyssy ulottui lumisesta tanteresta melkein ketunnahkalakin huippuun.

— Olisinpa oikein mielissäni, virkahti Marmaduke huolellisesti tarkastettuansa hirven haavoja, jos minulle tulisi kunnia tämän hirven kaatamisesta. Ja jos minun laukaukseni sattui kaulaan, niin se on varma, että hirvi on minun, sillä sydämmeen ammuttu luoti oli silloin tarpeeton. Mitäs te siitä sanotte, hyvä ystävä?

Ja tuomari kääntyi Natyn seuraajaan.

— Minä sanon, että minä sen hirven ammuin! vastasi nuorukainen ylpeänlaisesti, laskien kätensä pyssylle, joka oli melkein samallinen kuin hänen vanhemman toverinsa pyssy.

— Mutta tottahan toki myötte minulle saaliin? kysäisi tuomari, hymyillen lempeästi. Olisippa toden

perästä kerrassaan kummallista jollen saisi kelpo juttua tästä kuoleman iskusta! Mitäpä arvelette, nuori mies, onko kolmessa dollarissa kylläksi hirvestä?

— Otetaanhan ensin selvä asian oikeasta laadusta, vastasi nuorukainen sävyisästi, mutta äänen vlevyys ilmaisi muuta toista kuin mitätön ulkomuoto. Monellako raehaulilla te olitte ladannut pyssynne?

— Viidellä, hyvä herra, sanoi tuomari jokseenkin hämmästyen nuorukaisen luontevasta käytöksestä. Eiköhän viidessä ole kylläksi kaatamaan hirveä?

— Yksikin jo riittäisi, mutta — nuorukainen läheni puuta, jonka takaa hän oli tullut ja jatkoi: muistatte kai, herra, että ammuitte tähän suuntaan? Tähän puunkylkeen on jäänyt neljä.

Tuomari tarkasti vereksiä merkkiä puunrungosta ja lausui nauraen:

— Sillähän te vain todistatte itseänne vastaan! Missäs viides on?

— Täällä! vastasi nuorukainen, kääntäen viittaansa ja osottaen reikää nutussaan, josta tipahteli suuria veripisaroita.

— Taivas varjelkoon! kiljahti tuomari kauhuissaan. Olenko tässä vain kuluttanut aikaa turhaan pöyhkeilemiseen, silloin kuin lähimmäiseni minun tauttani kärsii tuskaa päästämättä valituksen ääntä huuliltaan? Mutta pian, pian rekeen! Kylään on vain peninkulma ja siellä te saatte lääkärin apua! Minä korvaan teidän hoitonne ja te jätte meille, kunnes paranette — tahi kauvemmaksikin, jos haluatte!

— Kiitoksia paljon, lausui nuorukainen, mutta minulla on ystävä, joka tulisi hyvin levottomaksi kuullessaan, että minä olen haavoittunut eikä hän voisi olla minun luonani. Ja haavahan sitä paitsi on ihan mitätön. Mutta luullakseni ette nyt, hyvä herra, kieltäne minulta hirven omistusoikeutta?

— Mitenkä minä sen kieltäisin? huudahti tuomari liikutettuna. Minä annan nyt teille oikeuden tästedes ampua metsissäni, mitä ikinä haluatte. "Nahkajalka" on tähän asti ollut ainoa, jolle olen sellaisen etuoikeuden myöntänyt. Mutta minä ostan hirven teiltä — Ottakaa tämä seteli! Se korvaa teille sekä omanne että minun laukaukseni.

— Vielä on elossa monta, mutisi vanha metsästäjä itsekseen, jotka vakuuttavat, että Natanael Bumpon metsästysoikeus tässä vuoristossa on vanhempi kuin Marmaduke Templen oikeus sitä häneltä kieltää.

Välittämättä Natyn jupinasta kumarsi nuorukainen kohteliaasti, kiittäen tarjouksesta.

— Suokaa anteeksi, hyvä herra, sanoi hän, mutta minä tarvitsen saaliin itse.

— Mutta tässä on jo monen hirven hinta! tarjoili tuomari. Ja kuiskaten hän lisäsi: ottakaa tämä; minä pyydän teitä; se on sadan dollarin seteli.

Nuorukainen näytti horjuvan päätöksessään. Mutta punastuen, ikäänkuin häveten hetkellistä heikkouttaan hän kieltäytyi uudelleen.

— Ette kai tahdo loukata isääni niin syvästi, sanoi hänelle Elisabet, nousten seisalleen reessä, jotta jätätte hänen tunnolleen niin raskaan syytöksen, että hän on haavoittanut teidät ja jättänyt teidät sitten metsään avutonna? Minä pyydän teitä tulemaan kanssamme ja antamaan lääkärin hoitaa itseänne!

— Kylläpä se oikeastaan taitaa olla parasta, että sinä menet heidän kanssaan, poika! arveli Nahkajalka. Jos näet luoti on vielä haavassa, niin ei vanha käteni sitä enää sieltä saa. Kolmekymmentä vuotta sitten — se oli toista se. Silloin kulin minä seitsemisenkymmentä peninkulmaa ypä yksinäni erämaan halki pyssynluoti reidessä ja vasta kotiin päästyäni minä sen sieltä puukollani silpasin pois. Chingachgook-vanhus se kyllä sen vielä muistaa.

Viimein kuitenkin nuorukainen suostui istumaan rekeen, vaikka selittämättömän vastenmielisesti. Musta kyytipoika nosti vielä hirvenkin siihen muun painon lisäksi. Kun kaikki olivat sijoittuneet, pyysi tuomari vanhaa metsästäjääkin mukaan.

— En tule, vastasi Nahkajalka, päätänsä pudistaen. Minulla on vielä tekemistä kotona joulunaatoksi. Jos näette vanhan Chingachgookin järven rannalla, niin ottakaa hänet lääkäriä auttamaan, sillä hän ymmärtää hoitaa sekä isku- että ampumahaavoja.

— Vielä yksi asia, Natty, sanoi nuorukainen, kääntyen metsästäjään, älkää mainitko mitään laukauksesta elköökä siitäkään, minne menen. Ymmärrättekö?

— Luottakaa vanhaan Nahkajalkaan! vastasi metsästäjä, heitti pyssyn olalleen, ja poistui ripein askelin metsään.

Ajaessa tarkasteli Marmaduke vierasta, joka istui hänen edessään äänetönnä. Hän oli kaksi- tai kolmekolmatta-vuotias, tavaskokoista hiukkaa pitempi ja hänen kasvojensa piirteet harvinaisen miellyttävät.

— Te näytätte minusta niin tutulta, nuori ystävänä, mutta en jaksa muistaa teidän nimeänne.

— Minä olenkin ollut vasta kolme viikkoa näillä main, vastasi nuorukainen kylmästi. Ja mikäli kuulin, olette te ollut kauvanlaiseen poissa.

Tie kiemurteli laaksoon.

— Katso tuonne, Elisabet, virkkoi tuomari. Täältä näet kotisi, suojasi ja elämäsi turvan — samoin tekin nuori mies, jos tahdotte meidän kanssamme asua.

Hämmästyneenä katseli Elisabet maisemaa laaksossa. Uuraat ihmiskädet olivat sitä niin muovailleet, että hän töin tuskin sen tunsii lapsuutensa elostelukentäksi. Ihan heidän allaan kimalteli järvi talvisessa puvussaan. Kapea virta — Susquehanna — kierteli sulia pitkin peninkulmittain, silmän siintämättömiin. Rantaäyräällä oli Templetonin kylä, noin viisikymmentä taloa, useimmat puisia. Taloryhmäkkeen keskeltä kohosi tuomarin omituinen kivirakennus komeana ja mahtavana.

Kulkusten raikkaasta kilinästä päättäen läheni nähtävästi reki lähenemistään ja jopa se tien mutkassa näkyviinkin pyörähti neljän hevosen vetämänä. Ajajana oli Richard Jones, tuomarin äskenmainittu serkku, joka oli sheriffinä uutisasutuksessa. Kolme muuta herraa istui reessä, nimittäin herra Grand, kylän pappi, kauppias Le Quoi ja majuri Hartmann, saksalainen periään.

— Niinkuin näet, Marmaduke, kunnioitan minä sinua suuresti, kun näin valittujen kanssa tulen sinua vastuuttamaan! tervehti ylituomari serkkuaan, pysäyttäen hevoset.

— Te olette erittäin huomaavaisia! virkkoi tuomari, kääntyen tulijoihin. Ja nyt, hyvät herrat, esittelen minä teille tyttäreni. Teidän nimenne hän jo ennestään tuntee.

Richard valmistihe kääntämään nelivaljakkoaan. Tie oli näet niin kapea, että siinä olisi ollut mahdotonta kääntyä, jollei kivilouhos olisi ollut sen vieressä; vaikka olihan se sittenkin vaaranalaista. Lyödä huimien etumaista hevosparia pakotti Richard sen nietokseen, joka peitti louhoksen. Mutta kun hevoset askel askelelta tunsivat vajoavansa yhä syvemmälle ja syvemmälle, sysäytyivät ne takimaistensa päälle, jotka taas vuorostaan tyrkkäsivät rekeä. Ennenkuin Richardilla oli aavistustakaan vaarasta, kiikkui jo toinen puoli rekeä toistasataa jalkaa syvän, kohtisuoran kuilun partaalla.

— Taivas varjelkoon! huusi tuomari. Me olemme hukassa jokikinen!

Ja Elisabet rinkaisi kauhistuneena.

Siinä silmänräpäyksessä hyppäsi pelkäämätön metsästäjä Marmaduken reestä pillastuneiden hevosten eteen, joita Richard säälimättä ja rajusti, hellittämättä ruoski. Nuorukainen läimäytti hevosia päähän niin tuntuvasti, että ne viskautuivat syrjään ja tulivat oikealle tielle. Reki tosin siten peräytyi vaarallisesta paikastaan, mutta siitä huolimatta se kuitenkin kaatui. Pappi ja saksalainen lensivät muitta mutkitta maantielle. Richard kaarsi ilmaan suuremmoisen kaaren ja putosi noin viidenkymmenen jalan päähän samaan kinokseen, jota hevoset olivat pelänneet. Ranskalainen, joka jo ennakoita oli valmistaunut hyppäämään, räntsähti Richardin viereen kuin sammakko ja tupsahti sitten päälleen lumeen, sätkytellen hoikilla säärillään taivasta kohti kuin linnunpelätin. Kun sitten kaikki taas olivat jaloillaan eikä Richard huomannut kenenkään vahingoittuneen, huudahti hän erittäin tyytyväisenä:

— No, siitä me nyt kuitenkin pääsimme mainiosti! Tiesinhän minä, miten paraiten hallitsen nelivaljakko; muuten olisimme päistikkaa hujautaneet syvyyteen, koko seurue!

— Siitä ei sinun kannata kerskata, murahti tuomari. Jollei tämä reipas nuorukainen olisi tässä ollut, niin tuskinpa vain olisi ehyttä palasta jällellä hevosista, reestä tai teistä, hyvät herrat.

Matkustajat istuutuivat rekeen ja saapuivat muitta seikkailuita tuomarin taloon. Ovella oli heitä vastassa palvelusväki, etunenässä Benjamin Penguillan, vanha, sävyisä karhu, joka hoiti hovimestarin tointa. Richardin koiratarhasta kuului hirmuista melua, jos minkäkinlaisten koirain ääniä, susikoiran ulvonnasta mäyrän rävennykseen. Ainoastaan suuri verikoira pysyi hiljaa ja tyyneenä. Komeana ja juhlallisesti se meni Elisabetin luo, joka sitä silitteli. Koira tuntui tuntevan hänet. Se katsoi pitkään ja tarkkaavasti hänen jälkeensä, kunnes ovi tulijain perästä sulettiin. Sitten se vetäytyi lähimpään koirankoppiin, aivan kuin sille olisi selvinnyt, että talossa oli nyt uusi aarre, jota hänen piti vartioida.

Suuressa, kodikkaan lämpimässä ja valoisassa salissa riisuivat tulijat päällysvaatteensa, ja jokainen asettihe sinne niin mukavasti kuin voi. Haavoittunut metsästäjä seiso i vain yksinään nurkassa, pyssyynsä nojaten ja tarkasteli synkästi ympäristöään. Marmaduke Temple muisti, että hän tarvitsi

apua ja haitatti paikalla lääkärin, joka tuli ja tutki haavaa. Vieraan olkapäässä oli pieni haava, johon raehauli oli tunkeunut. Pakkanen oli verenvuodon tyrehtyttänyt. Lääkäri sai haulin pois ja oli juuri aikeissa panna siteen, kun Chingachgook-intiaani, jota mohikaaniksikin sanottiin, ilmestyi ovelle.

— Kiitoksia paljon avustanne hyvä herra, sanoi nuorukainen ylpeästi. Mutta tuossa tulee minun hoitajani, joka säästää teitä sen enempää vaivautumasta minun tauttani!

Chingachgook oli vasta muutamia kuukausia oleskellut Templetonin vuoristossa. Hän asui Nahkajalan mökissä ja kun he olivat joltisenkin samantapaisia, niin viihtyivät he hyvästi yhdessä. Vaikka Chingachgook jo oli iäkäs, oli hänen vartalonsa vielä pysty ja vahva, ja hänen mustat silmäteränsä kiilsivät tulen valossa kuin tulipallot, kun hän tähystellen katseli ympärilleen. Metsänpojan lähestyessä väistihe koko seurue, päästäen hänet haavoittuneen luo. Hetkisen hän ääneti tarkasti nuoren metsästäjän olkapäätä ja käänsihe sitten vakavana ja kysyvästi tuomariin päin. Tuomari hämmästy, sillä intiaani oli aina ennen käyttäytynyt tyyneesti ja nöyrästi. Hän ojensi kuitenkin kätensä ja sanoi:

— Tervetultuasi, Chingachgook! Tämä nuori mies luottaa hyvin sinun taitoosi, koskapa hän näyttää mieluummin antautuvan sinun hoidettavaksesi kuin meidän lääkärin.

Jokseenkin selvällä englanninkielellä vastasi mohikaani:

— Valkoihoiset eivät mielellään katsele verta ja kuitenkin haavoitti "nuoren kotkan" se käsi, jonka ei pitäisi pahaa tehdä!

— Mohikaani! Chingachgookvanhus! huudahti tuomari. Luuletko sinä minun käteni milloinkaan tahallaan vuodattaneen ihmisverta?

— Paha henki asustaa joskus paraimmissa sydämissä, vastasi intiaani, mutta veljeni puhuu totta. Hänen kätensä ei ole milloinkaan ehdoin tahdoin väijynyt kenenkään henkeä. Hän on viaton — veljeni ei ole tahtonut verta vuodattaa.

Marmaduke tarttui hänen ojennettuun käteensä hymyillen, osottaen sillä, ettei hän intiaanin sanoja enää muistele, niin syvästi kuin ne olivatkin häntä loukanneet.

Sitten kun intiaani oli taitavasti sitonut kääreen, nousi haavoittunut ja sanoi:

— Nyt en enää, hyvät herrat, kuluta aikaamme kauvemmin enkä teitä turhanpäiten vaivaa. Minun on vain saatava selville teidän oikeutenne hirveen, tuomari Temple.

— Minä myönnän, että se on teidän, sanoi Marmaduke, mutta minä olen teille muuta suuremmassa velassa kuin mikä tästä saaliista tulee. Tulkaa sen vuoksi huomenna tänne. Silloin sovimme sekä tästä että toisesta paljoo tärkeämmästä asiasta.

— Mutta, hyvä herra, minä en voi lähteä saamatta edes osaa hirvestä, jatkoi nuorukainen, taistellen tunteineen. Olenhan minä jo sanonut, että minä tarvitsen saaliini itse.

— No, siihen me nyt emme niinkään hevillä suostu, keskeytti Richard. Tuomarihan korvaa teille huomenna koko eläimen ja ottakaa ihan lemmessä kaikki, kunhan ette vain ota selkää.

— Paljon kiitoksia auliudestanne, hyvä herra! Mutta te pidättäisitte itsellenne juuri sen osan, jonka minä tahdon omiksi tarpeikseni. Minun itseni pitää saada selkää, se on, jos miehellä vain on oikeutta omistaa se, jonka hän on ampunut, ja jos laki siinä kohti hänen omistusoikeuttansa suojelee.

— Laki suojelee teitä! lausui tuomari Temple hämmästyneenä ja harmissaan. Benjamin, sanoi hän hovimestarille, toimita hirvi kokonaisena rekeen ja saatatuta tämä nuori mies Nahkajalan mökkiin. Mutta totta kai teillä on nimi, hyvä vieras, ja kaiketikkin tapaan teidät uudelleen korvatakseni tekemäni vahingon?

— Nimeni on Edwards, vastasi metsästäjä, Oliver Edwards. Minä olen helposti tavattavissa, sillä minä asun tässä likettyellä. Enkä minä ihmisiä pelkää, koska en milloinkaan ole tehnyt pienintäkään pahaa kellekkään.

— Mehän teimme pahaa teille, virkahti Elisabet, ja tietysti tieto siitä, että kieltäyitte meidän avustuksestamme, koskee kipeästi isääni. Häntä ilahuttaisi nähdä teitä huomenna luonamme.

Nuori mies vastasi kumartaen:

— Minä siis tulen huomenna luoksenne, herra tuomari, ja katson käytettäväkseni tarjoamanne reen ystävyysdenosotteeksi.

Hän viivähti vielä hetkisen ajatuksiinsa vaipuneena ja tarkasti sitten, synkän rajua ilme silmissä,

huonetta joka puolelta. Vihdoin hän poistui kumartaen ja sen näköisenä, ettei tarvinnut pyytää sinne jäämään.

— Kummallista, miten leppymätön mieli niin nuorella ihmisellä! sanoi Marmaduke vieraan mentyä. Toivottavasti hän kuitenkin huomenna, jos kerran tulee, on sävyisämmällä tuulella.

Elisabet, jolle se sanottiin, ei vastannut, vaan meni hitaasti ja alla päin huoneiden läpi ruokasaliin, jonne toisetkin häntä seurasivat. Chingachgook lähti niinikään tuomarilasta ja kulki kohti kotiansa.

Toinen luku.

Linnun anmunta.

Pakkanen oli joltisestikkin lauhtunut seuraavana aamuna. Paksuja pilvenmökkäleitä kasautui taivaalle pimittämään nousevaa päivänkehrää, ja etelätuuli toi mukanaan lukemattomia suvisen ilman merkkiä. Aamupäivällä lähti Elisabet kävelyille, katselemaan ympäristöä ja aikoi juuri mennä veräjstä muutamaan aitaukseen, kun yhtäkkiä kuuli Richard Joneksen äänen.

— Hauskaa joulua, Elisabet serkku! huusi hän. Oletpa sinä varhain liikkeellä. Luullakseni aiot katsella, mitä kaikkea kaunista tänne on ilmautunut, ja niitä ei voi kukaan selittää sinulle paremmin kuin minä. Sallinet siis minun tulla seuraksesi!

Hän tarjosi Elisabetille käsivartensa ja he jatkoivat matkaa. Niitä näitä puhellessa olivat he jo joutuneet kappaleen matkaa talosta ja juuri tulleet kennäälle kylän taa. Tuulen suhina jättiläismoisten puiden latvoissa esti heidän askeliaan kuulumasta ja oksat peittivät heidät näkymättömiin.

Siten he lähenivät paikkaa, jossa nuori metsästäjä, Nahkajalka ja intiaanipäällikkö keskustelivat vakavasti.

— Mennään pois, kuiskasi Elisabet. Meillä ei ole minkäänlaista oikeutta urkkia näiden ihmisten salaisuuksia.

— Minkäänkōlaista oikeutta? vastasi Richard yhtä hiljaa, mutta kärsimättömänlaisesti, pitäen Elisabetia tanakammin käsivarresta estääksensä häntä peräytymästä. Sinä unohdat, serkku, että minun velvollisuuteni ylituomarina on valvoa seudun rauhaa ja pitää huolta, että lakia noudatetaan. Mennään vain likemmäksi kuuntelemaan, mistä tärkeistä asioista siellä puhe on.

Ja välittämättä Elisabetin vastustuksesta hän toteutti aikeensa ja heti he olivat niin lähellä, että selvästi kuulivat Nahkajalan sanat.

— Meidän täytyy saada lintu tavalla millä tahansa! Minä olen tänä aamuna uhrannut viimeiset kolikkoni, ihan tähän ropoon, ostaakseni ruutia ranskalaiselta kauppiaalta. Ja kun teillä itsellänne ei ole pennin pyökärää, niin saamme sitä ampu vain yhden ainoan kerran. Minä tiedän, että Billy Kirbykin tulee sinne tolkkuaamaan, että ei se kalkkunakukko häneltä luiskahda. Chingachgookilla on tarkka silmä, kun on puhe vain yhdestä laukauksesta. Mutta minulla se käsi vapisee, niin etten tähtäämään kykene, kun vain jotain harvinaista on tekeillä.

— Tämä, — huudahti nuorukainen painokkaasti, joka tuntui katkerasti ivaavan hänen köyhyyttään, ja osottaen hänelle rahaa, — tämä on ainoa, jonka omistan, paitsi pyssyäni. Minä olen nyt aitometsäläinen ja elääkseni täytyy minun turvautua ainoastaan metsästämiseen. Tulkaa, Natty! Meidän täytyy uhrata viimeinen kolikkomme lintuun. Teidän varma kätenne apunamme täytyy meidän onnistua.

— Minusta olisi mieluisempaa, että Chingachgook koettaisi, poikaseni! Minä en luota itseeni; sillä juuri sen vuoksi kun pidämme sen niin tärkeänä, olen varma, että ammun harhaan. Intiaanit ovat työntä väkeä; no eivät niin vähistä välitä. Chingachgook, tässä on raha; ottakaa minun pyssyni ja ampukaa lihava kalkkunakukko, jonka he ovat puuntynkään sitoneet. Oliver herra sen mielellään tahtoo, ja minä olen varma, etten saa mitään aikaan, jos on liian kiire.

Intiaani käänsi päätänsä synkkänä ja tarkastettuaan hetkisen ääneti seuralaisiaan hän vastasi:

— Kun Chingachgook oli nuori, niin lensi hänen ampumansa nuoli yhtä suoraan kuin välähdys hänen silmistään. Mutta hän on vanhentunut ja hänen kätensä on kadottanut joustavuutensa.

Päätäväisästi astui Elisabet pensasten keskelle, jotka ympäröivät metsästäjiä. Nuorukainen hämmästyi nähdessään hänet ja aikoi peräytyä; mutta samassa hän tointui ja lakkiansa kohottaen kumarsi, nojaten sitten taas pyssyynsä. Ei Natty eikä mohikaanikaan näyttäneet vähääkään

hämmästyvän, niin odottamattomasti kuin Elisabet sinne ilmestyikin.

— Minä huomaan, alotti neiti Temple, että vanha jouluhuvi, kalkkunan ampuminen, on teillä vielä tapana, ja minäkin tahtoisin siinä onneani koettaa. Kuka teistä olisi hyvä ja ottaisi nämä rahat maksun suorittamiseksi ja ampuisi minun puolestani? Ette kai ole niin epäkohteliaita, että kieltäydytte siitä?

Nahkajalka pisti rahat haulisäiliöönensä, viskasi pyssyn olalleen ja vastasi:

— Jollei Billy Kirby ammu lintua ennen minua eikä aamukaste liene turmellut ranskalaisen ruutia, niin ette milloinkaan ennen ole nähnyt isänne pöydällä kauniimpaa lintua kuin sen nyt näette, neiti Temple.

— Mutta minulla on etuoikeus, Natty! sanoi Oliver, ja ensin koetan minä onneani. Suonette anteeksi, neiti Temple, mutta tärkeä syy pakottaa minua koettamaan saada lintua omakseni.

— Tehkää niinkuin hyväksi näette, hyvä herra! vastasi Elisabet. Me koetamme molemmat onneamme ja tämä tässä on minun ritarini. Minä luotan hänen käteensä ja hänen silmänsä! Menkää edellä, Nahkajalka, me tulemme jälestä.

Natty kaaloi lumessa pitkin askelin sinne päin, josta kuului iloista hälinää. Ääneti seurasivat häntä toiset ja päästyänsä sokkeloisesta pensaikosta ja näreiköstä tulivat he aukealle pyökärälle, jonne kylän useimmat nuoret miehet olivat kokoutuneet. Vanha jouluhuvi, kalkkunan ampuminen, on niitä muinoisia tapoja, joita uuden maailman asukkaat eivät hevillä unohda. Linnun omistaja oli vapaaksi päässyt neekeri, joka tilaisuutta varten oli hankkinut suuren joukon siipikarjaa. Nuorille ja epävarmoille pyssymiehille oli hän asettanut monellaisia vähäpätöisiä lintuja, ja monta laukausta oli jo ammuttu hänen edukseen. Ampuminen tapahtui seuraavalla tavalla:

Lintu sidottiin punoksella suuren kuusen katkaistuun runkoon, joka oli oksittu puti puhtaaksi ampujain puolelta, että sitä voisi käyttää maalitauluna. Puun ja pyssymiesten väli oli tarkasti sata kyynärää. Neekeri pani hinnan joka linnulle ja määräsi ampumisehdot. Kolmisenkymmentä miestä oli sinne saapunut, kaikki pyssyineen. Koulupojat keräytyivät kuuluisinten ampujain ympärille ja kuuntelivat korvat höröllä heidän kehumisiensa. Kerskujiin oli Natyn jo mainitsema Billy Kirby. Tämä nuorukainen, ammatiltaan metsänraivaaja ja juurikkaanvääntäjä, kun häntä milloin työnteko miellytti, oli suurisuinen rähisijä. Hänen lempeät silmänsä ja riitaisa puhetapansa olivat mitä räikeimmät vastakohdat. Viikkomääriä hän saattoi joutilaana vetelehtiä paikasta toiseen, kiistellen työnantajain kanssa palkoista ja laiskoitteli mieluummin, jos vain arveli toisen penniäkään häneltä tinkivän. Mutta jos kerran oli hinnoissa sopinut, sieppasi hän kirveensä ja pyssynsä, heitäläsi laukun selkäänsä ja painui metsään. Siellä hän heilutteli kirvestänsä hartiavoimalla. Reippaita, äkeitä iskuja seurasi kumiseva räiske — ja siihenpä sortui puu, maanjäristyksen tavoin tannerta täräyttäen. Päivittäin ja viikoittain, vieläpä kuukausittainkin saattoi Billy Kirby sillä tavalla panna koko synnynnäisen uurautensa ja rautaisen kestävyytensä työntekoon. Mutta kun hän oli raateensa pinonnut, kokosi hän työkapineensa, sytytti pinot palamaan ja poistui metsästä liekkien räiskiessä ja savun tuprutessa. Pitkät ajat sen perästä nähtiin Billy Kirbyn taas kiertelevän ja kaikissa kansanhuveissa, niinkuin juuri puheena olevassakin, oli hän päivän sankarina.

Hänen ja Nahkajalan kesken oli jo aikoja sitten ollut kateellista kilpailua siitä, kumpi oli osavampi pyssymies. Heidän taitavuutensa vertaaminen oli tähän asti supistunut heidän omiin kehumisiinsa. Mutta nyt pä he ensi kerran saisivat kilpailla julkisesti. Kalkkuna oli jo sidottu puuhun, mutta koko ruumis oli lumen peitossa, niin ettei näkynyt muuta kuin punainen paisunut pää ja pitkä kaula. Jos lintu haavoittui lumen peittävästä kohdasta, niin se jäi entiselle omistajalleen; mutta jos vain höyhenkin hivenen liikahti näkyvistä osista, niin joutui se onnellisen ampujan saaliiksi.

Neekeri, joka istui lempilintunsa rinnalla nietoksessa, oli juuri juhlallisesti ilmoittanut nämä ehdot, kun Elisabet lähestyi serkkunsa kanssa.

— Pois tieltä, pojat! karjui Billy Kirby, asettuen ampumisasentoon. Pois tieltä, te nuoret korpipojat tahi ammun minä teidät sipaleiksi! Ja te, Brown, jättäkää jäähyväiset kalkkunallenne!

— Seis! huudahti nuori Oliver. Minäkin olen sen haluajia! Tässä on minun maksuni, Brown. Minä tahdon kanssa ampua laukaukseni!

— Se olkoon suotu teille! huusi Kirby. Mutta oletteko te niin rikas, että voitte maksaa laukauksen, jota ette ammu kuuna kullaan valkeana?

— Elkkää kerskuko ennen aikojaan, Billy Kirby! virkkoi Nahkajalka. Tehän saatte laukausta vain kerran. Ja jos poika ei lintuun osaisikkaan, joka minua ei ollenkaan ihmetyttäisi, sillä hänen kätensä on kipeä ja jäykkä, niin tulee vielä teidän perästäne tarkka pyssy ja tottunut silmä!

— Kas vain, vanha Nahkajalka, vieläkö tekni olette elossa? touhusi hänen ainainen vastustajansa. No, kaikessa tapauksessa on minulla etuoikeus!

Neekerin silmistä kuvastihe sama jännitys kuin katsojistakin, erotus oli vain toiveissa. Sillä aikana kun puunhakkaaja vitkalleen, mutta varmasti nosti pyssyn tähdätäkseen kalkkunaa, huudahti linnun omistaja:

— Ole varuillasi, Puter! Liikauta päätäsi, hölmö! Etkö näe, että sinua tähdätään?

Huudon tarkoituksena oli kääntää ampujan huomiota muuhun, mutta sen vaikutus jäi tuiki tehottomaksi. Billy Kirby tähtäsi mitä huolellisimmin. Hetkisen kuluessa ei kuulunut hiiskaustakaan ja — laukaus pamahti. Lintu käännähti päätänsä ja leväytti siipiänsä, mutta samassa se taas tynesti painautui lumeen. Henkeä pidättäen vaikenivat kaikki vielä hetken, mutta neekeri katkaisi hiljaisuuden, rähähtäen nauramaan kohti kurkkua, ja ylenmääräisessä ilossaan hän kieriskeli kinoksessa.

— Se oli oikein, Puter! kirkui hän, hyppäsi pystyyn ja syöksähti linnun luo, ikäänkuin sitä syleillääkseen. Johan minä sanoin, että kyllä sinä hänet mujautat! Vielä yksi ropo, Billy, niin saatte uuden laukauksen!

— Ei, huudahti Oliver, nyt on minun vuoroni! Te olette jo saanut minun rahani!

— Voi, voi! Ne rahat menevät hukkaan, päivitteli Nahkajalka. Kalkkunan pää ja kaula on liian pieni maali voimattomalle kädelle! Parempi olisi, jos antaisitte minun ampua. Ehkäpä me sitten sovimme linnusta neiti Templen kanssa.

— Toinen laukaus on minun! vastasi nuori metsästäjä, tähtäsi nopeasti ja laukasi paikalla. Mutta lintu ei liikahtanutkaan. Ja luodin jälkeä tarkastaessa huomattiin, ettei se ollut sattunut edes puuntynkäänkään.

Brown ei muistanut iloitakkaan viimeisen ampujan harhaan menneestä laukauksesta, kun Natty astui ampujan paikalle. Hänen ihoonsa ilmestyi suuria, ruskeita täpliä, sieramet laajenivat ja hänen ruskeat, luisevat kätensä hapuilivat hänen tietämättänsä kinoksessa. Sillaikaa kun kalkkunan omistajan tuska ilmaisihe mainitulla tavalla, seisoi tuskan aiheuttaja niin tynenä ja varmana kuin ei siinä olisi ollut ainoatakaan katsojaa. Hän siirsi oikeata jalkaansa hiukan taaksepäin, ojensi vasemman kätensä pitkin pyssynpiippua ja kohautti pyssyä lintua kohti. Siinä tuokiossa siirsihe jokaisen katse ampujasta amuttavaan. Mutta silloin kuin odotettiin laukauksen pamahtavan, kuuluikin vain hanan lupsahdus lukkoon.

— Ei lauennut, ei lauennut! riemuitsi neekeri, ponnahtaen kyykkysiltään ilmaan kuin hurja ja rientäen linnun luo. Yritys on kuitenkin laukauksen veroinen.

— Sehän on sulaa hulluutta, ihminen, — ärähti vanha metsästäjä suuttuneena, — että yritys olisi laukauksen arvoinen. Pois tieltä, sieltä, että saan Billy Kirbylle näyttää, mitenkä joulukalkkuna ammutaan.

— Rehellisyys maan perii! huudahti neekeri. Jokainenhan sen tietää, että yritys on ihan sama kuin laukaus. Kysy herra Joneselta — kysy neitiltä tuossa.

— Se on totta, tolkkusi Billy, se on tämän paikkakunnan tapa, Nahkajalka. Jos tahdotte toisen kerran ampua, niin pitää teidän siitä maksaakkin vielä. Kas niin, nyt koetan minä taas onneani. Tässä on rahani. Nyt on minun vuoroni.

— Kaksintaistelussa, jolloin molemmat ampuvat yhtäaika, katsotaan yleensä laukaukseksi, vaikka hana pettääkin, sanoi ylituomari ratkaistaksensa riidan. Ja tässäkin tuntuu minusta turhalta vaatia, että mies saisi koko päivän yrittämästä päästyäänkin yrittää ampua kalkkunaa. Minun mielestäni pitää Nathanael Bumpon maksaa uudestaan, ennenkuin hän saa toisen kerran koettaa.

Niin arvokkaan henkilön mielipide, joka sitä paitsi lausuttiin asianmukaisen painokkaasti, vaiensi muut. Ainoastaan Nahkajalka oli tyytymättömän näköinen.

— Minun mielestäni pitää kysyä Elisabet-neitinkin mieltä, virkkoi hän. Jos minun hänen mielestään täytyy myöntyä, niin olkoon menneeksi.

— Minä arvelen, että teidän nyt täytyy siihen suostua, sanoi neiti Temple. Mutta minä suoritan maksun teidän puolestanne ja sitten te koetatte uudestaan.

Sillä välin oli Billy Kirby valmistaunut ampumaan toistamiseen.

Hän näytti täydellisesti käsittävän, että siitä se riippui hänen vastainen maineensa eikä hän sen

tähden laimin lyönyt mitään, joka suinkin vain saattoi hänen menestymistänsä varmentaa. Hän tähtäsi, tähtäsi tähtäämistä päästyäänkin, vaan ei näyttänyt uskaltavan laukaista. Ei ainoatakaan ääntä, ei edes Brownin, kuulunut hänen valmistautuessaan. Viimein hän laukaisi, mutta yhtä onnistumattomasti kuin ensi kerrallakin. Paikalla kajahti neekerin ilohuuto. Hän nauraa rätisi ja tanssia temmelsi nietoksessa, niin kauvan kuin jalat kestivät.

Billy oli hirveän vihainen huonosta onnestaan. Hän tarkasteli lintua joka puolelta ja väitti osanneensa muutamaan höyheneen.

Mutta väkijoukko kinasti vastaan, sillä se piti neekerin puolta, joka tuon tuostaankin uudisti: rehellisyys maan perii!

— Ei ole sitä miestä, joka sadan kyynärän päästä osaisi kalkkunapäähän, intti Kirby, kääntyen neekeriin. Hullu olinkin sitä koettaessani!

— No, no, Billy Kirby, huudahti Nahkajalka, väistykäähän vähän, niin näytän teille miehen, joka on osannut parempaankin maaliin kuin kalkkunakukkoon, vieläpä aikana semmoisena, jolloin sekä intiaanit että metsän pedot häntä yhtä aikaa ahdistivat.

Hän kohautti pyssyänsä monta monituista kertaa. Vihdoin hän laukaisi. Savu, pamaus ja hetken jännitys estivät katsojaa heti saamasta selville laukauksen seurausta. Mutta sen onnistuminen ei ollut mikään salaisuus, sillä Elisabet huomasi ritarinsa painaltavan pyssynperän hankeen ja hänen suunsa vetäytyvän äänettömään nauruun. Pojat riensivät puun luokse ja nostivat maasta hengettömän kalkkunan, jonka pää riippui kiini ruumiissa vain hienosta nahkarimpsakkeesta.

— Tuokaa lintu tänne ja antakaa se neiti Templelle, huusi Nahkajalka. Minä olen ampunut hänen nimessänsä ja lintu on hänen omaisuuttansa.

— Ja minä vain olen koetellut onneani saadakseni todistaa teidän taitavuuttanne, Nahkajalka, sanoi Elisabet ja kääntyen nuorukaiseen hän lisäsi: tahdotteko ottaa linnun korvaukseksi siitä, että haavanne esti teitä itseänne sitä voittamasta?

Nuorukainen kumarsi ja otti ääneti linnun maasta. Elisabet antoi neekerille hopearahan korvaukseksi hänen vahingostansa ja aikoi juuri serkkunsa kanssa palata kotiin kun hänen isänsä, Marmaduke Temple, saapui ampumapaikalle. Ampujia ei tuomarin tulo näyttänyt ollenkaan häiritsevän. Heidän kinastellessaan kalkkunaa muuta vähäpätöisemmän linnun ampumisehdoista meni Marmaduke nuoren metsästäjän luo, joka Nahkajalan ja Chingachgookin kanssa oli hiukan syrjemmälle väistynyt.

— Minä olen tehnyt teille suuren vahingon, herra Edwards, alotti tuomari, mutta onneksi minä kuitenkin jossakin määrin voin sen korvata. Minä tarvitsen juuri nyt miestä, joka osaa kynää käyttää. Kipeä kätenne estäneet teitä hyvään aikaan muuta tointa harjoittamasta. Tahtoisitteko sen vuoksi auttaa minua — ainakin muutamina kuukausina — ja te saatte työnne mukaisen korvauksen.

Ei tuomarin esiytyminen eikä hänen tarjouksensa lainkaan aiheuttanut nuorukaista kuuntelemaan hänen puhettansa niin vastahakoisesti kuin hän kuitenkin kuunteli. Tuskin voiden hillitä itseänsä hän viimein vastasi:

— Minä palvelisin teitä mielelläni voidakseni rehellisellä tavalla ansaita elatukseni, sillä sitä en salaa, että asemani on huolestuttavampi kuin ehkä minusta muuten voi päätellä. Mutta minä pelkään, että sellaiset uudet suhteet ja sitoumukset estäisivät minua tärkeämmästä tehtävästä. Sen tähden minun täytyy kieltäytyä hyväksymästä teidän tarjoustanne ja vastedes niinkuin tähänkin asti koettaa hankkia elatukseni pyssylläni.

— Uskokaa miestä, joka on teitä kokeneempi, kun hän sanoo, että metsästäjän epävarma asema ei aineellisia varoja tuo.

Hän jatkoi puhettaan ja luetteli nuorukaiselle ne tehtävät, jotka hänelle tarjotussa toimessa tulisivat. Edwards kuunteli häntä taistellen itsekseen. Kova kamppailu kuvastui hänen kasvoissaan, sillä toisinaan hän näytti mielihyvällä aikovan suostua tarjoukseen, mutta samassa taas ilmestyi hänen otsallensa käsittämätön vastenmielisyys kuin synkkä pilvenlonka.

Erittäin tarkkaavaisena kuunteli mohikaani tuomarin puhetta. Vihdoin hän astui lähemmä erinomaisen arvokkaasti ja sanoi:

— Kuuntele vanhuksen sanoja kuin isäsi puhetta! "Nuori kotka" ja suuri kansanpäällikkö syökööt yhdessä ja nukkukoot toistensa vieressä pelkäämättä. Mingolaiset ja delawarilaiset ovat synnynnäiset viholliset, mutta te olette samaa rotua. Opi odottamaan, poikani!

Mohikaanin kehoitus näytti syvästi vaikuttavan nuorukaiseen. Hän myöntyi vihdoinkin Marmaduken

esityksiin ja suostui tarjoukseen. Liitto tehtiin kuitenkin vain kokeeksi ja molemmiin puolin saisi sen purkaa, jos niikseen tulisi. He erosivat, ja kun tuomari serkkunsa ja tyttärensä kanssa kotiin kulki, oli nuorukaisen kummallinen käytös heillä miltei yksinomaisena puheenaineena.

Metsästäjät painuivat vaieten järvelle päin. Kun he sen saavuttivat ja astelivat sen jäistä pintaa pitkin vuoren juurelle, jossa heidän majansa oli, katkaisi nuorukainen äänettömyyden.

— Kukapa olisi sitä uskonut kuukaus takaperin? Minä olen suostunut palvelemaan Marmadukea — asumaan saman katon alla kuin sukuni pahin vihollinen! Mutta mitäpä minä olisin voinut muutakaan tehdä? Sitähän ei kestä kauvan. Ja kun se aika loppuu, niin ravistan itsestäni alistumiseni niinkuin karistan tomun jaloistani.

— Onko hän mingolainen, koska sanot häntä viholliseksesi? kysyi mohikaani.

— Minä en luota vieraaseen kieleen, — keskeytti Nahkajalka, joka kaiken aikaa oli epäillen katsonut koko hanketta, — sillä niin usein kuin minä olen kuullut kauniita sanoja valkean miehen suusta, niin usein se miltei aina on koskenut intiaanien maa-aloja.

— Minä koetan mukautua, sanoi nuorukainen, koetan unohtaa, kuka olen. Elkää muistuttako minua enää, että minä olen päällikön jälkeläinen, päällikön, joka kerran oli näiden vuorien, näiden laaksojen ja näiden vesien haltija. Niin, minä olen hänen alamaisensa, hänen orjansa. Eikös se ole kunniaakasta orjuutta, hyvä vanhus?

— Hyvä vanhus! toisti intiaani juhlallisesti ja pysähtyi, niinkuin hänen tapansa oli, kun joku asia häneen kipeästi koski. Chingachgook on vanha, veljeni poika. Kun hän oli nuori — kuka näki hänen pyssynsä lepäävän? Nyt on hänen kätensä kuin naisen käsi, hänen tomahavkinsa [Pohjoisameriikan intiaanien teräksinen tai pronssinen sotatappara. Käytetään usein sodan vertauskuvana.] on puinen kirves. Ohdakkeet ja okaiset pensaat, jotka hänen nahkaansa repivät, ovat hänen vihollisiaan, — ei hän enää muita tunne. Nälkä ja vanhuus yhtyvät.

— Riittää jo, huudahti nuorukainen, minä tunnen, että tämä uhri vaaditaan minulta ja minä täytän sen. Vaan elkää puhuko enää, minä pyydän teitä, päätökseni jo ilmankin painaa sydäntäni raskaana taakkana.

Kohta he pääsivät majan luo, jonne katosivat siirrettyänsä ensin sen suulta kekseliäästi sommitellun sulun, jonka tarkoituksena nähtävästi oli suojella heidän jokseenkin arvotonta omaisuuttansa.

Sopimuksen mukaan alkoi Edwards kohta toimensa Marmaduken talossa, täyttären uuraasti velvollisuutensa; yöt hän useimmiten vietti Nahkajalan mökissä. Näiden kolmen metsästäjän seurustelussa oli jotain salaperäistä, ja he olivat myötäänsä yksissä, vaikka tuomarilassa kävi Chingachgook harvoin eikä Natty milloinkaan. Sitä vastoin pistäytyi Edwards, milloin vain suinkin töiltään jouti, entisessä asunnossaan, josta hän useinkin palasi myöhään iltasella tahi vasta auringon noustessa, jos oli sattunut siellä viivähtämään ohi perheen tavallisen maatapanoajan. Ne, jotka sen tiesivät, kuvittelivat mielessään jos jotakin, vaan eivät siitä kuitenkaan mitään virkkaneet, paitsi Richard, joka toisinaan arveli, ettei puolimetsäläinen milloinkaan totu säännölliseen elämään, ja kumminkin oli Edwards, vaikka sellaista perijuurta, sivistyneempi kuin voi toivoakkaan.

Vihon viimeinkin teki lämmin vuoden aika tuloaan. Vuorten ruskea väri vaihtui lehdikön heleän vihreään, josta kuuset ja petäjät tummempina pistivät näkyviin, ja tammiensa hitaat silmukat suurenivat, ilmoittaen kesän lähestyvän. Muutamana päivänä ilmoitti Richard aikovansa seuraavana yönä lähteä järvelle nuotanvetoon. Niin pian kuin uusikuu alkoi valaista maita, mantereita, meni hän Benjamin Penguillanin, joka ennenkin oli vesillä ollut, ja muutamain muiden nuorten miesten kanssa veneeseen, johon suuri nuotta oli sitä varten hankittu, ja ohjasi sen määrätylle paikalle järven länsirannalle. Marmaduke kulki pyyntipaikalle jalkaisin tyttärensä, hänen ystävänsä Luisen ja nuoren Edwardsin kanssa.

— Minä muistelen, sanoi Elisabet isälleen, sinun kerran kertoneen ensimmäisestä käynnistäsi näissä metsissä. Mutta minä muistan sitä hyvin hämärästi, sillä monet muut muistot lapsuuteni ajoiltani ovat sitä hälventäneet.

Silloin siirtyi Edwards lähemmä tuomaria ja iski häneen tummat silmänsä, ikäänkuin lukeakseen hänen sisimmät ajatuksensa.

— Sinä olit vielä hyvin nuori silloin, lapseni, vastasi Marmaduke, mutta varmaan sinä kuitenkin muistat, kun jätin äitisi ja sinut tullakseni tarkastamaan näitä silloin vielä asumattomia seutuja. Jylhä on sinusta seutu nytkin. Mutta olisitpas sen nähnyt silloin, kun minä täällä ensi kerran kävin! Minä tunkeuduin tuon vuoren huipulle, jonka sitten nimitin "Aavevuoreksi", sillä näköala sieltä oli kuin unennäköä. Ei ollut yhtään ainoata aukkoa tuossa äärettömässä aarniometsässä, paitsi järvi, jonka pinta

päilyi tyynenä, kirkkaana. Viimein näin savun nousevan läheltä sen itäistä rantaa. Se oli ainoa inhimillisen olennon merkki. Kulettuani savua kohti tapasin vuoren juurella kallion kylessä vestämättömistä hirsistä kyhätyn majan.

— Se oli Nahkajalan mökki, virkkoi Edvards nopeasti.

— Ihan oikein. Siellä vielä seisoessani tuli Natty, selkä koukussa kantaen ampumaansa hirveä. Siitä asti olemme olleet tuttavat. Hän syötti minua saaliistaan, antoi yöksi oman karhunnahkansa minun käytettäväkseni ja opasti minua seuraavana aamuna. Kun hänelle keskustellessamme selveni aikomukseni perustaa tänne uutisasutus, tuli hän alakuloiseksi ja kertoi delawarelaisten oikeudesta tähän maahan. Mutta katsokaas, keskeytti tuomari, tuollahan ne meidän kalastajat jo sytyttävät tulia.

Sen nähtyensä kulkijat astuivat rivakammin, sillä naisetkin haikeasta halustaan tahtoivat nähdä kummallista kalanpyyntiä. Vihdoin he saapuivat rantaäärälle, joka vietti sitä paikkaa kohti, jossa kalastajat olivat laskeneet maihin. Kuu oli laskeunut metsän taa eikä näkynyt mitään muuta valoa kuin tulen. Seuraten Richardin ohjausta työnsivät kalastajat, joiden joukossa Billy Kirbykin oli, veneen vesille, kiinnittäen samalla nuotan veneen perään. Benjamin oli perämiehenä ja nuotanlaskijana, Billy erään toisen nuoren miehen kanssa airokkaana. Toiset hoitivat köysiä. Richardin viitatessa rannalta poistui vene järvelle. Vähän ajan perästä kuului kovaa loisketta veneen lähetessä rantaa. Richard sieppasi kekäleensä käteensä merkiksi veneelle, joka kohta sujahti rantaan. Köyden molemmissa päissä oli yhtä monta miestä ja kalastajat alkoivat hitaasti lappaa nuottaa. Richard kehoitti heitä lakkaamatta vetämään kaikin voimin. Viimeinpä tarttui into rannallakin oleviin miehiin, niin että he hyppäsivät veteen heitä auttamaan. Silloin nähtiin laaja puoliympyrä, jonka muodostivat nuotan ala-ainaan kiinitetyt lyijypainot, ja nuotanperän tullessa näkyviin kuului vangittujen kalain loiskinaa. Monellaisia kaloja oli tarttunut nuotansilmikoihin ja vähän matkan päässä rannasta vesi ihan kuin kiehui kalain paljoudesta.

— Hei! huusi Richard. Vielä pari reipasta nykäystä ja saalis on tallessa.

Myöskin Marmaduke ja Edvards tarttuivat käsiksi nuottaan, joka vedettiin maalle. Mutta sai siinä päästellä kalan ja toisenkin, ennenkuin suunnaton kalaparvi oli rantakuopassa, jossa ne saivat päivänsä päättää. Jones määräsi puolet miehistä latomaan kaloja läjiin voidaksensa ne sitten paremmin jakaa ja toisen puolen Benjaminin ohjaamana vetämään uutta apajaa.

Sillaikana käveli Elisabet ystävänsä kanssa pitkin järvenrantaa.

— Näyttää siltä kuin ei ainoastaan meidän väki olisi kalastushommissa, virkkoi Elisabet. Tuolla toisella puolen järveä näkyvät muutamat kalastajat niinkään tekevän tulta. Jollen aivan suuresti pety, niin ovat ne ihan Nahkajalan pirtin edustalla.

Mutta tuli lähenei lähenemistään ja se paloikin veneessä, jota Nahkajalka ja Chingachgook kulettivat.

— Nahkajalka hoi! Tännepäin! huusi tuomari. Tulkaa hakemaan ahvenia. Meillä on niitä niin runsaasti, ettette te tarvitse atraintanne käyttääkään.

— Ei, tuomari, vastasi metsästäjä-vanhus, en minä tahdo niin suuren saaliin jaolle. Mutta jos teidän tyttärenne haluaa nähdä, mitenkä ukko vanha tuulaastaa raudun aamiaisekseen, niin otan hänet mielelläni veneeseen.

Isänsä suostumuksesta meni Elisabet Edvardsin kanssa Nahkajalan veneeseen, joka liukui keveästi veden pinnalla. Heti se saapui matalikolle, jossa suunnaton joukko kaloja uiskenteli.

— Huopaappas hiukkasen selemmä, Chingachgook! Siellä näkyy olevan mieleiseni kalanvenkale ja niin matalalla, että siihen helposti atraimeni ulottuu.

Chingachgook seurasi kehoitusta. Ja kun tulta koprassa kohennettiin, leimahti se palamaan ja valaisi matalikkoa, ja Elisabet näki siellä tavattoman suuren kalan.

— Onpa se vielä liian syvässä, kuiskasi Nahkajalka. Atraimen varsi on vain neljäntoista jalan pituinen, vaan kala on hyvästikkin kahdeksantoista jalan päässä veden pinnasta. Mutta koettaa pitää.

Hän kohotti asettaan ja hiljaa ja hitaasti soluivat välkkyvät atraimen kätet veteen. Kun varsi uudelleen kohosi ja Nahkajalka nosti kärkeä, kiikkui väässä suuri kala.

— Tästä veitikasta sitä meille riittääkin, toveri hyvä, nauroi Natty, ja niin on meidän päivätyömme päättynyt tähän tekään.

Sillä välin lähenivät Nahkajalan venettä toiset kalastajat, jotka olivat uudelleen potkeneet nuottansa.

— Soutakaa pois tieltä, Natty, huusi Benjamin. Tilaa nuotalle! Teidän tuulaastulenne säikyttää kalat.

Chingachgook ohjasi veneen syrjemmä, josta he voivat katsella kalastusta sitä häiritsemättä.

— Kääntäkää vasemmalle, komensi Benjamin äänekkäästi veneessään, ja te, pojat, alihangoille. Tokko joudutte, nahjukset?

— Olkaa hyvä ja käyttäkää siivompaa puhetta, Benjamin, huudahti Billy Kirby uhkamielisesti ja herkesi soutamasta.

— Suu kiinni, Billy, vastasi Benjamin äkäisesti. Tokko tartutte airoon ja paikalla vai mitenkä? Sitten lie ihme ja kumma, jos minä vielä vasta otan tuommoista vedenkoiraa veneeseeni.

Juurikkaanvääntäjä tarttui airoonsa ikäänkuin Benjaminin käskyä totellakseen: mutta hän ei soutanutkaan entiseen suuntaan, vaan pyöräytti venettä yhtäkkiä, niin että hovimestari, joka seisoi keulassa eikä arvannut mitään pahaa aavistaa, keikahti päistikkaa järveen. Toisten suureksi iloksi rapisteli hän vähän aikaa vedenpinnalla ja vajosi sitten yhtäkkiä kaikkien kauhistikseksi.

— Totta tosiaan ei se tyhmeliini osaa uida! kirkaisi Kirby ja riisui paikalla vaatteensa.

— Herran tähden, pelastakaa hänet! huusi Elisabet Nahkajalan veneestä.

Muutama ripeä aironvetäisy ja vene oli siinä paikassa, johon Benjamin oli vajonnut. Samassa huudahti Nahkajalka, että hän oli nähnyt hukkuvan. Edwards aikoi juuri heittäytyä veteen häntä pelastamaan, kun Nahkajalka ehätti:

— Ole alallasi, lapsi! Kenenkään ei tarvitse tämän tautta panna henkeänsä alttiiksi. Minä nostan hänet atraimella.

Samassa hän heitti aseensa ja helposti saattoi nähdä, miten väät tarttuivat hukkuneen nutunkaulukseen. Natty nosti ruumiin atraimessa ja vielä siinä kiikkuessaan avasi Benjamin hitaasti silmänsä, tiirailleen ympärilleen, ikäänkuin olisi tullut uppo uuteen maailmaan. Toinen vene soutu hakemaan Benjaminia, jonka Billy Kirby sitten kantoi rannalle. Lasi viiniä, jonka tuomari kaatoi hänen suuhunsa, palautti hovimestarin tuntoihinsa.

— Kirby, oli hänen ensimmäinen sanansa, te olette kunnottomin heittiö, jonka eläissäni olen nähnyt. Mutta te, Natty Bumpo, ojentakaa minulle kätenne ja pitäkää minua tästälähin paraimpana ystävänäne. Te olette pelastanut minun henkeni, ja vaikka tosin ette aivan hellävaroin minua tuolla haarukallanne seivästännyt, niin teitte sen kuitenkin minun hyväkseni, ja siitä minä teitä kiitän.

Paikalla suoriutuivat kaikki veneihin ja soutivat takaisin kylään, paitsi ne, jotka jäivät kalain vartijoiksi. Ja koko seudun peitti pimeys ja yltympäri vallitsi erämaan äänettömyys.

Kolmas luku.

Pantteri.

Oli kaunis, herttainen heinäkuun aamu. Marmaduke ja Richard nousivat juuri hevostensa selkään lähteäksensä ratsastamaan — sheriffin matkalla oli erityinen tarkoituskin — kun Elisabet ja Luise ilmestyivät siihen kävelypuvuissaan.

— Elä mene liian kauvas, huusi Marmaduke tyttärelleen, että ennätät kotiin ennen päivällistä. Ja jos menet vuorelle, lapsi-kulta, niin elä poikkea liian pitkälle. Parasta on olla varovainen, vaikkei se usein olekkaan vaarallista.

Tuomari ja sheriffi ratsastivat hitaasti veräjältä ja katosivat heti talojen taa.

Tuomarin puhutellessa tyttärtään seisoi Edwards lähellä onkivapa kädessä ja kuunteli korvat auki. Ratsastajain mentyä tuli hän tyttöjen luo ja sanoi Elisabetille:

— Isäänne tuntuu pelottavan, kun te yksinänne kävelette vuorilla, neiti Temple. Jos minä saan tarjoutua teitä saattamaan, niin — —

— Olen siitä hyvin kiitollinen, herra Edwards, mutta jos se on tarpeellista, niin kyllä Bravo meitä suojelee. Tule mukaan, urhoollinen Bravo!

Komea verikoira, josta jo olemme maininneet, tuli koppelistaan, unisena, haukotellen ja laiskusissaan

venytellen. Mutta kun emäntä uudelleen huusi: tule nyt, hyvä Bravo! sinä olet uskollisesti palvellut isäntääsi; näytäppäs nyt, että täytät velvollisuutesi hänen tytärtäänkin kohtaan, niin heilutti koira häntäänsä, ikäänkuin se olisi ymmärtänyt Elisabetin sanat ja heittihe hänen jalkoihinsa.

— Te voitte kumminkin auttaa meitä, herra Edwards, sanoi Elisabet, jos te näet hankitte meille ahvenia päivälliseksi.

Ja tytöt lähtivät, ja Bravo seurasi heitä ihan kintereillä. Kohta lähti Oliverin onkivapa olalla astuskelemaan järven rannalle. Siellä oli veneitä tuomarin ja hänen perheensä tarpeeksi. Nuorukainen hyppäsi veneeseen, tarttui airoihin ja veteli rivakasti kohti Nahkajalan mökkiä. Kun hän huomasi pirtin edustalla kasvavain rantapensasten sujahtelevan ohitsensa, herkesi hän soutamasta ja, antaen veneen hiljalleen liukua maata kohti, puhalsi hän viheltimellään kimakasti ja pitkään. Paikalla puhaltautuivat Nahkajalan koirat koskukopistaan ulvoen pitkään ja surkeasti ja laukaten hurjistuneina edes takaisin niin kauvas kuin niiden hirvennahkaiset hiihnat ulottuivat.

— Hiljaa, hiljaa, Hektor, huusi Oliver, kimahuttaen vieläkin kimakamman vihellyksen. Ei kuulunut mitään vastausta, mutta hänen äänensä tunnettuaan menivät koirat koppiinsa.

Edwards veti veneen rannalle ja kulki polkua myöten mökkiin. Salpa oli heti poissa, ja oven hän sulki huolellisesti sisään mentyään. Neljännestunnin kuluttua tuli nuorukainen ulos, pani oven kiini ja silitti koiria, jotka tulivat hänen luoksensa, kun kuuluivat hänen lähestyvän. Dog, Hektorin toveri, hyppäsi Oliveria vasten, aivan kuin olisi pyytänyt häntä päästämään vankeudesta. Mutta vanha Hektor haisteli ilmaa ja ulvahti niin pitkään, että se varmaankin kuului peninkulman päähän.

— Mitä? Vainuatko sinä jotain, vanha Metsolan sankari? huudahti Edwards. Jos on sieltä ihminen tulossa, niin on se häpeemätön lurjus.

Tuulen kaataman kuusen latvan yli kiipesi hän pienoselle kummulle, joka suojeli majaa etelässä, ja huomasi miehen, jonka heti tunsu. Se oli Hiram Doolittle, ammatiltaan kirvesmies, mutta samalla uutisasutuksen rauhantuomari.

— Mitä se heittiö täällä vaanii? mutisi Edwards, kun Doolittle kiirevilkkään katosi pensaikkoon. Eipä hänellä pitäisi olla täällä mitään tekemistä, jollei vain uteliaisuus häntä juoksuta.

Nuorukainen palasi ovelle ja telkesi sen lujasti, vetäen lyhyen vitjan renkaan läpi ja lukiten sen munalukolla.

— Hän on jonni joutava jaarittelija, jatkoi hän, ja osaa kenties väärillä keinoilla tunkeutua toisten asuntoihin.

Sitten hän vaiensi koirat ja meni uudestaan rannalle, työnsi veneen vesille, tarttui airoihin ja souti selälle. Otsegojärvenässä oli monta hyvää ahvenen syöntipaikkaa. Semmoinen oli myöskin noin puolentoista peninkulman päässä samalla puolen järveä muutaman järveen pistävän kallionkielekkeen alla. Siellä huomasi Edwards tutun, vaalean kuusenkoskuesta tehdyn veneen ja tunsu heti Nahkajalan ja Chingachgookin. Muutamassa minuutissa oli hän ystävänsä vieressä ja sitoi kiini veneensä intiaanin kepeään venoseen.

— Pysähdyttekö meidän mökillä siitä ohi soutuessanne? kysyi Nahkajalka.

— Pysähdyin, ja kaikki oli kunnossa. Mutta se kirvesmies ja rauhantuomari, jota he nimittivät Doolittleksi, kuleksii metsässä. Minä telkesin oven lujasti lähtiessäni enkä luule hänen hevillä uskaltavan koirain luo.

— Sitä miestä ei juuri kannata kehua, virkkoi Nahkajalka, vetäen ahventa ja pannen sitten uuden lieron onkeen. Hänellä on ihmeellinen halu päästä sinne meidän mökkiin, ja sen hän sanoi minulle ihan vasten silmiä. Mutta sillä kertaa minä hänestä suoriuduin verukkeilla.

— Minä sitä vain pelkään, että hänen häpeemätön uteliaisuutensa tuottaa meille vielä monta ikävyyttä.

Yhtäkkiä kumartui Nahkajalka ja painoi korvansa vedenkalvoon, ikäänkuin olisi kuullut etäistä ääntä. Viimein hän taas kohottautui ja sanoi:

— Jos en omin käsin olisi sitonut koiria lujalla hirvennahkahiihnalla, niin voisin vannoa kaksi sormea raamatulla, että kuulen vanhan Hektorin haukkuvan vuorella.

— Se on mahdotonta, virkkoi Edwards. Eihän siitä ole tuntiakaan, kun minä näin sen kopissaan.

— Siellä ovat koirat ja ajavat hirveä, huudahti Nahkajalka. Ettekö vieläkään kuule?

Edwards hypähti pystyyn, sillä hän kuuli selvästi haukun. Välillä olevat vuoret olivat sitä ensin estäneet kuulumasta, mutta nyt se kajahteli sieltä täältä kallioista, joiden ohi koirat otusta ajoivat. Viimein kuului taukoamatonta haukuntaa suoraan rantametsästä. Ja kun Edwards tähysteli rannalle, kahisi likeisin pensaikko ja samassa heittäytyi komea hirvi järveen. Raikas haukku seurasi, ja nuolena ryntäsivät Hektor ja Dog tiheästä pensastosta ja syöksyivät päistikkaa järveen.

— Arvasinhan sen, arvasinhan sen! rinkui Nahkajalka nähdessään hirven ja koirat. Ne olivat saaneet vainua hirvestä ja silloin niitä veitikoita ei voinut mikään pidättää. Mutta sen hiimostin minä niistä kyllä poistan, muuten voivat ne tuottaa minulle monta ikävää. Hyi, Hektor-vanhus! Tokko lopetat. Taikka minä kohta parkitsen nahkasi latasimella.

Koirat tunsivat isäntänsä äänen ja palasivat maalle. Sillaikana oli pelästynyt hirvi uinut yli puolivälin rannan ja veneen väliä, ennenkuin se älysi uuden vaaransa. Kuullessaan Nahkajalan äänen pysähtyi se siihen patuseen paikkaan, näytti mielivän kääntyä ja koirain uhallakin palata takaisin vuorille, mutta yhtäkkiä se muutti mielensä ja ui viistoon selemmä noustakseen maihin länsirannalle. Hirven uudessa kalastajain ohi, liikahteli Nahkajalka levottomasti veneessään.

— Kyllä on uomi eläin! huudahteli hän. Katsokaahan vain sen komeita sarvia. Eläpäs huoli. Heinäkuu on viimeinen kuukaus eikähän liha enää voi olla niin huonoa.

Konemoisesti satoi Nahkajalka köyden pään airoon ja hypähti ylös, huudahtaen:

— Soudetaan se kiini, Chingachgook. Hullu eläin, kun johdattaa ihmistä kiusaukseen.

Chingachgook irroitti veneen ja pari kertaa airoilla vetäistyä kiiti kepeä veno jo selällä.

— Seis! huusi Edwards. Muistakaa metsästyslakia, vanhat ystäväni. Meidät voidaan nähdä kylästä, ja minä tiedän, että tuomari Temple on lujasti päättänyt käyttää lakia kaikessa ankaruudessaan tuomitessaan sitä, joka ampuu yhdenkään eläimen rauhoitusaikana.

Varoitus tuli kuitenkin liian myöhään. Vene kiiti jo hyvän matkan päässä toisesta, ja metsästäjät ajoivat saalistaan liian kiihkeästi totellakseen varoittajaa. Nahkajalka kohotti pyssyinsä ja seisoi kotveroisen kahden vaiheella, laukasisikko vai ei.

— Mitä arvelet, Chingachgook, ammunko vai en? kysyi hän. Vaan ei, se olisi liian suuri onni noin tyhmälle eläimelle. Souda vain, annetaan sen paeta, jos voi.

Intiaani nauroi toverinsa huomautukselle, mutta souti kuitenkin sellaista vauhtia, että vesi kokassa hyskyi.

— Silmät auki, huusi hän, hirvi kääntää päätään. Haukansilmä, varusta keihäsi.

Nahkajalka, joka ei milloinkaan lähtenyt majastaan ottamatta mukaansa kaikkia aseitaan, joista matkan varrella saattoi hyötyä olla, seurasi Chingachgookin neuvoa ja nuolena halkaisi keihäs ilmaa. Mutta juuri silloin hirvi yhtäkkiä käännähti, niin että keihäs sujahti sivutse ja hirvi pääsi vahingoittumaton sukeltamaan.

— Pysäytä hieman! huusi Nahkajalka veneen kiitäessä siitä kohti, johon keihäs oli vajonnut.

Varsi pisti heti näkyviin vedestä, metsästäjä sieppasi sen ja intiaani pyöräytti venonsa ajoa jatkamaan. Viivykki auttoi hirven pakoa ja Edvardskin ennätti sillä välin lähemmäksi toisia.

— Heittäkää jo, Nahkajalka, heittäkää kielsi nuorukainen, muistakaahan, että nyt on luvaton aika.

Vene oli kuitenkin lähestymistään lähestynyt hirveä, jonka selkä vuoroin kohosi vedenpintaan, vuoroin taas vajosi, mikäli näet aallot kohosivat vasten sen voimakasta rintaa.

— Hoi! kirkasi Edwards nähdessään sen.

Vanhan intiaanin tummat silmät iskivät tulta. Nuolena lensi vene eteenpäin, ja hirven täytyi polvittemalla koetella pelastautua. Yhtäkkiä näki Edwards sen rohkeasti uivan suoraan häntä kohti nähtävästi aikoen päästä rannalle jonkun matkan päässä koirista, jotka hellittämättä olivat sitä rannalta käsin haukkuneet. Edwards silpasi veneestään nuoran ja heitti sen niin onnistuneesti, että se takertui hirven toiseen sarveen. Hetkisen veti hirvi venettä perässään, mutta pian ennätti kalastajain vene etukynteen ja Nahkajalka pisti veitsensä eläimen kurkkuun, josta verta punanaan virtasi järveen. Saalis nostettiin veneeseen.

— Tämmöinen seikka se panee metsästäjän veren kiehumaan, vanha ystävä, sanoi Nahkajalka. Siitäpä

on jo aikaa, kun viimeksi kaasim hirven järvellä. Tämä on mainio otus, poika. Ja minä tunnen ihmisiä, jotka varsin mielellänsä pistäisivät suuhunsa näin oivallisen hirven selkäpaistia, huolimatta kaikista maailman metsästyslaeista.

— Minä kuitenkin pelkään, Nahkajalka, — sanoi Edwards, kun hetken tuottama metsästysintona oli talttunut, — että me kaikki olemme rikkoneet lakia. Pidetään tämä kumminkin omana salaisuutenamme, koska täällä likettyellä ei ole ollut näkijää. Mutta miten ihmeellä koirat ovat päässeet irti? Vastikäänhän ne olivat ihan lujasti kiini.

— Kun ne vainusivat hirveä, niin eivät ne poloset jaksaneet itseänsä hillitä, vastasi Nahkajalka. Katsoppas, poika! Niillä on vielä nahkahiihna kaulassa. Souda maihin. Chingachgook! Minä vihellen ne luokseni katsoakseni niitä tarkemmin.

Mutta päästyänsä rannalle ja tutkittuansa koirain kaulassa olevia hiihnoja pudisti vanha metsästäjä päätänsä ja virkkoi:

— Siinä on veitsenjälki — sillä on ollut terävä ase, pitkässä varressa — vaan pelkuri se raukka on ollut, muutoin olisi hän katkaissut hiihnat kaulan luota. Totta tosiaan! Se oli kirvesmies, — ilmankos nousikin vuorelle koirankoppien takaa — joka päästi koirat irti, ja leikkasi hiihnat veitsellä, jonka oli sitonut pitkään keppiin. Hän taitaa olla utelias näkemään, mitenkä muut ihmiset elävät, koskapa hän alinomaa on urkkimassa.

— Teidän epäluulonni ei ole perätön, myönsi Edwards. Lainatkaa minulle venettänne. Minä olen nuori ja vahva ja tulen kenties ajoissa perille estämään hänen aikeitaan. Taivas varjelkoon meitä joutumasta riippuviksi semmoisen ihmisen mielivallasta.

Esitykseen suostuttiin. Hirvi muutettiin Edwardsin veneeseen ja siinä tuokiossa liukui kepeä palkovene jo matkan päässä. Heti hän hävisi niemiä taa ja läheni rantaa. Chingachgook meloi hitaasti perästä ja Nahkajalka, koirat kintereillä ja pyssy olalla, kohosi vuorenrintettä palataksensa majaansa maisiin.

Sillaikaa kävelivät neiti Temple ja Luise edelleen. Polku kulki vain pikkisen matkan päässä Nahkajalan mökistä ja sillä tiellä he tulivat kummulle, josta aukeni laaja näköala yli jylhän, yksinäisen maiseman.

— Minä vaihtaisin kaikki muut salaisuuteni, Luise, virkkoi Elisabet, siihen, mitä nuo vestämättömät hirret ovat nähneet ja kuulleet ammoisista ajoista asti.

Ja hän osoitti majaa.

— Minä puolestani olen varma siitä, että ne eivät voisi kertoa mitään semmoista, joka vahingoittaisi herra Edwardsia, vastasi Luise.

— Mutta miten ihmeen tautta he sitten niin tuskallisen huolellisesti pitävät sen sulettuna eivätkä milloinkaan laske sinne ketään? jatkoi Elisabet.

— Minä luulen sen tulevan siitä, arveli hänen ystävänsä, että he ovat köyhiä ja sen tähden koettavat huolellisesti suojella sitä vähää, jonka ovat rehellisesti ansainneet.

Puhellessansa olivat tytöt tulleet vuoren huipulle, jossa poikkesivat polulta ja ihan huomaamattaan joutuivat liian kauvas metsään. Yhtäkkiä Elisabet hätkähti, huudahtaen:

— Hiljaa! Minä kuulen lapsen itkua vuorelta.

— Mennään ääntä kohti, sanoi Luise, kenties siellä on joku kulkija, joka tarvitsee apua.

Ja tytöt astuivat rivakasti kumeeaa, valittavaa ääntä kohti. Mutta yhtäkkiä tarttui Luise edellään rientävän Elisabetin käteen ja viittasi taakseen, huudahtaen:

— Katsoppas koiraasi!

Elisabet kääntyi ja näki koiran silmiään väräyttämättä tarkkaavan jotain etäistä esinettä, painaen päänsä maahan ja tuon tuostaankin kiristäen hampaitaan, niin että karvat kaulassa nousivat pystyyn.

— Bravo, huusi hän koiralle, hiljaa, Bravo! Hiljaa!

Kuullessaan Elisabetin äänen näytti koiran viha kiihtyvän. Se töytäsi tyttöjen sivu, kääntyi sitten ja laskeutui emäntänsä eteen, ulvoi kahta kauheammasti, haukahtaen usein vihan vimmassa ja kiukkuksasti.

— Mitähän se näkee? kysäisi Elisabet.

Kun hän ei saanut mitään vastausta, käänsi hän päätään ja näki Luisen seisovan kalpeana kuin palttina ja vapisten kuin haavan lehti osottavan muutamaan puuhun. Elisabet katsoi sinne ja huomasi naaraspanterin, joka vihasta säkenöivin silmin heitä tähysteli, valmiina hyppäämään puusta.

— Paetaan! huudahti Elisabet, tarttuen ystävänsä käsivarteen; mutta Luise oli tarmoton kuin lankavyyhti ja vaipui maahan.

Elisabet Templen luonteen mukaista ei ollut jättää ystävää vaarassa. Hän laskeutui polvilleen tiedottoman Luisen viereen ja koki huudoillaan kohoittaa koiraa vastarintaan.

— Pidä puoliasi, Bravo! huusi hän vapisevalla äänellä. Rohkeutta, rohkeutta, kunnan Bravo!

Panterin penikka, jota Elisabet ei ollut älynnyt, putosi muutaman pensaun oksalta, joka kasvoi sen pyökin alla, jossa emä asusti. Kokematon penikka lähestyi koiraa, leikkien ja iloisesti hypähdellen kuin kissanpoika. Eläinten ulvina kasvoi joka silmänräpäys yhä kauheammaksi, kunnes pikku panteri kellahti ihan koiran eteen. Mitä kamalinta ulvomista, mitä rajuinta taistelua — mutta se loppui lyhyeen, sillä siinä paikassa Bravo lähetti penikan hampaistaan ilmaan sitä vauhtia, että se ponnahti puuta vasten ja putosi tiedotonna maahan. Tuima oli ottelu, ja koiran rohkeus sai Elisabetin jo helpommin hengittämään, kun emäpanteri yhtäkkiä syöksyi puusta suoraa päätä koiran niskaan parinkymmenen sylen päässä pyökistä. Syttyi kauhea, sanoilla selittämätön tappelu. Hurjistuneina ja kamalasti ulvoen kieriskelivät eläimet kahisevilla lehdillä. Neiti Temple oli vielä polvillaan Luisen vieressä, ruumiillansa suojellen tiedotonta ystävänsä ja sydän kourassa ja silmät terällään katsoen taisteleviin eläimiin. Lujasti pureutui aina panteri koiran niskaan, mutta niinkuin höyhenen ravisti koira itsestensä raivokkaan vastustajansa, vaikka nahka jo monesta kohti oli repeillyt ja verta virtanaan vuoti lukuisista haavoista. Siitä huolimatta se nousi takajaloilleen ja suu selällään ja silmät tulta iskien alkoi kauhean taistelun uudelleen. Notkeasti hyppäsi hurjistunut peto entistään korkeammalle, jonne koira epätoivoissaan ja turhaan koetti sitä seurata, ja syöksyi sieltä vielä kerran vastustajansa niskaan. Ponnistaen viimeiset voimansa pudistautui koira pedosta irti. Ja kun Bravo uudelleen iski hampaansa panterin kylkeen, näki Elisabet vaskisen kaulaimen vereytyvän ja koiran samassa kaatuvan, oikaiseutuvan ja jäävän avuttomana virumaan. Vimmatusti vaikka turhaan ponnistelihe raivoisa peto päästäksensä irti koiran hampaista, kunnes Bravo kääntyi selälleen ja päästi saaliinsa. Muutamia nykäyksiä — ja uskollinen Bravo oli kuollut.

Elisabet oli kerrassaan pedon vallassa. Polvistuva nuori tyttö ja väijyvä panteri katsoivat hetkisen silmäkkäin. Sitten painoi panteri päänsä tutkiaksensa kaatunutta vihollistaan ja nuuskiaksensa penikkaansa. Tuskin se oli siihen katsahtanut, kun sen silmät uudestaan säkenöivät ja hurjasti pieksäen hännällensä kupeitaan, se ojensi pitkät kyntensä leveistä kypälistään. Voimatta liikaa paikaltaan tuijotti Elisabet kädet ristissä ja kauhistuneena julmaan viholliseensa. Kauhean kuoleman hetki oli tullut ja nöyränä alistui Elisabet kohtaloonsa. Silloin kuului liikettä pensaikosta hänen takaansa, mutta se tuntui pikemmin ivalta kuin pelastuksen toivolta.

— St, st! kuiskasi ääni hiljaa. Kumartukaa alemma! Teidän hattunne peittää minulta pedon pään.

Melkein vaistomaisesti painoi Elisabet päätänsä ja silloin yhtaikaa pamahti laukaus, vingahti luoti ja panteri mölähti vimmoissaan, keperytyen maahan ja repien juuria ja oksia, minkä kypälät ulottuivat. Samassa riensi Nahkajalka Elisabetin luo, huutaen koiriansa:

— Tännepäin, Hektor, tännepäin, sinä vanha sankari! Tuommoiset kissat ovat sitkeähenkisiä eikä siitä ole mitään takeita, ettei se taas kohta ole pystyssä.

Nahkajalka seiso siinä tyynenä ja levollisena vähääkään pelkäämättä haavoittuneen panterin rajuja ponnahtuksia, jotka vieläkin osottivat sen voimaa ja julmuutta, jos kynnelle kykenisi. Vasta sitten kun hän oli täsmällisesti ladannut pyssynsä, lähestyi hän karjuvaa petoa, asetti pyssyn suun lähelle sen päätä ja laukaisi — eikä silloin ollut enää henkeä helmeäkään hurjistuneessa pedossa.

Elisabetista tuntui kuin olisi hän kuolleista noussut nähdesään julman vihollisensa siinä hengetönnä. Lukija kuvitelkoon, mitenkä Luise tointui ja mitenkä lämpimästi tytöt kiittivät pelastajaansa. Nahkajalka ei ymmärtänyt, minkä tähden tytöt niin ihmeesti häntä kiittelivät; sillä hyväntahtoisen ukon mielestä ei niin vähäinen apu kestänyt kiittää.

— No niin, no niin, toimesi hän. Jo riittää, jo riittää! Elköö nyt siitä enää puhuko. Tulkaahan nyt, niin palataan polulle, sillä sellaisen jännityksen perästä on parasta päästä kotiin lepäämään.

Nahkajalka opasti heidät polulle, jossa he erosivat; sillä tytöt vakuuttivat hyvin hyvästi osaavansa siitä kylään, joka jo näkyi järven toisella rannalla.

Nahkajalka jäi vuorelle ja katseli poistuvia tyttöjä, kunnes he katosivat tienmutkaan. Sitten hän vihelsi koiransa, viskasi pyssyn olalleen ja palasi metsään pedon luo.

— Mitäs kuuluu, Nahkajalka? sanoi Doolittle ilmestyen pensaikosta. Mitä, oletteko metsällä tässä helteessä? Toivoakseni tunnette asetuksen, joka määrää kahdentoista dollarin viidenkymmenen centin sakon jokaiselle, joka tammi- ja elokuun välisellä ajalla ampuu hirven. Tuomari kyllä pitää huolta, että lakia noudatetaan. Minusta tuntuu aivan kuin minä olisin tänä aamuna nähnyt teidän koiranne hirven jossakin. En minä ole ihan varma, Nahkajalka, mutta saattaisihan siitä koitua teille ikävyvyyksiä.

— Mitenkäs paljon ilmiantaja saa sakkorahoista, hyvä herra?

— Mitenkähkö paljon? toisti Hiram, jota vanhan metsästäjän rehellinen, terävä katse tuntui vaivaavan. Luullakseni saa ilmiantaja puolet. Mutta teillähän on verta käsivarressa — mies! — Ette kai ole mitään ampunut vielä tänä aamuna?

— Olenpa niinkin, vastasi metsästäjä, merkillisesti päätänsä nyökäyttäen. Eikä se ollutkaan huonoimpia laukauksia.

— Entäpä missä saalis, Nahkajalka? tiedusteli Doolittle.

Puhellessaan olivat he kulkeneet nopeasti eteenpäin. Nahkajalka solutti pyssyn olaltaan ja osotti sen perällä läpi pensaikon.

— Tuolla on yksi, vastasi hän.

— Mitä ihmettä? huudahti Hiram. Sehän on tuomarin koira, vanha Bravo.

— Silmät auki, Doolittle! tuumasi Nahkajalka ja silpasi vyöstään veitsen, jota hioi hirvennahkahousuihinsa. Näyttääkö tuo kaula siltä kuin olisin minä siihen veistäni teroittanut?

— Sitähän on ihan kauheasti raadeltu. Mikäs sitä niin?

— Pantteri teidän takananne.

— Pantteri? toisti Hiram ja pyörähti pengermällä taitavasti kuin tanssimestari.

— Olkaa huoletti, mies, sanoi Nahkajalka. Siellä on kaksikin julmaa petoa; mutta toisen tappoi koira ja toiselle pistin minä pari luotia kitaan. Elkää siis pelätkö, hyvä herra. Eivät ne enää teitä syö.

— Entä hirvi? Missäs se on? kysyi Hiram katsellen hämmästyneenä ympärilleen.

— Mikä hirvi? tiedusti Nahkajalka vuorostaan.

— Nyt on kumma. Eikös tässä ole puhe metsästyksestä ja ettekös te ampunut hirveä?

— Jopa nyt jotain! Eikös se ole laissa kielletty? toimesi vanha metsästäjä. Mutta kenties on olemassa toinen laki, joka kieltää pantteriakin ampumasta?

— Ei, niistä päinvastoin maksetaan pääraha. Ja mennään nyt teille, niin minä siellä vannotan teidät ja kirjoitan osotuslipun, jolla nostatte tapporahat.

— No, no, herra, sanoi metsästäjä, nostaen saaliin maasta ja heittäen pyssyn olalleen. Mitäs sillä valalla tehdään semmoisessa asiassa, jonka te olette nähnyt omin silmin.

— Mutta eihän meillä täällä ole kynää eikä mustetta. Meidän pitää siis kuitenkin mennä teidän mökkiinne, sillä mitenkäs minä muuten kirjoitan teille osotuksen?

Nahkajalka nauroi vasten silmiä viekkaalle oikeudenjäsenelle ja sanoi omituisella tavallaan:

— Oh! Minä en tarvitse kumpaakaan, en kynää enkä paperia, kun en osaa kirjoittaakaan. Elkää olko millännekään, herra, kyllä minä tuon päänahkat kylään, ja siellä te saatte ottaa osotuksen lakikirjoistanne. — Häjy vieköön nahkahiihnan Hektorin kaulasta; ihanhan se kuristaa minun vanhan toverini. Lainatkaa minulle veistäne, hyvä herra.

Hiram, joka tahtoi pysytellä hyvissä välissä Nahkajalkan kanssa, täytti hänen pyyntönsä. Nahkajalka leikkasi hiihnan koiran kaulasta ja antaessaan veitsen sen omistajalle huomautti ihan sivumennen:

— Sepä oli kunnan terästä — se on mahtanut jo kerran ennenkin kurauttaa poikki samallaista nahkaa.

— Tarkoitatteko sillä, että minä teidän koiranne irti päästin? karjahti Hiram, joka syyllisyytensä tietäen ei muistanutkaan olla varovainen.

— Olkaa varoillanne, Doolittle, ärjäsi Nahkajalka, jysäyttäen pyssynperän tantereseen. Minä sanon sen teille suoraan, että te ette milloinkaan minun suostumuksestani pistä jalkaanne kynnyksestäni. Ja jos te vielä tästäpuoleenkin hiiviskelette minun mökkini ympärillä niinkuin olette nykyisin salakähmässä koettanut, niin elkää oudoksuko, jos kohtelen teitä semmoisella tavalla, joka teistä ei suinkaan makealta maistu.

— Ja minä sanon teille, Bumppo, huusi Hiram, peräytyen kiireenlaisesti, että minä tiedän teidän rikkoneen lakia. Minä olen oikeudenjäsen ja sen te saatte tuntea vielä, ennenkuin on päivä toisen kerran illassa.

— Minä en välitä teistä enkä teidän laeistanne enemmän kuin — huusi Nahkajalka ja löi näppiä rauhantuomarin poistuessa. Katsokaa vain, etten vielä kerran luule teitä pöllöksi ja anna teille pöllön kyytiä, jos vain kerrankaan enää uskallatte kuikkia täällä metsässä.

Oikeutettu viha on aina kunnioitusta herättävää, ja Hiram katsoi parhaaksi poistua metsästäjää kiihottamatta. Kun hän vain oli näkyvistä luiskahtanut, palasi Nahkajalka mökille, jossa vallitsi haudan hiljaisuus. Hän satoi koiransa, koputti ovelle ja Edwardsin avatessa tiedusti, olivatko kaikki paikat paikoillaan.

— Kaikki ovat, vastasi nuorukainen. Lukkoa on tosin koetettu avata tiirikalla, mutta uteliaan näkyy pitäneen heittää se koetukseen, koskapa se ei vähällä auennut.

— Kyllä minä sen ketun nyt tunnen, sanoi Nahkajalka, mutta ei hän luullakseni kotveroiseen uskaltau minun pyssyni kantamaan.

Neljäs luku.

Poltettu maja.

Marmaduke Temple ja hänen serkkunsa, jotka jätimme matkaa alkamaan, ratsastivat noin peninkulman matkan sanaakaan ääntämättä. Tuomari katkaisi viimein äänettömyyden.

— No, serkku, eiköhän tuo jo olisi aika sinun ilmaista tämän matkamme salaperäistä tarkoitusta?

Sheriffin äänekäs "hm!" kaikui kauvas metsään. Ja tuijottaen eteensä ikäänkuin se, joka näkee kauvas tulevaisuuteen, hän vastasi:

— Sinä tiedät, että piirissäsi asuu mies, jonka nimi on Natty Bumppo. Hän, mikäli olen kuullut, on elänyt näillä main jo viidettäkymmentä vuotta — ja ypö yksin, kunnes hänelle viime aikoina on ilmestynyt omituisia toveria. Parin kuukauden arvon on hänen luonaan asunut vanha intiaanipäällikkö, viimeinen tai ainakin viimeisiä heimostaan, ja Oliver Edwards. No, tuomari Temple, ehkäpä sinä arvaat, mikä nämä miehet on yhteen tuonut?

Marmaduke katsoi hämmästyneenä serkkunsa ja virkahti:

— Richard! Sinä olet ihan odottamatta kosketellut suhdetta, jota minä usein olen mietiskellyt. Mutta tiedätkö sinä jotain siitä salaperäisyydestä?

— Tiedätkös sinä, että näissä vuorissa on malmia?

— Olenhan minä kuullut huhuttavan, että täällä olisi malmisuonia ja luulen vähin itsekkin nähneeni näytteitä kalleista metalleista, joita muka olisi löydetty täältä ympäristöstä, myönsi tuomari.

— Minulla on syytä luulla, että sekä Chingachgook että Nahkajalka jo vuosia sitten ovat saaneet selville, että tässä vuorella on malmisuonia, jatkoi Richard.

Sheriffin sanat olivat koskettelleet hyvin herkkää puolta Marmadukessa, joka kohta erittäin tarkkaavasti kuunteli serkkunsa puhetta. Ja puhuja, tarkastettuansa ensin äänetönnä, minkä vaikutuksen hänen ilmaisunsa oli tehnyt, jatkoi mesi kielellä:

— Minä olen omin silmin nähnyt Chingachgookin ja Nahkajalan menevän vuorelle lapio ja kuokka kädessä ja sitten sieltä palaavan. Ja muut ovat nähneet heidän pimeässä ja hyvin salaperäisesti kulettavan mökkiinsä jotain. Eikö se sinusta ole tärkeä keksintö?

Tuomari ei vastannut, vaan kuunteli jatkoa höröllä korvin.

— Se oli vaskea. Mutta nyt minä kysyn sinulta, tokko sinä tiedät, kuka se Oliver Edwards on, joka

joulusta asti on asunut luonasi?

Marmaduke vain nyökäytti äänetönnä päätään.

— Että hän on sekarotua, sen me tiedämme, jatkoi Richard, sillä Chingachgook ei häikäile nimittäessään häntä ihan julkisesti sukulaisekseen, ja senkin tiedämme, että hän on saanut hyvän kasvatuksen. Mutta mitä tulee hänen toimiinsa näillä seuduin — muistatko sinä, että noin kuukaus ennen kuin nuorukainen tänne ilmautui, oli Nahkajalka poissa monta päivää? Häntä ei löytynyt mistään. Vanha Chingachgook asui pirtissä yksinään. Ja kun Nahkajalka palasi, nähtiin hänen, vaikka hän tulikin yöllä, vetävän semmoista rekeä, jolla viljaa kuletetaan myllyyn, nostavan siitä jotain hyvin varovasti ja piilottavan sen karhunnahkainsa alle. Nyt kysyn minä sinulta, tuomari Temple: mistähän syystä semmoinen mies kuin Nahkajalka otti hinatakseen raskasta taakkaa näiden louhikkovuorten yli?

— Useinhan sellaisella reellä kuletetaan saalis kotiin, ja sanoithan juuri itse, että hän oli monta päivää poissa.

— Mitenkähän hän olisi metsästännyt, kun pyssy oli kylässä korjattavana? Ei, ei! Varma on, että hän silloin toi kotiinsa jotain salaperäistä, ja yhtä varmaa, ettei hän sen erän perästä päästä mökkiinsä elävää olentoa. Kaksi viikkoa hänen kotiintulonsa jälkeen ilmestyy tänne tuo samanen Edwards. He viettävät vuorilla päiväkausia muka metsästämissä, mutta vaki varmasti tarkastelemassa ja tutkimassa. Kovilta pakkasilta eivät he talvella kyenneet kaivamaan ja Edwards käytti hyväkseen onnellista sattumaa päästäksensä kunnolliseen asuntoon. Mutta vieläpä hän nytkin on enimmäkseen aikansa siellä mökissä. He sulaavat malmia, tuomari! He sulaavat malmia ja siitä he rikastuvat. Lumen sulettua olemme me pitäneet heitä oikein tarkalla silmällä.

— Se on mahdotonta, — sanoi Marmaduke pitkään mietittyänsä, — sillä muuten ei nuorukainen voisi olla niin rutiköyhä kuin hän on.

— Onkos sitten sen pakottavampaa syytä haalia rahaa kuin köyhyys? huudahti sheriffi.

— Olisikko mahdollista, että minua olisi niin kauvan pettämällä petetty? Richard, on niin monta syytä, jotka vastustavat sinun luulottelujasi. Mutta sinä olet minussa saanut hereille epäluulon, josta minun täytyy saada varmuus. Mutta minne me ratsastamme?

— Minä tiedän sen paikan, josta ne seikkailijat kaivavat. Sinne minä sinut vien, vastasi Richard.

Pian he sinne saapuivat. Se oli vuoren takasivulla ja juuri siinä kohti pistihe vuori räystäälle, jonka alla Nahkajalan mökki oli.

— Nyt pääsemme sinne häiritsemättä, — sanoi Richard heidän laskeutuessaan hevosten selästä ja sitoessaan hevosia kiini, — sillä kotoa lähtiessä näin Nahkajalan ja Chingachgookin olevan kalastamassa ja samassa tarkoituksessa lähti Oliverkin järvelle.

Sheriffi opasti serkkunsa hyvin vaivaloista polkua myöten luonnollisentapaiseen kallioluolaan, joka oli samallinen kuin tavallinen nuotion paikka metsässä. Luolan edustalla oli multakasa, joka nähtävästi oli tuotu siihen sen sisästä ja osaksi vielä oli ihan tuores. Pehmeässä, lyijynkarvaisessa kalliossa, joka esti kaivajia etenemästä, näkyi vielä rauta-aseiden jälkiä. Kokonaisuudessaan se oli noin kahtakymmentä jalkaa laaja ja melkein toista mointa syvä onkalo. Ihan sen edessä oli pienonen pengermä, joka osaksi oli muodostunut työmiesten siihen viskaamasta mullasta. Ja siitä laskeutuessa vuori melkein pystysuorana, niin että louhikkotiet sinne tullessa olivat vaikeat kulkea, jopa vaarallisetkin. Koko ala sen ympärillä oli autio, jylhä ja kaikki nähtävästi keskentekoista, ja kun sheriffi katseli pensastoja, keksi hän sieltä työssä käytetyt aseet. Arveltuansa serkkunsa jo tarpeeksi paikkaa tutkineen kysyi hän juhlallisesti:

— No, joko nyt olet siitä varma, tuomari Temple?

— Kaikessa tapauksessa olen varma siitä, että täällä on tekeillä jotain salaperäistä ja eriskummaista. Paikka on etäällä ja viisaasti valittu: mutta minä en huomaa hituistakaan malmia.

— Et kai sinä toki niin luule, serkku, että kultaa ja hopeaa löydetään maanpinnalta niinkuin ukonkiveä? Ei, ensin aarre etsitään, sitten keksitty käytetään. Mutta anna sinä heidän vain kaivaa, minä kaivan toiselta puolen heitä vastaan.

Tuomari katseli paikan tarkkaan ja sitten he palasivat hevosten luo. Maantielle tultuansa he erosivat. Sheriffi lähti kutsumaan neljäkökolmatta "hyvää ja uskollista miestä" tutkijamiehiksi ja lautamiehiksi seuraavan maanantain oikeudenistuntoon, jonka Marmaduke aikoi pitää. Tuomari palasi kotiinsa.

— Tässä mahtaa piillä enemmänkin kuin alusta luulin, ajatteli Marmaduke ratsastaessaan. — Minä annoin tunteelleni suuremman arvon kuin järelleni päästäessäni sillä tavalla vennon vieraan kotiini sijoittumaan. Minä kutsutan Nahkajalan luokseni ja kun häneltä suoraan kysyn, niin se vanha,

rehellinen, yksinkertainen mies suoraan vastaakin.

Silloin huomasi tuomari Elisabetin ja Luisen, jotka vähän matkan päässä laskeutuivat vuorelta. Hän kannusti ratsuansa ja ajoi heidän luokseen, laskeutui selästä ja talutti hevosta kapealla polulla. Kuunnellessaan tyttärensä vilkasta kuvausta heidän äskeisestä vaarastaan ja odottamattomasta pelastuksestaan hupenivat heltyneen isän mielestä kaikki ajatukset kaivoksista ja kuulusteluista, eikä Nahkajalka hänen silmissään enää ollut lainrikkoja ja varkaantapainen seikkailija, vaan hänen lapsensa pelastaja.

Kotiin tultua piti Elisabetin ihan juurta jaksain uudistaa kertomuksensa.

— Se oli totta tosiaan apu hädässä! huudahti tuomari. Etkä sitten aikonut jättää ystävääsi, oma rohkea tyttöseni?

— Ainakin minä koetin pysyä niin lujana kuin voin, vastasi tytär, ja syystä epäilen, ettei pako olisi minua laisinkaan hyödyttänyt. Mutta se ei mieleenikään juolahtanut.

— Jumalalle kiitos! Sinä olet pelastunut emmekä siitä kauhun hetkestä enää puhu. Mutta minä en ole osannut aavistaakkaan, että semmoisia petoja vieläkin elelee meidän metsissä. Nälkä se varmaankin on pakottanut niitä lähtemään varmemmista piilopaikoistaan, ja —

Tuomarin puhe keskeytyi, sillä ovelle koputettiin. Ja tuskin oli hän sanonut: "sisään", kun huoneeseen tuli hovimestari, Benjamin, ilmoittamaan, että Doolittlella oli asiaa tuomarille.

— Hänellä on varmaan jotain tärkeää ilmoitettavaa, sanoi Marmaduke, luultavasti virka-asioita, koska meillä kohta on istunto.

— Niin onkin, herra, virkkoi Benjamin. Puheena tuntuu olevan syyttää vanhaa Nahkajalkaa, joka kuitenkin minun mielestäni on paras heistä.

— Nahkajalkaako? huudahti Elisabet.

— Rauhoituhan, lapseni! Se on epäilemättä tuiki vähäpätöinen asia. Luullakseni olen jo kuullutkin siitä. Luota isääsi, Elisabet. Hän kyllä pitää huolen, ettei sinun pelastajallesi siitä mitään vaaraa koidu. Käske Doolittle sisään.

Hiram Doolittle tuli huoneeseen, tervehti tuomaria ja hänen tyttärtään, istuutui Marmaduken osottamalle tuolille ja alotti viimein:

— Kuulin neiti Templen äsken vuorilla olleen hengenvaarassa. Muistaakseni maksetaan pantterista tapporahaa, ja silloinhan on Nahkajalka tehnyt hyvät kaupat.

— Minä kyllä pidän huolen siitä, että hän saa palkinnon, virkkoi tuomari.

— Niin, niin, sen kyllä arvaan. Ei toki kukaan koko tienoolla epäile teidän jalomielisyyttänne, herra tuomari. Olette kenties jo kuullut, että tuolla länsipuolella on silloin tällöin hirviä ammuttu luvattomalla ajalla?

— Lainrikkojat pitää saattaa syytteeseen, ärjäsi tuomari. Minä olen päättänyt ankarasti rangaista kaikki sellaiset rikokset.

— Sen kyllä uskon. Semmoisella asiallahan sitä minä niinkuin olenkin. Luullakseni on näet Natty Bumpon mökissä parastaikaa äsken ammuttu hirvi, ja minä oikeastaan tulinkin pyytämään valtuutta kotitarkastukseen.

— Luuletteko vain niin? Mutta pelkästä epäluulosta ei saa häiritä ihmisten kotirauhaa. Sitä ei sallita.

— Luulenpa voivani vanhoa sen, jatkoi itsepäinen Hiram. Jos te muutoin ette tahdo antaa minulle valtakirjaa, niin saanen sitten kaiketi mennä kotiin ja kirjoittaa sen itse.

— Enhän minä ole teidän pyyntöänne kieltänytkään vielä, — sanoi Marmaduken älytessään, että hänen maineensa puolueettomana tuomarina oli vaarassa. — Menkää huoneeseeni, minä tulen sinne heti ja allekirjoitan valtakirjan.

— Nahkajalka on luultavasti ampunut hirven, — sanoi tuomari Elisabetille, joka Hiramien mentyä aikoi puolustaa vanhaa metsästäjää — sillä kohtahan nyt alkaa metsästysaika. Mutta mitäs se tekee, vaikka hänen mökistään löydettäisiinkin hirvi, sillä sinähän maksat nyt hänen sakkonsa omasta kukkarostasi? Minä hyvin arvaan, ettei se tämä Doolittle tyydy vähempään kuin kahteentoista dollariin ja tottahan

kuitenkin minun maineeni oikeudessa pysyvänä tuomarina on suuremman arvoinen kuin sellainen pikku seikka.

Isän lupaus kerrassaan rauhoitti Elisabetin, ja Temple lähti täyttämään Hiramille antamaansa lupausta.

Niin pian kuin Doolittle sai valtakirjan taskuunsa, läksi hän etsimään sopivaa henkilöä, joka tarkastuksen toimittaisi, sillä itse hän esiytyisi vain katsojana työhön ryhtymättä. Asia ei sietänytään viivykkiä, sillä oli lauvantai, ja kuusten varjot kallistuivat jo itään. Silloinpa sattuihin hän älyämään Billy Kirbyn kylää kiertämässä ja hänen mielestään oli Kirby kuin luotu hänelle apulaiseksi.

— Tuomari Temple on järkähtämättömästi päättänyt vaatia ehdotonta metsästyslain noudattamista, sanoi hän puunhakkaajalle. Ja kun nyt on tehty syytös hirven ampumisesta, niin on hän antanut käskyn kotitarkastuksesta ja lähetti hakemaan minua, että minä hankkisin siihen toimeen sopivan henkilön. Mutta siihen tarvitaankin lujakourainen mies.

— Ohoo, nauroi Kirby, luuletteko hänen sitten vetävän vastakynttä?

— Luulenpa niinkin, sillä hän on toisinaan hyvin toraisa ja kehuu itseään paraimmaksi tappelijaksi koko seudulla. Kuulin hänen kerran ylvästelevän, ettei ole sitä miestä Mohawkin tasankojen ja Pennsylvanian rajan välillä, joka hänelle nyrkkitaistelussa riittäisi.

— Sanoiko hän niin? ärjäsi Kirby, ojentaen jättiläisvartaloaan kuin jalopeura. Silloin hän ei varmaan milloinkaan ole kuullutkaan, miltä vermontilainen nyrkki tuntuu selkäpiissä, kurja. Mutta kenestä on puhe?

— Niin — laki ei myönnä nimen ilmoittamista. Mutta te olisitte juuri sopiva mies ottelemaan hänen kanssaan, Billy.

Sillä välin olivat he tulleet rannalle ja aikoivat juuri poiketa maantieltä, kun Kirbyn mieleen juolahti udella tarkemmin, hänellä kun nyt muka oli jonkunmoista oikeutta siihen.

— Mihin nyt, herra? kysäisi hän. Ettekö voi minulle ilmoittaa sen lurjuksen nimeä?

— Bumpo on se mies, jota etsimme, vastasi Doolittle.

Kirby jäi seisomaan siihen patuseen paikkaan, tuijotti hämmästyneenä kumppaniinsa, purskahti sitten nauramaan ja huudahti:

— Mitä ihmettä? Vanha Nahkajalkako? Kehukoon minusta nähden niin paljon kuin halu hyrrää ampumisellaan ja pyssyllään — mutta kunhan on puhe painisilla olosta tuhat tulimmaista! Silloin minä hänet murskaksi murennan kämmenieni välissä.

— Hän on pahasisuinen ihminen niinkuin muutkin metsästäjät ja vahvempi kuin luulisikkaan, sanoi Hiram, ja päälle päätteeksi on hänellä pyssykin.

— Viisi minä hänen pyssystänsä välitän, pöyhkeili Billy. Mutta hän on kunniallinen ja hyvä vanhus ja minun mielestäni hänellä on oikeus ampua hirvi, jos vain tahtoo. Hän tarvitsee sen elatukseensa ja me elämme vapaassa maassa, jossa jokaisella on oikeus harjoittaa ammattiaan. Mutta koska me nyt kaikessa tapauksessa olemme tulleet tänne asti, niin saatanhan minä lähteä perillekin tarinoimaan ukon kanssa. Ehkä saamme siellä maistaa pikku palasen paistiakin.

— Hyvin minunkin puolestani. Minusta onkin parempi suorittaa asia niin rauhallisesti kuin suinkin, vastasi Doolittle, minä en riitaa rakasta.

Mökille tultua katsoi Hiram parhaaksi pysähtyä kaatuneen kuusen latvan taa, joka etuvaruksena suojeli mökin kylänpuoleista sivua utelialta vierailta. Semmoinen empiminen oli kuitenkin Kirbystä joutavaa ja hän huutaa hoilautti, niin että metsä raikui. Haukkuen syöksyivät koirat kopistaan ja melkein samassa silmänräpäyksessä ilmestyi Nahkajalan kalju pää ovelle.

— Mitä te tahdotte, Billy Kirby? kysyi Natty, astuen kynnyksen yli. Hyi, Hektor! Koppiisi siitä, paikalla!

— Luullakseni ei tässä ole puhetta muusta, huusi Billy, kuin että olette luullut heinäkuun 20 päivän elokuun 1 päiväksi.

Sillä välin oli Nahkajalka älynnyt Hiram-luikeron korkean kannon suojasta. Vanha metsästäjä pisti päänsä ovesta ja sanoi hiljaa muutamia sanoja pirttiin. Sitten hän taas kääntyi ja jatkoi:

— Minulla ei ole teidän kanssanne mitään tekemistä. Poistukaa hyvällä, ennenkuin paha pääni saattaa

minut kiusaukseen, josta ei hyvä seuraa. Meillä ei ole mitään isän perinnön jakoa, Billy Kirby. Minkä tautta sitten häiritsette vanhaa miestä, joka ei ole milloinkaan teitä loukannut?

Kirby hilautui näreikön läpi ja pysähtyi muutaman jalan päähän metsästäjästä, istuutuen ihan levollisesti puunrungolle.

— Te ammutte paremmin kuin minä enkä minä häpeä sitä tunnustaa, sanoi Billy, enkä minä ole siitä teille vähintäkään vihoissani, vaikka tuntuu siltä kuin olisitte ampunut liikalaukauksenkin, sillä teidän kerrotaan ampuneen hirven.

— Minä olen tänään ampunut vain kaksi laukausta ja ne molemmat sattuivat pantteriin, vastasi Nahkajalka.

Hiramkin uskaltautui jo lähemmäksi, tarttuen oikeuden jäsenenä puheeseen ja lukien valtakirjansa sopivalla äänenpainolla.

— Minä käsitan lakia tuiki vähän, Doolittle, vastasi Nahkajalka levollisesti. Ja mitäs sitten tapahtuu, kun te olette tehtävänne suorittanut?

— Ooh, sehän on vain muodon vuoksi, sanoi Hiram, koettaen olla muka ystävällinen. Mennäänhän sisään ja puhutaan asiasta oikein järkevästi. Luullakseni ei ole vaikeaa hankkia rahoja — minä näet arvelen, että herra Temple itse maksaa koko sakon.

Vanha metsästäjä oli alusta pitäen pitänyt vierastensa liikkeitä tarkalla silmällä ja seiso siinä niin päättävän näköisenä, että jo paikalla näki, ettei hän siitä hevillä hievahda. Hiram astui lähemmäksi aivan kuin hänen esityksensä olisi hyväksytty, mutta samassa viittasi hänelle Nahkajalka pysytteleytymään ulompana.

— Enkö minä jo monasti ole pyytänyt teitä johdattamasta minua kiusaukseen? sanoi hän. Minä en häiritse ainoatakaan ihmistä. Minkätähden ei laki anna minun olla rauhassa? Poistukaa täältä ja sanokaa tuomarillenne, että hän pitääköön palkintonsa, mutta minä en kärsi, että hän harjoittaa virkavaltaansa minun kodissani.

— Minä vaadin päästä tähän huoneeseen, selitti Hiram, kokien näyttää niin virkavaltaiselta kuin suinkin. Minä vaadin sitä virkani nojalla.

— Väistykää, herra! Elkkää kiusatko minua, karjasi Nahkajalka, vakavasti viittoen hänelle menemään tipotiehensä.

— Jos te vastustatte, niin vastatkaa siitä itse, jatkoi Hiram. Billy, tulkaa tänne!

Hiram oli jo pannut toisen jalkansa kynnyksestä, kun hän yhtäkkiä tunsikin olkapäätänsä kouristettavan ja samassa silmänräpäyksessä hän lensi suoraa päätä kaatuneen kuusen yli järvelle päin ja pudota tupsahti parinkymmenen jalan päähän lähtöpaikastaan. Billy Kirby rähähti nauramaan ihan sydämen pohjasta.

— Oivallisesti, vanha jalka! huudahti hän.

— William Kirby, minä käsken teitä täyttämään velvollisuutenne, huusi Hiram sieltä, jonne oli lentänyt. Ottakaa kiini se mies. Minä käsken kansan nimessä.

Mutta Nahkajalka oikaisi uhkaavasti. Hänellä oli kädessä pyssy, suu puunhakkaajaa kohti.

— Poistukaa, sanon minä! karjasi hän. Te tiedätte, etten minä harhaan tähtää, Billy Kirby. Mutta minä en halua teidän vertanne ja kuitenkin — sekä teidän että minun vereni punaa tämän ruohikon, ennenkuin teidän jalkanne on minun kynnykseni sisäpuolella.

Paikalla kun pyssy näkyviin ilmestyi, muuttui Billy kokonaan. Hän kohautti jättiläisvartalonsa puunrungolta ja meni vanhan metsästäjän luo.

— Minä en ole tullut tänne teidän vihollisianne, sanoi hän, mutta tuosta onnesta rautaputkestanne välitän yhtä vähän kuin vanhan kirveeni varresta! Antakaa minulle virallinen käsky, Squire, niin tottapahan sitten nähdään, kelle tässä kunnian kukko laulaa.

Mutta oikeudenjäsenestä ei näkynyt merkkiäkään. Tuskin näkyi pyssystä vielä vilaustakaan, kun jo Doolittle oli matkojen päässä.

— Te olette ajanut sen kanan tipotiehensä, huudahti Kirby halveksivasti. Mutta minusta te ette niin hevillä suoriudu. Pankaa pois pyssynne, Bumpo, tahi saatatte sitä vielä kerran katua.

Natty laski pyssyn kädestään ja sanoi:

— Teille minä en kiellä kaataneeni hirveä, Kirby. Ja jos tahdotte, niin saatte ottaa nahkan kylään todistaaksenne minut syylliseksi. Pantterin tapporahat riittänevät sakoksi ja luulisin sitten olevani kuitti kaikesta.

— Eiköhän vain, — virkkoi Kirby ja siinä tuokiossa hävisi vihamielisyyden varjokin hänen otsaltaan. — Anna tänne nahka ja laki saa tyytyä siihen.

Nahkajalka haki mainitun todisteen ja he erosivat sovinnossa, aivan niinkuin ei olisi kiistaa ollut mailla eikä halmeilla. Rannalle kulkiessaan helähytti Kirby tuon tuostaankin raikkaan naurun muistaessaan Hiramın kuperkeikan ja koko juttu oli hänen mielestään vain oivallista ilveilyä.

Mutta ennenkuin Billy kylään ennätti, oli Hiram siellä nostanut aika metakan ja juossut tuomarin luo syyttämään Nahkajalkaa oikeuden vastustamisesta.

Oliver oli kuullut puhuttavan näistä rettelöistä ja riensi tuomarilaan. Elisabet tuli häntä vastaan ja hän onnitteli neiti Templeä onnellisesta pelastumisesta.

— Teidän ystävänne Nahkajalka on nyt minunkin ystäväni, sanoi Elisabet. Ja tässä juuri paraillani mietin, miten paraiten voisin häntä auttaa. Ehkäpä te, joka tunnette hänen tapansa ja tarpeensa, voitte sanoa, miten minä —

— Voin, ihan varmasti! huudahti nuorukainen niin kiivaasti, että Elisabet oikein säikähti. Ja Jumala palkitkoon teidän hyvän tahtonne! Nahkajalka on menetellyt ajattelemattomasti, hän on tänään tappanut hirven ja siten rikkonut lakia. Minäkin olin osallisena siinä. Hän on jo syytteenalaisena ja teidän isänne on käskenyt toimittaa kotitarkastuksen —

— Minä tiedän kaikki, keskeytti Elisabet, mutta isäni ei ole ainoastaan tuomari, hän on myös ihminen ja kristitty. Me olemme jo keskustelleet siitä ja vanhukselle ei tapahdu mitään pahaa.

— Te nostatte raskaan taakan hartioiltani virkkoi Edwards. Puoltaahan teidän isänne häntä. Te olette varmasti sen vakuuttanut, neiti Temple, minun täytyy se uskoa.

— Hän vakuuttaa sen itsekkin, herra Edwards, vastasi Elisabet, sillä tuossa hän tulee.

Mutta Marmaduken katse ei lainkaan vastannut hänen tyttärensä toiveita. Syvät rypyt uursivat hänen otsaansa ja kasvot olivat harmaat. Ei Oliver eikä Elisabetkaan uskaltanut mitään virkkaa. Tuomari käveli muutamia kertoja edestakaisin huoneessa ja sanoi sitten:

— Meidän suunnitelmamme ovat menneet myttyyn, lapseni! Minä en luullut niin vanhan miehen kuin Nahkajalka on uskaltavan lakia vastustaa. Minä toivoin hänen alistuvan kotitarkastukseen, ja laki olisi silloin tyytynyt sakkoon; nyt hänen käytöksensä vaatii mitä kovinta rangaistusta.

— Ja mikä rangaistus hänelle tuomitaan, herra tuomari? kysyi Edwards koettaen tyyntyä.

— Minä en tiedä, mikä siitä peräksi tulee, herra, sillä tuomari ei voi mitään päättää, ennenkuin valamiehet ovat tuomionsa lausuneet. Kaikessa tapauksessa saatte olla varma, että lakia tarkasti noudatetaan, vaikkakin minä mielelläni häntä armahtaisin, sillä onhan se vanhus-raukka pelastanut tyttäreni melkein varmasta kuolemasta.

— Mutta eikös vanhan ystäväni ikä, hänen tapansa ja varsinkin hänen tietämättömyytensä laista suojele häntä?

— Ne seikat tosin lieventävät rikosta, vaan eivät sitä suinkaan kokonaan poista.

— Rikosta? toisti Edwards. Onkos rikos ajaa vaaniva hurtta oveltaan? Rikosko? Ei, herra tuomari! Jos siinä on rikoksesta puhetta, niin se ei ole Nahkajalan vastattava.

— Kenenkäs sitten, hyvä herra? kysyi tuomari Temple, katsoen tapansa mukaan tanakasti kiihtyneeseen nuorukaiseen.

Sitä kysymystä ei nuorukainen jaksanut tyyneenä kuulla. Sinis olivat hänen tunteensa riehuneet sydämmen syvyydessä, nyt ne kuohahtivat näkyviin.

— Kenenkäkö? Ja sitäkö te tiedustatte minulta? huudahti hän. Kysykää sen sijaan omaltatunnoltanne, herra tuomari Temple. Menkää tuosta ovesta ja katsokaa ainoastaan laaksoa, tyyntä järveä, varjokkaita vuoria ja kysykää sitten omalta sydämmeltänne, jos teillä sydäntä lieneekään: mistä nämä rikkaudet ja minkä tähden minä olen niiden omistaja? Luulisinpa, että nähdessänne ainoastaan Chingachgookin ja Nahkajalan, jotka unohdettuina ja rutiköyhinä maita kiertelevät, teidän sydäntänne kouristaisi ja

silmiänne hämärtäisi.

Suuresti ihmeissään kuunteli Marmaduke alussa nuorukaisen kiihkeää sanatulvaa. Ja kun Edwards oli lopettanut, sanoi hän:

— Oliver Edwards, te unohdatte, ketä puhuttelette. Nämä tilukset ovat minun ja taivas on todistajanani, että niitä olen hyvästi hoitanut. Äskeisen puheenne tähden meidän täytyy erota. Minä olen liiankin kauvan suonut teille suojaa talossani, nyt on jo aika, että sen jätätte.

Vastustamattoman rajun tunteen purkaus oli hävinnyt jälettömiin, ja pitkään tuijotti nuorukainen poistuvaan Marmadukeen.

— Neiti Temple, — sanoi hän viimein, kääntyen Elisabetiin, — minä kiihdyin. Te kuulitte isänne päätöksen, ja minä lähden jo tänä iltana. Teistä minä kuitenkin tahtoisin erota sovinnossa.

Hitaasti kohotti Elisabet päätään.

— Minä annan teille anteeksi, herra Edwards, sanoi hän, ja isäni sen myös antaa. Sanokaa Nahkajalalle, että isäni ei ole ainoastaan hänen tuomarinsa, vaan että me molemmat olemme hänen todelliset ystävänsä. Me olemme hänelle sydämmellisesti kiitolliset eivätkä teidän äskeiset sananne hituistakaan vähennä meidän kiitollisuuttamme.

Nuorukainen aikoi sanoa hänelle vielä jotain, mutta hän pujahti ovesta niin rutosti, että Edwards pihalle tultuaan ei nähnyt hänestä enää vilaustakaan. Kiirevilkkaan lähti Oliver talosta ja kulki kohti metsästäjän pienoista mökkeröistä.

Vasta seuraavaa päivää vasten yöllä palasi Richard Jones, sheriffi, virkamatkoiltaan. Hän oli saanut kiini rahanväärentäjäjoukon ja tuli juhlallisesti kylään aseilla varustettujen oikeudenjäsenten ja poliisien etupäässä, joiden keskellä vangitut pahantekijät kulkivat. Tuomarin portilla he erosivat, sitten kun Jones oli käskenyt apulaistensa viedä vangit piirivankilaan. Tyytyväisenä astui sheriffi hiekoitettua käytävää pitkin taloon. Siellä kertoi hänelle Benjamin päivän tapahtumat, ja kun hovimestari oli tietonsa tyhjentänyt, kääntyi sheriffi, otti hattunsa ja lähti uudelle retkelle. Pitkin kylän hiljaisia katuja kulki hän suoraa päätä pienen ränstyneen rakennuksen luo, jota käytettiin vankilana, ja kutsui sieltä poliisin mukaansa. Hänen kanssaan hän jatkoi matkaa rannalle, jonne kokosi miehensä.

— Minä olen kutsunut teidät avukseni, alkoi hän hiljaa, vangitakseni Natanael Bumpon, jota tavallisesti sanotaan Nahkajalaksi. Hän on rääkännyt erästä oikeuden jäsentä, vastustanut lainmukaista kotitarkastusta ja pyssy kädessä uhannut poliisia. Koska hän siten on niskoitellut lakia vastaan ja muun hyvän lisäksi on epäluulon alaisena muistakin rikoksista, niin katson velvollisuuteni sheriffinä vaativan, että vangitutan hänet vielä tänä yönä. Me siis piiritämme hänen asuntonsa. Ja kun minä huudan: "eteenpäin", niin ryntäätte te piiloistanne, avaatte hänen mökkinsä väkivallalla ja vangitsette hänet. Jakautukaa, miten paraiten voitte. Minä apulaisineni menen rantapuolta vartioimaan.

Miehet jakautuivat ja painuivat metsään voidaksensa huomaamatta päästä perille.

Niin pian kuin sheriffi arvasi miesten olevan paikoillaan, kaiahutti hän sovitun merkin. Koleasti kumahti ääni metsän syvässä hiljaisuudessa. Höröllä korvin hän kuunteli koirain haukuntaa, mutta turhaan. Kuivat oksat vain kahisivat apurien jaloissa. Mutta kahinakin kohta taukosi eikä sheriffi silloin enää jaksanut uteliaisuuttaan hillitä. Hän juosta harppaili ryteikön läpi ja oli heti perillä, pienen raivatun aukon keskellä, jossa Nahkajalka niin kauvan oli asunut ja hiljaista elämäänsä elänyt. Mutta suureksi hämmästykseksen hän mökin sijalla näki vain savuavan raunion ja palopaikan keskeltä kohosi vielä tuostaankin kapea tulenkieli, välähtäen synkkään yöhön. Äänettöminä seisoivat miehet tuhkaläjien ja hiiltyvän hirren pääkaleiden ympärillä, äänettöminä ja noloina, sillä kiihkeästi toivottu rynnäkö oli mennyt hukkaan, vieläpä muutos tullut niin rutosti, etteivät he hölmeyksissään saaneet sanaakaan suustaan.

Hiljaa ja hämmästyneinä seisoivat vielä kaikki, kun pimeästä metsästä ilmestyi heidän luoksensa kookas olento, joka astui tuhkaläjään ja jalallansa sammutti leimahtelevan liekin. Hattu kädessä hän siinä seisoi, mies, jonka kasvoihin aika oli syvät vaot uurtanut. Se oli Nahkajalka. Suruissaan pikemmin kuin viha mielessä katsoi hän hetken noita varjomaisia haamuja ympärillään ja sitten sanoi:

— Mitä te tahdotte minulta, vanhalta, avuttomalta ihmiseltä? Viidettäkymmentä vuotta olen minä tässä elänyt. Nyt olette te minulta maani ja mantuni riistäneet, kotini ja suojani hävittäneet. Sillä ennemmin minä sen poltin kuin annoin teidän tuhoa tuottavain askeltenne ja uudistushalunne sitä saastuttaa. Niin, te olette pakottaneet minun polttamaan pirttini, jossa minä lähes puolen vuosisataa olen taivaan antimia nauttinut ja janooni juonut sen vieressä pulppuavan lähteen kirkasta vettä. Nyt suren minä tuhkaa, jota jaloillani polen. Te olette kylväneet vanhan miehen sydämmeen, miehen, joka ei ole milloinkaan tehnyt mitään paha teille eikä teidän omaisillenne, kylväneet sinne katkeruutta hänen

omaa sukuansa kohtaan. Ja nyt, kun hän on palannut katsomaan vanhan kotinsa viimeisen kekäleön leimahdusta, nyt, sydänyöllä, vaanitte te häntä niinkuin nälkäiset koirat kiihoittunutta, kuolevaa hirveä. Mitä te tahdotte minulta? Tässä olen — yksi monta vastaan. Minä olen tullut ilmi antamaan, en taistelemaan. Ja jos se on Jumalan tahto, niin tehkää minulle mitä haluatte.

Vanhus katsoi tanakasti miesjoukkoon, ja leimahtava liekki valaisi himmeästi hänen melkein kaljua päätänsä. Miehet väistyivät ehdottomasti ja vanhuksen olisi ollut helppo paeta, paeta pensaikkuun, josta takaa-ajajain olisi ollut kerrassaan mahdotonta häntä löytää. Mutta siitä ei hän näyttänyt välittävän. Hän vain katsoi vakavasti miehestä mieheen ikäänkuin tutkiakseen, kuka häneen ensin kätensä koskettaisi. Hetken perästä tointui Richard; hän koki puolustella, mutta velvollisuus kuitenkin vaati häntä vangitsemaan vanhuksen. Toiset asettivat hänet keskeensä ja joukkue palasi kylään, sheriffi etunenässä. Matkalla tiedusteltiin Nahkajalalta, minkä tähden hän oli pirttinsä polttanut ja minne Chingachgook oli joutunut, mutta sanaakaan ei häneltä vastaukseksi saatu. Vihdoinkin he saapuivat kylään, jossa vanha ja, mikäli näytti, kaikkien hylkäämä Nahkajalka vietiin vankilaan.

Viides luku.

Metsästäjä jalkapuuissa.

Määrättyinä päivänä kokoutuivat oikeuden jäsenet täsmälleen, Marmaduke puheenjohtajana. Kun rahan väärentäjät oli tutkittu, tuli Nahkajalan vuoro, jonka poliisit kulettivat syytettyjen paikalle. Hän oli ensimmäistä kertaa oikeushuoneessa ja taisi olla jokseenkin utelias näkemään, mitä siellä tehdään. Ensin hän tarkasti tuomaria ja sitten valamiehiä, aidaketta ja rahvasta sen takana, josta moni silmä tarkkasi häntä itseään. Virallisena syyttäjänä esiytyi Dirk van der School, toinen kylän asianajajista, joka alussa kovalla äänellä luki syytöksen. Se koski Hiram Doolittlen hätyyttämistä.

— Te olette kuullut, Natanael Bumppo, mistä teitä on syytetty, lausui tuomari. Mitä teillä on syytöksestä sanottavaa? Oletteko syyllinen vai syytön?

— Minä saatan hyvällä omallatunnolla sanoa, että minä en ole syyllinen, vastasi Nahkajalka, sillä eihän syyllisyydestä silloin voi olla puhettakaan, kun tekee oikein. Ja ennen minä olisin antanut surmata itseni mökkini ovensuuhun kuin päästänyt sinne Doolittlea juuri silloin.

Kun sitten Hiram kutsuttiin todistamaan, nousi Nahkajalan puolustaja ja kysyi seuraavat kysymykset:

— Oletteko te tämän piirin poliisi, herra?

— En, herra, vastasi Hiram, minä olen rauhantuomari.

— Minä kysyn siis teiltä oikeuden edessä ja pyydän teidän vastaamaan omantuntonne mukaan ja mikäli lakia tunnette: oliko teillä minkäänlaista oikeutta tunkeutua tämän miehen asuntoon?

— Hyvä herra! ryiskeli Hiram, jonka mielessä kostonhimo ja laintuntijan maine ankarasti taistelivat. Minä luulen, että — se on — jos ankarasti — edellyttäen — kenties ei minulla — ollut ihan laillista oikeutta — mutta kun kerran asia niin sukeutui eikä Billy tahtonut mennä — niin luulin minä saattavani sekautua siihen.

— Minä kysyn teiltä vielä, herra, jatkoi lakimies, käyttäen hyväkseen saavuttamaansa voittoa, onko tämä vanhus useasti kieltänyt teitä asuntoonsa tulemasta vai ei?

— Totta tosiaan — se minun täytyy myöntää, sanoi Hiram, että hän oli oikein vastahakoinen eikä ollenkaan ystävällinen, niinkuin olla pitäisi. Ja semmoinenhan hän oli, vaikka minä vain tulín häntä katsomaan niinkuin naapuri kuuna päivänä.

— Vai niin! Te siis myönnätte menneenne vain kylään hänen luokseen ilman minkäänlaista laillista toimitettavaa? Minä kysyn siis teiltä toisen kerran: eikö Natanael Bumppo ole monasti kieltänyt teitä tulemasta kotiinsa?

— On, sen hän on tehnyt.

— Ja koetitteko siitä huolimatta sinne tunkeutua?

— Niin, mutta minullahan oli valtakirja taskussa.

Kun asianajaja näki asian kääntyvän puolustettavansa eduksi, niin viittasi hän vain ylpeästi kädellään, ikäänkuin hän ei epäilisi valamiesten tietävän, että puolustaminen oli enää tarpeetonta. Asian hän jätti

oikeuden päätettäväksi.

Tuomari Temple nousi seisaalleen ja kertoi lyhyesti syytöksen pääkohdat. Mielipiteensä hän lausui aivan puolueettomasti eikä se voinut olla valamiehiin vaikuttamatta. He neuvottelivat muutamia minuuttia, ja sitten heidän puheenjohtajansa julisti, että syytetty oli "syytön".

— Tästä syytöksestä on teidät vapautettu, Natanael Bumppo, sanoi tuomari, eikä tästä asiasta ole enää sen enempää sanottavaa. Herra piirinasianajaja, hän lisäsi, siirtykää toiseen kanteeseen.

Herra van der School syytti toisessa syytöskirjoituksessaan vangittua siitä, että hän oli pyssy kädessä uhannut oikeuden palvelijaa.

— Luulisitteko Billy Kirbyn seisovan tuossa, puolustihe Nahkajalka, jos minä olisin pyssyäni sen oikeaan tarkoitukseen käyttänyt?

Hiram kutsuttiin uudelleen sisään vieraaksi mieheksi ja selvin sanoin hän selitti, että Nahkajalka oli tähdännyt Billyä ja uhitellut ampua hänet, jos hän uskaltautuisi tehtävänsä suorittamaan. Syyttäjä kutsui puunhakkaajan sisään ja sanoi hänelle:

— Näistä papereista näkyy, että te oikeuden nojalla vaaditte päästä pirttiin. Annoitteko hänen pyssyään ja hänen uhkaustensa estää itseänne siitä?

— Niistä minä nyt en välittänyt sen enempää kuin — vastasi Billy, näppiä lyöden. Ja olisinpa aika raukka, jos tässä rupeisin vanhaa Nahkajalkaa pelkäämään.

— Mutta tehän sanoitte luulleenne hänen ampuvan teidät, eikö niin?

— Kyllähän minä niin luulin ja niinpä sitä olisitte luullut tekin, Squire, jos olisitte nähnyt hänen kohaltavan tarkka-ampusta pyssyään ja tähtäävän. Tietysti minä sitten arvasin hänen vain piloillaan olevan ampumishommissa, ja sitten me sen sovimme, ja hän antoi minulle hirvennahkan ja sillä hyvä.

— Ettekö siis siitä säikähtänyt, Kirby? kysäisi syytetyn puolustaja.

— Minäkö? En toki pikkistäkään! — vastasi Billy, tyytyväisenä tarkastellen jänteitä käsivarsiaan. — Ei minua sentään niin hevillä panna jäniksen selkään vielä.

— Sovitteko siis asian paikalla kaikessa ystävydessä Natyn kanssa?

— Hän antoi minulle nahkan — ja mitäpä minä sen enempää olisin kiusannut häntä, vanhaa miestä, eto asiasta kuin hirven ampumisesta?

— Ja ystävinäkö erositte? Ja ettekö ollenkaan ollut aikonut vedota oikeuteen, jollei teitä olisi siihen kehoitettu?

— Enpä tottaansa olisi vedonnut! Eikä minulla ollut mitään äkää ukolle, vaikka herra Doolittlehan se sai kunnan keiskauksen kerrakseen.

— Minun toimeni on päättynyt, sanoi puolustaja, joka nähtävästi turvautui tuomariin, ja istuutui, tyynesti ollen varma voitostaan.

Silloin esiytyi herra van der School, kertoen lyhyesti todisteet ja esittäen ne tavalla semmoisella, että kuuntelijat olivat aivan pyörällä oikeasta ja väärästä. Esityksensä hän päätti näin:

— Ja nyt, hyvät herrat, selvästi ja täydellisesti todistettuani sen suuren rikoksen, johon tämä onneton vanhus on tehnyt itsensä syylliseksi, jätän minä asian teidän omantuntonne päätettäväksi laisinkaan epäilemättä, ettette oivaltaisikohan rikoksen rankaisemisen tärkeyttä ettekä täysin käsittäisi lain arvoa ja pyhyttä.

Sitten oli tuomarin vuoro täyttää velvollisuutensa. Lyhyesti ja selvästi hän toisti vierasten miesten lausunnot ja esitti tapahtumat niin seikkaperäisesti ja varmasti, ettei sitä mitenkään voinut käsittää väärin.

— Me elämme, hyvät herrat, lopetti hän, järjestetyn yhteiskunnan rajamailla ja meidän on sen vuoksi kahta tärkeämpää avustaa oikeuden palvelijata. Jos te uskotte vierasten miesten lausuntoja, niin teidän velvollisuutenne on julistaa vanhus syylliseksi; jos te taas olette sitä mieltä, että tämä vanhus, jonka asiaa tänään oikeudessa käsittelemme, ei ole tahtonut tehdä pahaa poliisille, vaan käyttänyt pyssyä tottumuksesta eikä pahassa tarkoituksessa, niin on teidän velvollisuutenne tosin tuomita hänet, vaan osottaa tuomitessa lempeyttä.

Valamiehet suputtelivat taas päät yhdessä ja sitten heidän puheenjohtajansa selitti syytetyn

"syylliseksi".

— Natanael Bumppo! alotti tuomari hiukkasen mietittyänsä. Tuomitessaan teitä on oikeus tosin ottanut huomioon teidän niukat tietonne laista, mutta sen varma vakuutus on myöskin se, että sellainen varomattomuus kuin teidän saa ansaitsemansa rangaistuksen. Oikeus on sen tähden, katsoen teidän monia ikävuosianne, armosta vapauttanut teidät kärsimästä laillista piiskausrangaistusta; mutta koska lain pyhyys vaatii teidän rikoksenne seurausten julkista rankaisemista, niin julistaa oikeus päätöksensä, että teidät tunniksi pannaan jalkapuuhun, sakotetaan sata dollaria, pidetään kolmekymmentä päivää piirin vankihuoneessa ja ettette pääse vapaaksi, ennenkuin sakko on suoritettu. Pidän sen vuoksi velvollisuutenani, Natanael Bumppo — —

— Ei, ei tuomari! keskeytti häntä vanha metsästäjä, ajatelkaa tarkoin elkääkä puhuko siitä, että minut loppuiäkseni suletaan ahtaaseen vankikoppiin. Antakaa minun vapaasti hengittää metsäini ja vuorteni raitista ilmaa, johon olen tottunut ja huolimatta seitsemänkymmenen talven lumesta, joka päättäni peittää, minä aherran yötä päivää saadakseni kaiken maksetuksi ennen syksyä, jos te nimittäin siksikään olette metsänriistaa säästäneet.

— Minun täytyy lain mukaan —

— Elkää puhuko laista. Marmaduke Temple, keskeytti Nahkajalka uudestaan. Välittikö teidän laeistanne metsän peto janotessaan teidän oman lapsenne elinvoimaista verta? Polvillaan hän rukoili Jumalalta suurempaa armoa kuin minä nyt teiltä pyydän. Jumala kuuli hänen rukouksensa. Jos te nyt ette suostu minun pyyntöni, niin elkää luulokkaan, ettei hän kuule sitäkin.

— Tunteeni eivät saa tulla — —

— Oletteko unohtanut sen ajan, Marmaduke Temple, keskeytti vanhus surumielisen vakavasti, — kun ensi kerran tämän järven rannalle tulitte, tänne, jossa silloin ei vielä ollut vankilaa, mihin rehellisiä ihmisiä sulkea? Enkö silloin antanut pääanaluseksenne omaa karhunnahkaani? Enkö nälkänne sammuttajaksi parasta palaa jalosta metsänviljasta? Niin, niin. Silloin ei hirven ampuminen ollut synti teidän mielestänne. Ja silläkö nyt palkitsette minun ystävällisyyteni, että panetatte minut vankeuteen? Ei, te ette voi olla niin ilkeä, että vanhalta mieheltä riistätte hänen elämänsä viimeiset vapaat hetket. Antakaa minun mennä! Minua on jo tarpeeksi kidutettu tässä tungoksessa. Kaihoten jo kaipaen metsieni vilpoista ilmaa. Niin kauvan kuin on majavia kylläksi vesissämme tai hirvennahkalla hiukankaan hintaa, pitää sakkokin olla maksettu viimeiseen ropoon. Missä te olette, pojat? Tulkaa, tulkaa tänne koirani! Työ on raskas meille vanhoille, mutta tehdyksi se pitää tulla!

Nahkajalka aikoi poistua, mutta poliisit sen estivät. Mutta ennenkuin kukaan ennätti mitään virkkaa, kuului huoneen etäisimmästä nurkasta kovaa melua.

Benjaminin oli onnistunut tunkeutua rahvasjoukon läpi ja hän viippui toinen jalka ikkunalla, toinen valamiesten aidakkeella. Kaikkien ihmeeksi hän veti taskustansa pienen nahkakukkaron ja sanoi oikeudenjäsenille:

— Jos teidän armonne sallisivat tuon ukko-hunnun lähteä taistosille metsän petojen kanssa, niin olisi tässä hiukkasen takinetta, joka ehkä vaaraa vähentäisi, sillä siinä on puhdasta rahaa kolmekymmentäviisi Espanjan piasteria. Hyvä olisi, jos niitä olisi siinä enempiäkin, mutta koska niitä, Jumala paratkoon, on vain sen verran, niin ehkäpä herra Richard Jones ottaa rahat taiteensa, kunnes Nahkajalka on puheena olleet majavat käsiinsä saanut.

Ja Benjamin ojensi rahakukkaroon. Kaikki olivat niin hämmästyksissään, ettei kellään ollut sanaa suuhun tulevaa.

— Asia on saatava loppuun, sanoi tuomari, koettaen hillitä liikutustaan. Poliisi! Viekää vanki jalkapuuhun.

Nahkajalka näkyi tyytyvän kohtaloonsa. Allapäin hän seurasi oikeudenpalvelijoita. Katselijat väistyivät edestä; mutta tuskin hän oli kunnolleen huoneesta lähtenyt, kun rahvas hyökkäsi katsomaan vanhan metsästäjän häpeällistä rankaisemista.

Nahkajalka vietiin jalkapuun luo, joka oli ihan vankilan vieressä. Poliisi kohotti jalkapuun yläosaa ja osoitti sormellaan sijoja, joihin vanhuksen piti panna jalkansa. Vähintäkään vastustelematta istuutui Nahkajalka tynesti maahan eikä niin ääntä päästänyt, kun hänen jalkansa nostettiin jalkapuuhun, vaikka hän tuskallisesti katseli ympärilleen, kaivaten myötätuntoisuutta, jota ihmisluonto kaikissa kärsimyksissään luulee olevansa oikeutettu vaatimaan. Mutta vaikka hän ei nähnytkään kenenkään säälivän, niin ei hän huomannut ilkkuvaa iloakaan eikä tarvinnut kuulla pilkka- ja ivasanoja, joka on niin tavallista sellaisissa tilaisuuksissa. Poliisi oli juuri panemaisillaan jalkapuuta linkkuun, kun Benjamin, joka oli telläytynyt ihan vangin viereen, alkoi rähistä siinä, ikäänkuin riitaa hieroen:

— Mitä ihmeellistä tapaa tämä on, herra poliisi? Panna rehellinen ihminen puunpääkäleiden väliin?

— Minä vain panen täytäntöön oikeuden päätöksen, herra Penguillan.

— Eihän tässä muuta kuin pysyä hiljaa tunnin aika — lohdutti hovimestari vankia — mutta eihän se koske.

— Mitä, Benjamin, eikö se koske? Eikö koske, kun seitsemänkymmenen vuoden vanhaa miestä näytetään uutisasukasten huviksi niinkuin tanssivaa karhua? Eikö se koske, kun vanha sotamies, joka kymmeniä kertoja on katsonut vihollista vasten silmiä asetetaan semmoiseen paikkaan, josta lapsetkin jo sormellansa osottaen sanovat: minä näin hänen siinä istuvan koko paikkakunnan pilkkana.

Raivoisin katsein silmäili Benjamin ympärilleen. Ja jos hän olisi älynnyt vain yhdenkään ainoan ivallisen katseen, niin olisi hän varmasti hyökännyt ivaajan niskaan. Mutta kun kaikki olivat vakavia, niin istuutui hän miettiväisenä metsästäjän viereen ja pisti jalkansa jalkapuun kahteen tyhjään lokeroon.

— Pankaa se nyt paikoilleen, herra poliisi. Jos täällä kuka haluaa nähdä karhua, niin saa hän samalla katsella kahta ja toinen niistä osaa purra yhtä hyvästi kuin möristäkin.

— Mutta minulle ei ole annettu käskyä panna teitä jalkapuuhun, herra Penguillan, karjasi poliisi. Menkää matkaanne elköötkä estäkö minua virkatoimissani!

— Mitä te minun jaloistani välitätte? Painakaa puu paikoilleen, sanon minä ja kyllä minä pidän silmällä, kellä on imelä säkki leuan alla.

— No, eipähän tuo toisekseen ketään vahingoittaneikkaan, jos pistää pihtiin sen, joka itse siihen haluaa, vastasi poliisi myhäillen ja painoi puun linkkuun.

— Tämä nyt ei oikeastaan ole mistään kotoisin, sanoi Benjamin, istuen Nahkajalan vieressä. Tätähän kestää niin vähän aikaakin. Mutta paha minut periköön, jollen seuraa teitä majavia pyytämään. Enhän minä paljoa ymmärrä niitä ampumakojeita, mutta saatanhan minä kantaa saaliit, ehkäpä auttaakkin pyydyksiä pannaessa.

— Te olette tottunut olemaan ihmisten ilmoissa, Benjamin, sanoi Nahkajalka alakuloisesti, ettekä te viihtyisi elämään metsässä, jos — —

— Enpähän, enpähän! huudahti hovimestari. Kun minulla on ystävä, niin minä viihdyn hänen luonaan sekä hyvinä että pahoina päivinä.

Hiram Doolittle tunkihe juuri silloin rahvasjoukosta ja asettautui ivahymy huulilla niin pitkän matkan päähän Nahkajalasta kuin suinkin voi, Benjamin puoleiseen päähän.

— Pois täältä! karjasi hänelle Nahkajalka. Pois! Vaikka lienetkin luotu Jumalan kuvaksi, mutta pimeyden henki asustaa sinun sydämessäsi. Pois! Kuuletko? Pois väleen! Sydämeni on pakahtumaisillaan surusta ja sinun pelkkä näkemisesi vuodattaa siihen myrkkyyä.

Benjamin kohotti samassa päätään. Ja kun Hiram, joka metsästäjän puhussa ei muistanutkaan olla varoillaan, onnettomuudekseen sattui liian lähelle hovimestaria, tarrasi Benjamin rautakourallaan hänen jalkaansa ja nostaisi sen korkealle ilmaan, ennenkuin rauhantuomari koko asiaa älysi. Koska Benjamin ei kättänsä hellittänyt, oli arvoisa rauhantuomari kohta samallaisessa pihdissä kuin hovimestari ja riitapuolet istuivat vastakkain.

— No te sitä olette koko itikka, olette totta tosiaan! ärisi hovimestari. Eikö se jo teille riitä, teille, joka olette olevinanne kristitty, että kidutatte vanhaa miestä sillä tavalla? Vieläkö teillä on sydäntä pilkata sitä poloista?

— Kutsukaa poliisit tänne! karjui Doolittle säikäyksissään. Herra Penguillan, minä vaadin teitä säilyttämään rauhaa.

— Kotva sitten on meidän kesken ollut enemmän rauhaa kuin rakkautta, huudahti hovimestari, huitoen vihaisesti käsillään. Mitäs luulette tästä nyrkistä? Eiköhän se maista vähän pajavasarylta? Mitä?

— Tulkaa vain käsiksi minuun, jos teillä on sydäntä sitä tehdä, änkytti Hiram niin hyvin kuin voi, sillä hovimestari oli tarrautunut hänen kurkkuunsa. Tulkaa, jos omatuntonne myöntää.

— Jollei tämä ole käsiksi tulemista, niin en tiedä, mitä te siksi sanotte, murisi Benjamin.

Ja tunnustaaksemme totuus täytyy meidän kertoa, että hovimestari tuli yhä rajummaksi ja rajummaksi, sillä tuon tuostaankin hän kämmenellään rusikoi Doolittlea kasvoihin. Rahvasjoukko

ahtautui yhä lähemmäksi jalkapuuta, ja muutamat riensivät istuntosaliin viestin vientiin.

Benjamin vain lyödi mukitti rauhantuomarin kasvoihin, kunnes Richard vihdoon pääsi tunkeutumaan joukon läpi.

Sheriffin äänen kuultuansa Benjamin herkesi lyömästä ja Hiram kääntyi kasvot ajeissa tulijaan.

— Lain täytyy estää tämmöistä väkivaltaa, huusi hän rohkeasti sheriffin nähtyään. Minä vaadin hyvitystä. Herra sheriffi, ottakaa kiini tämä väkivallan harjoittaja ja pankaa hänet vankeuteen.

Sillä välin oli Richard ottanut selkoa asiasta ja sanoi nuhdellen hovimestarille:

— Benjamin, mitenkä te olette tulleet jalkapuuhun? Minä olen aina pitänyt teitä lempeänä ja luullut teitä lauhkeaksi kuin lammasta ja sen vuoksi minä juuri olen pitänyt teitä suuressa arvossa. Benjamin, Benjamin, tällaisella sopimattomalla käytöksellänne te olette häpäissyt sekä itsenne että ystävänne. Jumala armahtakoon teitä, herra Doolittle! Siltä näyttää kuin hän olisi lyönyt kasvonne ihan pilalle.

Hiram oli jo kömpinyt seisaalleen ja niin pian kuin hän vain pääsi kyliksi etäälle hovimestarista, ei hänen raivollaan ollut suuntaa eikä toista ja hän uhkaili kauheasti kostaa. Tapaus oli liian julkinen eikä sitä voinut jättää rankaisematta, niin tukalalta kuin sheriffistä tuntuikin hovimestarinsa vangitseminen. Nahkajalan jalkapuussa-oloaika oli jo kulunut, ja kuultuansa, että heidät ainakin ensimmäiseksi yöksi sulettaisiin samaan vankikoppiin ei Benjamin vastustanut vangitsemistansa.

— Minä en ole ollenkaan pahoillani siitä, että Bumpon kanssa saan viettää yön vankilassa, Squire Jones! virkkoi hän. Mutta sen minä sanon vieläkin, jotta se on vasten järkeä ja koko kristinuskoa, että ihmistä rangaistaan siitä, että hän on lyödi mukittanut Doolittlen posket pilalle, niinkuin sanoitte. Häntä pahempaa verenimijää ei ole koko maassa ja jollei se riiviö ole pötkelöstä, niin kyllä muistaa minut vielä.

Richard ei katsonut arvonsa mukaiseksi vastata siihen mitään, ja paikalla kun vangit oli saatu telkien taa, hän poistui sieltä.

Benjamin tarinoi koko iltapäivän ohikulkijain kanssa rauta-ristikon takaa, mutta hänen toverinsa kulki allapäin ja kiihkeästi ja levottomasti edes takaisin ahtaassa huoneessa. Hämärissä näkyi Edwards kotvasen pakinoivan ystävänsä Nahkajalan kanssa ikkunasta, ja varmaan hän toi hyviä tietoja, koskapa Natty paikalla hänen lähdettyänsä heittihe tilalleen ja vaipui sikeään uneen.

Hovimestarinkin kieli oli liiasta lärpättämisestä kangistunut hänen tyydyttäessään katselijain uteliaisuutta. Ja kun Billy Kirby, viimeinen heistä, oli poistunut ikkunasta, rupesi hänkin nukkumaan.

Kuudes luku.

Pako.

Pimeän tultua kulki tuomari Temple tyttärensä ja Luise Grantin kanssa pitkin poppelikujannetta, joka vei tuomarilasta kylään.

— Paraiten sitä sinä voit hänen kiihottunutta mieltään rauhoittaa, Elisabet! sanoi Marmaduke. Tässä lompakossa on kaksisataa dollaria. Mene vangin luo — sinä et tarvitse mitään pelätä — anna tämä lippu vanginvartijalle ja kun tulet Bumpon luo, niin lohduta häntä, miesraukkaa, miten paraiten voit.

Elisabet ei vastannut mitään. Hän puristi vain hellästi kättä, jossa lompakko oli, tarttui ystävänsä käsivarteen ja kulki hänen kanssaan kylän valtakatua pitkin.

Kulkiessaan talojen vieritse — pimeässä heitä tuskin erotti — eivät he kuulleet muuta kuin härkäparin hitaita askelia ja kärrien tärinää, jotka tuntuivat kulkevan samaan suuntaan kuin hekin. Ajajaa, joka mateli juhtainsa vieressä, heidän oli miltei mahdotonta erottaa pimeässä. Vankilan kulmassa heidän täytyi vähän pysähtyä, sillä kärrit kääntyivät samaanne päin ja härät näkyivät saavan heinävihkon vaivainsa palkkioksi. Se oli kaikki niin tavallista, ettei Elisabetille edes mieleenkään vilahtanut sen enempää tarkastaa kärryä ja härkiä, kunnes hän kuuli ajajan hiljalleen puhuvan niille:

— Hiljaa, papuri! Ole hiljaa — ymmärrätkö sinä?

Sekä äänessä että ystävällisissä sanoissa oli jotain, joka hämmästytti Elisabetia. Kulmasta käännettyään täytyi hänen ehdottomasti lähestyä miestä, ja hänen terävä silmänsä tunsu heti Oliver Edwardsin. He katsoivat silmäkkäin ja tunsivat heti toisensa, niin pimeä kuin olikin.

— Onko mahdollista, virkkoi Edwards, että tapaam teidät vankilan läheisyydessä?

— Me emme ainoastaan ole sen läheisyydessä, vastasi Elisabet, vaan me aiomme mennäkin sinne. Me sanomme Nahkajalalle, ettemme ole häntä unohtaneet, ja että isäni on hänelle kiitollinen, vaikkakin hänen täytyy olla ankara tuomarina. Luultavasti on teillä samat aikeet, mutta minun täytyy pyytää teiltä etuoikeutta, vain kymmeneksi minuutiksi. Hyvä yötä, herra Edwards — - minä sydämmestäni teitä säälin, mutta isäni ihan varmasti — —

— Mielelläni minä suostun teidän pyyntöönne, neiti, keskeytti nuorukainen. Mutta suostuttekos te minun pyyntöni, ettette mainitse isällemme minun olleen täällä.

— Olkaa varma siitä, vastasi Elisabet, hiukan päätänsä nyökäyttäen nuorukaisen kumartaessa, ja katosi ystävänsä kanssa vankilanportista.

Vanginvartija ei pitänyt ollenkaan kummallisena naisten pyyntöä päästä vankilaan ja olisihan tuomarin lippukin luonnollisesti estänyt kaiken epäilyksen. Viivyttelämättä hän lähti avaamaan. Avainta suulle pannessa kuului Benjamin jyrkästi kysyvän:

— Ahaa! Kukas sieltä nyt tulee?

— Täältä tulee nyt semmoinen, jota mielellänne tahdotte nähdä, vastasi vanginvartija.

— Nahkajalka! sanoi Elisabet, sitten kun vanginvartija oli poistunut ja vääntänyt oven lukkoon. Vanha ystäväni Nahkajalka! Kiitollisuus tuo minut tänne teidän luoksenne. Tästä lähin pidän minä huolta siitä, että te elämänne loppupäivät saatte viettää rauhassa ja puutetta kärsimättä.

— Rauhassako ja puutettako kärsimättä? toisti Nahkajalka nopeasti. Mitäs rauhaa voi toivoa vanha mies, kun hänen täytyy penikulmittain kulkea aukeaa kenttää, ennenkuin löytää siimeksen levätäkseen ja vilvoittelakseen auringon polttavilta säteiltä? Ja mitenkä te voitte puhua puutteen poistumisesta, kun saa päiväkaudet kierrellä löytämättä saaliin nimelistäkään. Vaikeat saatavat ovat majavatkin, joita tarvitsen sakkoni suorituksiksi, sillä minun täytyy kävellä lähes sata peninkulmaa, aina Pennsylvanian rajalle, ennenkuin niitä lainkaan saan. Eihän täällä lähitienoilla ole enää ainoatakaan. Teidän viljelyksenne ja metsän raivauksenne ovat ne uimenin hävittäneet. Oletteko valmis, Benjamin? Nyt on jo aika lähteä, jatkoi metsästäjä. Härät tuntuvat jo puskevan vankilanseinää.

— Antakaa vain käsky ja silloin jalat alle, vastasi Benjamin.

— Ettehän te petä vanhaa miestä, joka ikävöiden kaipaa taivaan raitista ilmaa hengittääkseen? sanoi Nahkajalka, katsoen luottavaisesti Elisabetia silmiin. Kun laki on määrännyt minun maksamaan sata dollaria, niin täytyy minun käyttää hyväkseni tätä vuoden aikaa saadakseni sen. Tämä kunnon mies on minulla apuna.

— Pyytäkää vain majavia, huudahti Benjamin, huijauksen käsillään, ja jos minä ne irti päästän, niin olen aika kana. Muuta en virka.

— Mitä te aiotte? kauhistui Elisabet. Kolmeksi kymmeneksi päiväksi teidät on tänne määrätty. Ja mitä sakkorahoihin tulee, niin ne ovat minulla täällä lompakossa. Ottakaa nämä, niin voitte jo huomenna maksaa sakkonne mutta olkaa kärsivällinen ja kestäkää tämä kuukaus, joka teille on tuomittu.

— Kokonainen kuukausko? nauroi Nahkajalka kuivasti. En päivääkään, en tuntiakaan enää täällä viivy. Jos kohta teidän isänne on tuominut minut tänne, niin ei hän kuitenkaan voi minua täällä pitää, jollei hänellä ole tämän parempaa säilytyspaikkaa.

Hän vaiken, silmäili huonetta, työnsi hiljaa hovimestarin syrjään, nosti peitot lavereilta ja osotti aukkoa, joka ikään oli vasaralla ja taltalla hakattu seinähirsiin.

— Ei muuta kuin pikku sysäys ja tie on auki ja sitten —

— Pois, niin, pois! huudahti Benjamin. Se on hauskaa! Te pyydätte ne ja minä säilytän nahkat ja myön ne hatuntekijälle.

— Pahoin pelkään, että tuosta se ristin heittää, virkkoi Nahkajalka, sillä hän ei ole nyt vikkelimpiä jaloistaan.

— Ette suinkaan te aio jättää meitä? kysyi Elisabet. Ajatelkaapas, ettei teillä sitten ole muuta turvaa kuin jylyt metsät, ja vanhuus lähestyy ripein askelin. Kärsikää siis tämä pikkinen aika ja sitten voitte te julkisesti hyvällä omallatunnolla jättää tämän talon.

— Onkos täällä majavia, mitä pyytää, tyttö?

— Ei, ei ole; mutta tässä on sakkorahat ja kuukauden perästä te olette vapaa. Katsokaas, nämä ovat kultarahoja.

— Ei, hyvä lapsi, sanoi Nahkajalka päättävästi. Mutta jotain te sentään voitte minun hyväkseni tehdä enkä minä sitä voikkaan pyytää muiden toimittamaan.

— Ja mitä se sitten on? Sanokaa!

— Olisi ostettava rasiallinen ruutia, joka maksaa kaksi hopeadollaria. Ranskalainen on ainoa, jolla sitä on kaupan. Se on parasta lajia ja juuri minun pyssyyni sopivaa. Ostatteko sen? Sanokaa, ostatteko?

— Minä tuon sen teille itse, Nahkajalka, vaikkakin minun pitäisi koko päivä etsiä teitä metsästä. Missä ja milloin minä teidät tapaan?

— Missä? mietti Nahkajalka. Niin, huomenna Aavevuorella. Minä odotan teitä huomenna vuorenhuipulla, silloin kun aurinko on korkeimmillaan. Mutta katsokaa tarkasti, että ruuti on pienijyväistä. Kyllähän te sen tunnette väristä ja hinnastakin.

— Minä lupaan sen toimittaa, sanoi Elisabet varmasti.

Nahkajalka istuutui, pisti jalkansa aukkoon ja pujottautui jotakuinkin helposti kadulle. Tytöt kuulivat olkien kahisevan ja tajusivat paikalla, mitä varten Edwards oli pukeutunut häränajajaksi.

— Tulkaa, Benjamin, kiirehti Nahkajalka, ei yö enää siitään pimene, sillä tunnin perästä jo kuu kumottaa.

— Seis! sanoi Elisabet. Kukaan ei saa sanoa teidän paenneen tuomarin tyttären täällä ollessa. Odottakaa edes siksi, että me lähdemme.

Vanginvartijan askelet jo kuuluivat, ja Nahkajalan täytyi myöstää pakonsa. Tuskin oli hän vetäissyt jalkansa aukosta ja ennättänyt peittää aukon peitteillä, kun avainta väännettiin ja ovi aukeni.

— Sopiiko nyt, neiti Temple? kysyi vanginvartija kohteliaasti. Sillä vankila suletaan tähän aikaan.

— Minä tulen, sanoi Elisabet. Hyvää yötä, Nahkajalka!

Elisabet ja Luise seurasivat vanginvartijaa, joka väänsi avainta vain yhden kerran, sillä hän aikoi palata vankien luo paikalla kun oli saattanut tytöt kadulle. He kulkivat sydän kourassa kulmaan päin.

— Hiljaa, kuiskasi Elisabet. Kuuletko heinäin kahisevan? Nyt he pakenevat. Voi, kyllä heidät varmaankin saadaan kiini.

Heidän kadun kulmaan saapuessaan vetivät Edwards ja Nahkajalka paraillaan Benjaminin melkein elotonta ruumista aukosta. He olivat kääntäneet härät kadulle päin saadakseen enemmän tilaa.

— Kerätkää heinät häkkiin, sanoi Edwards, muuten he heti älyävät, miten te olette paenneet. Pian, etteivät ennäätä mitään huomata.

Nahkajalka oli juuri ikään saanut heinät kerätyksi, kun vanginvartijan kynttelin valo näkyi aukosta ja hän kuului huutavan vankia.

— Mitä nyt tehdään? kysyi Edwards. Juopunut hovimestari antaa meidät ilmi emmekä me saa hetkeäkään kadottaa.

— Tästä he ovat murtautuneet. He ovat paenneet! huusi viisi kuusi ääntä yhteen suuhun.

— Meidän täytyy jättää hänet, arveli Edwards.

— Se ei käy päinsä, vastasi Nahkajalka. Hän on istunut jalkapuussa minun kanssani ja muutenkin ollut minulle ystävällinen.

Samassa kuului pari kolme miestä tulevan naapurista ja Billy Kirbyn karskin äänen erotti selvästi heidän joukostaan.

— Me olemme hukassa, jollemme jätä hovimestaria oman onnensa nojaan, sanoi Edwards.

Elisabet riensi lähemmä ja kuiskasi:

— Nostakaa hänet kuormalle ja nykäiskää härät liikkeelle.

Neuvoa seurattiin niin pian kuin mahdollista. Hovimestari nostettiin kuormalle, ruoska pistettiin

hänelle käteen ja hänen käskettiin olla hiljaa ja hiiskumatta. Härät nykäistiin kulkemaan. Sen tehtyään hiipivät Edwards ja Nahkajalka vähän matkaa seinivieritse ja pujahtivat sitten kapeille kujosille rakennusten taa. Härät juoksivat ripeästi eteenpäin ja samassa kuului jo takaa-ajajain hälinää kadulta. Selvästi kuului Billy Kirbyn ääni, joka vannoi ja vakuutti heti saavansa pakolaiset kiini ja tuovansa Nahkajalan ja Benjaminin takaisin toisen toisessa taskussaan.

— Jakautukaa, miehet, huusi hän töydätessään tyttöjen ohitse. Jakautukaa ja joutukaa vuorille. Neljänneistunnissa he jo ennättävät metsään eivätkä he sitten enää ole saatavissa.

Rientäesssänsä hiekoitettua käytävää kotiinsa huomasivat tytöt tuomarilan luona kaksi haamua, jotka puiden suojassa hiipivät eteenpäin. Ne olivat Edwards ja metsästäjä.

— Paetkaa, paetkaa! kiirehti Elisabet. Koko kylä on jalkeella. Ennenkuin metsän laitaankaan ennätätte, ovat jo takaa-ajajat kintereillänne, jollei — jollei — — Katu on tyhjä, rientäkää rannalle ja ottakaa isäni vene. Sieltä te pääsette vuorelle mihin kohti tahansa.

— Tulkaa, Nahkajalka! kiirehti Edwards levottomasti.

— Tulenhan minä hyvä lapsi, tulenhan minä. Jumala palkitkoon teitä kumpaakin, sillä te suotte hyvää vanhukselle. Elä unohda ruutia, lapsi.

Tytöt seisoivat ja katsoivat poistuvia haamuja, kunnes ne häipyivät näkyvistä, ja riensivät sitten rivakasti kotiin.

Sillaikana oli Kirby tavoittanut heinäkuorman. Ne olivatkin hänen omat ajoneuvonsa. Edwards oli siepannut ne sieltä, jossa härät iltaisin tynesti odottivat isäntäänsä.

— Eläpäs mitään, minun elukkanihan nämä ovat! ihmetteli hän. Mitenkä ihmeellä te olette tänne tulleet, tyhmeliinit?

— Eteenpäin! marahti Benjamin, umpimähkään heilauttaen ruoskaansa, joka sattui Kirbyn olkapäähän.

— Kukas kummitus te olette? huudahti Kirby, hämmästyneenä käännähtäen, mutta tuntematta häneltä jäi kuin jäikin ajaja, jonka pää riippui häkin laidalta.

— Kukako minä olen? Ettekös te sitten tiedä, Kirby, että Nahkajalka ja minä — se on Benjamin Penguillan — tunnettehan te Benjaminin? No niin, Benjamin ja minä — ei! Minä ja Benjamin — tule ja pala! Ei minulla nyt ole oikein selvillä, mitenkä se oli, mutta toisen meistä piti lähteä hakemaan majavannahkoja, näettekös, ja sitten me otimme nämä vaunut, joilla tuomme ne kotiin.

Billy älysi paikalla miten hovimestarin asiat olivat. Hän käveli kotveroisen mieltäväisenä kuorman vieressä, otti sitten ruoskan Benjaminilta, joka oli vaipunut kuormalle ja nukahtanut, ja vei härkäänsä metsään raateelle, jossa hän seuraavana päivänä aikoi jatkaa työtään. Tiellä hän ei tavannut muita kuin edes takaisin kulkevat poliisit, joiden tiedustuksiin hän sivumennen hoihkasi vastauksen.

Elisabet seiso kauvan huoneensa ikkunassa, katsellen takaa-ajajain tulisoitujen välähtelemistä vuoren rinteellä. Tunnin kuluttua palasivat viimeisetkin väsyneinä ja tyhjin toimin, ja syvä hiljaisuus vallitsi kohta kylässä.

Jo varhain seuraavana aamuna menivät Elisabet ja Luise herra Le Quoin puotiin ostamaan ruutia Nahkajalalle.

Sieltä he jatkoivat matkaa, kunnes tulivat sillalle, josta erosi tie Nahkajalan mainitsemalle yhtymäpaikalle. Kun Luise Grant ei ollut oikein terve eikä uskaltaunut vuorille, jätti Elisabet hänet lähelle maantietä, josta hän kulkijain huomaamatta näki koko kylän. Yksin jatkoi sitten Elisabet matkaansa vuorelle.

Pitkällinen pouta oli muuttanut vihannan laakson ruskeahkaksi, synkäksi. Aurinkokaan ei jaksanut läpäistä tiheää auerhuntaa. Selvää taivasta näkyi vain kapea kaistale sieltä täältä. Ilmakin oli niin kuumaa ja kuivaa, että sitä oli vaikea hengittää. Polulle käännyttyänsä tuntui Elisabetista niin tukalalta, että oli vähällä tukehtua. Rientämällä hän kuitenkin riensi eteenpäin. Aavevuoren huipulla oli pikkinen aukko, josta näki koko kylän ja laakson. Siellä hän luuli tapaavansa metsästäjän ja sinne hän koki pyrkiä niin rivakasti kuin jyrkältä rinteeltä ja pensaikolta vain pääsi. Hänen päättäväisyytensä voitti kaikki esteet, ja mikäli hänen kellostaan voi päätätä, oli hän siellä jo hiukkasta ennen sovittua aikaa.

Hetkisen istuttuaan ja levättyään puunrungolla, katseli hän ympärilleen, etsien vanhaa ystäväänsä; mutta häntä ei vain näkynyt. Hän käveli metsänlaiteella ja tarkasti jokaista paikkaa, johon Nahkajalka mahdollisesti olisi voinut piiloutua. Kaikki turhaan.

— Natty! Nahkajalka! Vanha ystävä! huuteli Elisabet. Mutta hänelle vastasi vain metsän kaiku, kertoen hänen omat sanansa.

Elisabet kulki huipun toiseen laitaan ja laskeutui noin sata jalkaa alempana olevalle pengermälle. Hän astui ihan sen äyräälle ja katsoi kallionseinämää, joka kohtisuorana laskeutui rotkoon. Kuivat lehdet kahisivat ihan lähellä häntä. Hän kipsahti, käänsi sinne päin ja säikähti. Mutta kohtsihän hän tointui ja vakavasti, kenties hiukan uteliaanakin meni hän lähemmä.

Chingachgook istui kaatuneen tammen rungolla, katsoen Elisabetiin raivokkaasti hehkuvilla silmillään. Vaippa oli pudonnut hänen hartioiltaan, rinta ja käsivarret olivat paljaat. Pitkä, miltei aitoharmaa tukka riippui palmikoituna ja korkea otsa kaareili puhtaana. Korvissa oli hänellä hopeapalasia, helmiä ja siilin piikkiä, ja muutenkin oli hän varustautunut kaikkiin omituisiin koristuksiin, joita intiaanisolitas käyttää valmistautuessaan tavallista tärkeämpään toimeen.

— Miten voitte, Chingachgook? puhutteli häntä Elisabet. Siitä on jo kotvanen, kun viimeksi kävitte kylässä.

Intiaani tuijotti häneen vähään aikaa mitään virkkamatta, pudisti sitten päätään ja vastasi harvakseen:

— Tule tänne, tytär, että näet suuren lähteen, isäsi wigwamin ja maan luikertelevan joen rannalla. Chingachgook oli nuori, kun hänen heimonsa lahjoitti koko tämän alueen, tuosta siintävästä vuoresta, joka näyttää kuin vedestä ylenevän, aina tuonne asti, jossa Susquehanna puiden taakse piilotaikse. Koko tämän alueen, kaikkineen, mitä siinä oli ja eli, he lahjoittivat "tulensyöjälle", sillä he rakastivat häntä. Hän oli voimakas ja hän auttoi heitä. Mutta Chingachgook on nähnyt, miten maa tulensyöjältä riistettiin ja riistettiin hänen lapseltaan ja hänen lapsensa lapselta ja miten uusi päällikkö maahan asettui.

— Jos te tarkemmin tuntisitte meidän lakimme ja tapamme, vastasi Elisabet hieman hämillään, niin ihan toisin te meidän tekojamme arvostelisitte. Elkää luulko isästäni pahaa, Chingachgook, sillä hän on hyvä ja noudattaa oikeutta.

— Tytär! Suuri henki loi sinun isäsi valkeaihoiseksi ja minut punaihoiseksi, mutta kummankin suoniin on hän pannut veren kiertämään. Lämminnä ja nopeasti se virtasi, kun se oli nuorta, mutta nyt vanhuuden päivinä, on se kylmää ja hidasliikkeistä. Onko sitten muuta erotusta kuin ihon väri? Ei. Kerran oli Chingachgookilla vaimo. Hän oli Unkan äiti ja hän oli lempeä, ja mitä minä käskin, sen hän teki. Luuletkohan, ettei Chingachgook rakastanut Wah-ta-wahia, nuoruutensa morsianta, poikansa äitiä?

— Minne ovat sitten vaimonne ja poikanne joutuneet? kysyi Elisabet hellästi.

— Minne on joutunut jää, joka kattoi suuren lähteen? Sulanut se on ja vedeksi muuttunut. Sinis on Chingachgook elänyt, kunnes koko hänen kansansa on näiltä ilmoilta erinnyt, siirtynyt suuren hengen asuntoihin; nyt on hänen aikansa tullut ja hän on valmis. Kaikki ovat poissa! Ei ole minulla muuta poikaa kuin "nuori kotka" ja hänen suonissansa virtaa valkean miehen veri.

— Sanokaa, — pyysi Elisabet, joka tahtoi toisaalle kääntää vanhuksen ajatuksia ja vähänpä uteliaisuudestakin — kuka se on se Edwards? Minkä tähden te häntä niin rakastatte ja mistä hän on tullut tänne?

Intiaani tarttui Elisabetin käteen, painoi hänet viereensä istumaan ja osoitti avaraa maisemaa, joka pengermälle näkyi:

— Katso tuota, tytär! Niin kauvas kuin silmäsi kantaa, oli tämä maa hänen —

Äärettömiä savupilviä vyöryi heidän päänsä päällitse vuorenrinnettä alas. Kauhustuneena hypähti Elisabet seisalleen ja kääntyi katsomaan huippua, joka sekin oli samallaisen savupilven peitossa, ja viuhuva ääni kuin tuulen suhina kuului metsästä heidän yläpuoleltaan.

— Mitä tämä on, Chingachgook? huudahti hän. Mehän olemme ihan savun ympäröimänä ja aivan sulamme kuumuudesta.

Ennenkuin intiaani ennätti vastata, kajahti metsästä:

— Chingachgook! Missä sinä olet, vanha mohikaani? Metsä palaa ja sinulla on vain silmänräpäys aikaa paetaksesi.

Ripeitä, hätäisiä askeleita kuului pensaikosta ja siinä tuokiossa ilmestyi Edwards kauhun valtaamana.

— Pois, pois! huusi hän hengästyksissään. Kenties se jo on liian myöhäistä. Tuli kiertää kukkulaa ja jollemme pääsee sitä tietä, niin ei ole muuta neuvoa kuin laskeutua jyrkänteestä. Pois, pois! Ottakaa minua käsivarresta, Elisabet-neiti. Tottahan metsässä toki lienee siksi aukkoa, että pääsemme pelastumaan. Mutta kestättekö sen ponnistuksen?

— Kestän, kestä. Mutta en minä luule vaaraa niin suureksi, herra Edwards. Viekää minut sinnepäin, josta tulitte.

— Minä vien — minun täytyy! huudahti nuorukainen päättävästi. Ei, ei, vaaraa ei ole. Minä olen teitä turhanpäiten säikäyttänyt.

— Mutta voimmeko jättää intiaanin? Hän sanoi juuri ikään tahtovansa kuolla. Saammeko antaa sen tapahtua?

Tuskallisesti värähtivät nuorukaisen kasvot. Hän seisahtui ja katsoi taakseen, katsoi Chingachgookia, päästämättä kuitenkaan Elisabetia, jota hän veti mukaansa, koettaen pyrkiä liekkien välitse sinnepäin, josta oli juuri tullut.

— Elkää hänestä välittäkö, sanoi hän kamalan levollisesti. Hän on tottunut liikkumaan metsissä ja tällaisia näkemään. Ehkäpä hän pelastuu vuorten — kallioiden toiselle puolelle tai jää sinne, missä on ja pysyy vahingoittumatonna.

— Te olitte ikään ihan toista mieltä, Edwards. Elkää jättäkö häntä sellaiselle kuolemalle alttiiksi! huudahti Elisabet ja katsoi häneen ikäänkuin olisi epäillyt hänen järkeään.

— Kuka on kuullut intiaanin milloinkaan joutuneen liekkien uhriksi? Intiaani ei kuole tuleen. Tulkaa, tulkaa, rientäkää, neiti Temple! — savu voi olla teille vaarallista.

— Edwards! Minä pelkään teidän katsettanne. Sanokaa suoraan: onko vaara suurempi kuin miltä se näyttää? Ja vaikka se olisikkin — minä en sitä pelkää.

— Jos me ennätämme tuonne kallionkielekkeelle, ennenkuin tuli sen anastaa, niin me olomme pelastetut, neiti Temple, virkkoi nuorukainen jaksamatta enää kestää tyynenä. Paetkaa niin nopeaan kuin voitte. Teidän henkenne on kysymyksessä.

Se paikka, jossa Elisabet oli tavannut intiaanin, oli, niinkuin jo mainittiin, pengermän tapainen ja laskiye pystysuorasti syvyyteen. Se oli melkein ympyrän muotoinen ja sen vähitellen kohoavat kummut liittivät sen vuoriryhmään. Muutaman sellaisen kummun yli oli Edwards tullut ja sinne hän koki tuskallisen kiireesti pyrkiä Elisabetin kanssa.

Äärettömän suuret valkeat savupilvet ympäröivät vuoren huippua, niin ettei raivoavan tulen etenemistä voinut nähdä. Mutta rätinästä päättäen levisi tuli vihurina ja savupilven reunaa nuoli jo liekki, milloin leimahtaen korkealle ilmaan, milloin ahmaisten tulisella kielellään jokaisen ruohonkorrenkin, joka sen tielle sattui. Pakenijat riensivät, minkä kerkisivät. Mutta onnettomuudeksi oli poikkiteloin tiellä kasa kuivia puunlatvoja, ja juuri kuin he jo luulivat olevansa pelastetut, viskautui pitkä tulenkielake risuläjään, joka paikalla humahti tuleen ja leimuavana roviona katkaisi kerrassaan heiltä tien. Säikähtäneinä he pakenivat kallionreunalle, josta he miltei tiedottomina tuijottivat hulmuavaan tuleen. Elisabetin ohuen puvun takia eivät he uskaltaneet edes tulen likettyellekkään. Edwards kuletti häntä savupilven reunaa, turhaan koettaen etsiä pakopaikkaa. Siten olivat he kiertäneet pengermän yläosan, kunnes he heti toiselle kukkulalle tultuaan kauhukseen huomasivat, että tuli ympäröi heitä joka puolelta.

— Emme ole vielä ihan hukassa, — sanoi Edwards, vaikka hänen sekava katseensa ilmaisi aivan toista. — Meidän täytyy palata kallionkielekkeelle. Totta kai sieltä pääsemme neuvolla millä tahansa.

— Viekää minut sitten sinne, pyysi Elisabet. Me emme saa jättää mitään koettamatta.

Eikä hän vastausta odottanut, vaan riensi jyrkänteen äyräälle. Samassa oli Edwards hänen vieressään, tuskallisesti etsien vuorenkylestä edes jotakin lokeroa, joka olisi pakenemista helpottanut. Mutta kallio oli sileä kuin vuoltu. Mahdotonta oli heidän liukua siitä, turha ajatellakkaan päästä liukasta rinnettä alas. Nuorukainen oivalsi heti, ettei siitä apua koitunut ja toivottomuudessaan aikoi hän koettaa toista keinoa.

— Meillä ei nyt enää ole muuta neuvoa, neiti Temple, sanoi hän, kuin koettaa saada teidät tuolle kalliolle tuolla alhaalla. Minun nuttuni ei kestä eikä riitä — mutta ehkäpä se onnistuu, kun otamme Chingachgookin vaipan.

— Entä minnekkä te joudutte? hätäili Elisabet. Ei! Ette te eikä vanha intiaani saa uhrata henkeänne minun tauttani.

Edwards ei häntä enää kuunnellut. Hän oli jo intiaanin vieressä, joka vastustamatta luovutti vaippansa ja istui entisellä paikallaan hievahtamatta, arvokkaana ja levollisena niinkuin oikea intiaani ainakin. Vaippa viillettiin kapeiksi kaistaleiksi ja ne solmittiin toisiinsa, joihin vielä Edwardsin nuttu ja Elisabetin hartiahuivi lisäksi liitettiin. Mutta hiihna ulottui sittenkin tuskin puoliväliin kallionrinnettä.

— Ei sekään auta, virkkoi Elisabet. Pelastusta ei ole enää. Tuli leviää. Katsokaa, se polttaa maankin tieltään.

Ohut maankamara, joka peitti kallion, kasvoi vain matalaa ja maata myöten suikertelevaa ruohoa ja useimmat puut, jotka olivat halkeamiin juurtuneet, olivat monikesäisen kuivuuden polttamina jo aikoja sitten kuihtuneet ja kuolleet. Parempaa polttoainetta tuskin olisikkaan, jos vain tuli kerran olisi sinne joutunut. Mutta maa oli pensaatonta, joita myöten se toisaalle levisi, ja pienenon puro, joka sai alkunsa lähteestä, juoksi kallion töyräältä, kostuttaen sammalen, ja kierteli sitten vuoren huippua. Puro tosin aluksi esti tulta levenemästä, mutta sihisten se kiehui melkein kuiville. Sammaletkin käpristyivät polttavassa kuumuudessa ja kiihtyvä tuuli tempoi jälelle jääneitä kaarnapalaisia kuivettuneista keloista. Paksuja savupilviä tuprusi tulvanaan pengermälle päin. Humisten ja räiskien rätsivät liekit, rytisten putoili oksia puista ja ukkosena jymähytti tannerta vanha kelohonka, jonka onton juuren ahne tuli oli kaivertanut.

Elisabetilla ei ollut enää toivon ujetakaan. Tyynenä hän odotti kohtaloaan. Mohikaani istui paikallaan liikahtamatta, tuijottaen kohti etäisten vuorten siintäviä kukkuloita, ikäänkuin katsellen jo kauvas tulevaisuuden verhon taa. Ja tuon tuostakin hän kumajavalla äänellään lauloi delawarelaista kuolinlaulua.

— Koettakaa houkutella Chingachgookia tänne likemmäksi, että saamme yhdessä kuolla, kuiskasi Elisabet.

— Hän ei värähdäkään paikaltaan, vastasi nuorukainen. Tämä on hänen mielestään onnellisin hetki elämässä. Seitsemänkymmenen talven lumi peittää hänen hiuksensa ja viime aikoina ovat hänen voimansa paljon heikontuneet; sitä paitsi hän vahingoittuikin silloin onnettomalla metsästysretkellä.

Tulinen kuumuus oli viimein kuivannut pienen purosen, tuhoava vihollinen hiipi vitkalleen kosteaa sammalta myöten, mutta kuivanut mänty tuprahti ilmituleen. Liekit hyppelivät pitkin kuivunutta runkoa kuin välähtelevät salamet taivaalla ja siinä tuokiassa kohahti tulipatsas taivaalle. Tammen runko, jolla Chingachgook istui, paloi jo yläpäästään ja liekit piirittivät intiaanin joka suunnalta. Hän ei hievahtanut. Ihan varmasti hänen verhoton ruumiinsa kärsi kovia tuskia, mutta vanhuksen mielenlujuus voitti kaikki ruumiilliset kivut. Vielä keskeltä liekkienkin kuului hänen laulunsa kumajava sävel.

Kauhistuneena käänsi Elisabet katseensa hänestä ja katsoi laaksoon. Kuumuudesta syntynyt tuulispää siirräsi samassa laaksoa peittävän savupilven. Siellä se oli hänen hiljainen, rauhallinen laaksonsa.

— Isä! isä! huusi Elisabet. Voi miksi minulle tämä? — Mutta minä alistun kohtalooni.

— Tyttö! Missä sinä olet, tyttö? kuului yhtäkkiä Nahkajalan ääni. Rauhoita vanhuksen sydäntä, jos sinä vielä olet elävien ilmoilla.

— Natty! Se on Natty! riemuitsi Edwards. Sitten me ehkä vielä pelastumme.

Kirkas, miltei metsäpaloa valoisampi liekki leimahti samassa ja kuului kova pamaus.

— Se oli ruuti! huusi sama ääni, mutta likempää jo. Voi sitä ruutia ja tyttöparkaa! Voi sitä armasta lasta! Hän on hukassa.

Ja vanha metsästäjä ilmestyi pengermälle hatuttomin päin, hiukset kärventyneinä, ruudukas paita noessa ja täynnä reikiä ja hänen punaiset kasvonsa kuumuudesta entistään punaisempina. Vanha metsästäjä oli tavannut Luisen, joka äskeisellä paikallaan odotti ystävänsä, ja oli häneltä kuullut Elisabetin olevan vuorella. Käsittäen paikalla vaaran suuruuden pyysi hän Luisea kiireesti rientämään kylään ja siellä lähettämään ihmisiä, ja itse hän juoksi vuorelle, minkä suinkin jaksoi.

— Jumalalle kiitos, että löysin hänet, huudahti vanhus tunkeuduttuaan savun läpi. Mutta seuratkaa nyt minua paikalla. Aikaa ei ole pitkiin puheihin. Meidän kaikkien henki on kysymyksessä.

— Entäs Chingachgook? kysyi Edwards. Saammeko hänet jättää surman suuhun?

Nahkajalka katsoi Edwardsin osoittamaan suuntaan. Intiaani istui kuin juurtuneena entisellä paikallaan, vaikka maa jo hänen jaloissaan paloi. Metsästäjä hyppäsi hänen luokseen ja sanoi delawareksi:

— Nouse, Chingachgook, pois! Aiotko jäädä tänne palamaan kuin mingolainen rovioon? Jumala

armahda! Ruuti on hänen selkensä kärventänyt. Tuletko sinä, tuletko?

— Minkä tähden lähtisi Chingachgook? vastasi intiaani synkästi. Hän on kotkan päivät elänyt ja hänen silmänsä himmenee. Hän katselee laaksoa, hän katselee vesiä, hän katselee laajoja metsästysmaita — mutta delawarelaista hän ei ainoatakaan enää näe. Kaukaisesta maasta minulle isäni huutavat: tule! Wah-ta-wah, Unkas, koko heimoni huutaa: tule! Tule! huutaa suuri henkikin. Antakaa Chingachgookin kuolla.

— Mutta sinä unhotat ystäväsi, huudahti Edwards.

— Turhaa on puhua intiaanille, silloin kun kuolema on ilminnähtävä, hyvä lapsi, keskeytti Nahkajalka, tempaisi vaipan kaistaleet ja sitoi ihmeteltävän kiireesti kuolevan päällikön selkäänsä. Rivakasti hän asteli samaanne päin, josta oli tullutkin eikä siinä näyttänyt kantamus paljoa painavan. Tuskin he olivat lähteneet, kun vanha honka, joka jo kotvan oli huojunut sinne tänne, syöksyi heidän äskeiselle paikalleen ja säkeniä sinkosi siitä kauvas ympärille.

— Kulkekaa sammalikkoo! — huusi Nahkajalka, sitten kun savulta ei enää eteensä nähnyt — ja pysyttäytykää vaaleassa savussa.

Seuraten metsästäjän kehoitusta kulkivat Edwards ja Elisabet hänen jälestään. Ja vaikka kapea puron rantoja mutkittileva polku veikin yli palavien puiden ja karisevien oksain, niin löysivät he onneksi aukon, josta pelastuivat. Ainoastaan se, joka niin tarkoin kuin Nahkajalka tunsikaikki metsän polut ja pensaat, kannot ja kalliot, löysi tien semmoisessa savun paljoudessa, johon oli ihan tukehtua. Jokseenkin helposti he pääsivät alempana olevalle pengermälle ja raittiimpaan ilmaan. Nahkajalka irroitti taakan selästänsä ja asetti intiaanin istumaan nojalleen kallionlohkareta vasten. Elisabet kyyristyi maahan ja peitti kasvonsa käsiinsä.

— Otattehan, neiti Temple, jotain, joka teitä vahvistaa, — pyysi Edwards, astui kallion laidalle ja huusi luolaan: Benjamin! Missä te olette, Benjamin?

Käheä ääni, joka tuntui tulevan ihan maan sisästä, vastasi:

— Täällä, herra! Täällä onkalossa, jossa muun hyvän lisäksi on kuumaa kuin kiehuva kattilassa.

— Toimittakaa meille tänne lasillinen lähdevettä ja pankaa siihen vähä viiniä, mutta joutukaa väleen.

— Minä ymmärrän hyvin vähän semmoisista miedoista juomista, Oliver herra, vastasi hovimestari, jonka ääni kuului suoraan luolasta. Ja jamaikaa riitti vain erojaisiksi Billy Kirbylle, kun hän viime yönä kyyditsi minua maantiellä. Mutta tässä on jotain punaista, joka ehkä auttaa huonoa ruuansulatusta.

Puhuessaan oli hovimestari kiivennyt kalliolle ja tuonut juomista.

Elisabet joi Edwardsin tarjoaman juoman ja viittasi sitten merkiksi, että hän tahtoi olla yksin. Edwards lähestyi Nahkajalkaa, joka hellästi ja väsymättä puuhaili Chingachgookin luona. He katsahivat toisiinsa.

— Hänen aikansa on tullut, sanoi hän huolestuneena, minä näen sen hänen silmistään.

Intiaani käänsi hitaasti päätänsä laaksoon päin ja alkoi laulaa. Yhä selvemmin ja selvemmin erotti siitä sanat:

— Minä tulen. Muutan hurskasten maahan. Poikaansa kutsuu suuri henki. Kuka voi sanoa mingolaisen milloinkaan nähneen vanhan Chingachgookin selkää? Ystävää, joka häneen luotti, ei hän ole milloinkaan pettänyt. Yksikään mingolainen, jota hän ajoi takaa, ei ole voittolaulua laulanut. Nuorena oli Chingachgook sotilas ja hänen jalkineensa olivat ruskeat verestä. Vanhana tuli hänestä viisas mies, jonka sanat neuvottelutulen ääressä eivät tuulen mukana haihtuneet. Haukansilmä! huusi hän sitten, ponnistaen viimeiset voimansa. Haukansilmä, kuule veljesi sana!

— Niin, — vastasi metsästäjä syvästi liikuttettuna ja painautui häntä vasten, — niin, veljekset me olemme aina olleet. Mitä tahdot, Chingachgook?

— Haukansilmä! Isäni kutsuvat minut pois täältä, autuasten olinmajoihin. Tie sinne on suora ja selvä ja Chingachgookin silmät nuortuvat uudelleen. Hyvästi, Haukansilmä! Pane Chingachgookin jousi, hänen tomahawkinsa, hänen piippunsa ja vyönsä hänen hautaansa; sillä niinkuin sotilas väijymään lähtee hän yön selkään, eikä niiden etsiminen saa häntä viivytää.

Synkkiä, mustia pilvenlonkia oli kohonnut taivaanrannalle ja avaruudessa vallitseva juhlallinen hiljaisuus ennusti rajuilmaa. Hulmuten kiemurtelivat liekit taivasta kohti, ja savu, joka oli laaksoon laskeunut, alkoi kohota ylöspäin ja haihtui. Häikäisevä salama halkaisi ilmaa ja paikalla kuului kova

jräys, joka kumeasti vyöryi kalliolta toiselle ja pani maan tärisemään. Mohikaani kohottautui, ikäänkuin ukkonen olisi tullut julistamaan hänen eroansa maailmasta ja ojensi kuihtuneet käsivartensa kohti lännen maita. Ilon ilme valaisi hänen tummia kasvojansa, mutta vähitellen kasvionjuonteet jäykistyivät, jäntereet veltostuivat, hän vaipui nojalleen kalliota vasten — huulet hiljaa värähtivät ja käsi putosi hervotonna riipuksiin. Hän oli kuollut. Loistottomat silmät tähystivät etäisten vuorten kukkuloita, ikäänkuin maahan kuuluva tomu olisi vapautuneen hengen lentoa katsellut elämän rajan toisella puolen.

Nahkajalka tarttui kuolleen ystävänsä käteen ja katsoi häntä, äänetön, syvä suru silmissä. Kaihoa, haikeata kaipuuta tuntien hän puhkesi puhumaan:

— Puna- tai valkoihoinen, — kaikki on loppunut. Hän on löytänyt oikean tuomarin, jota eivät sido heikkojen ihmisten laatimat lait. Nyt ei ole enää kuin yksi jällellä: kun hän täältä eroaa — olen minä yksin maailmassa koirineni. Tosin täytyy ihmisen kärsivällisesti odottaa, kunnes se on Jumalan tahto, mutta minä alan jo väsyä elämään. Tutut puunikin hakataan, enkä enää näe ketään nuoruuteni tuttavaa.

Suuria vesipisaroita alkoi tipahdella ja kostuttaa kuivaa kalliota, ja kohisten lähenei ukkonen lähenemistään. Intiaanin ruumis vietiin kiireesti luolaan. Häätäisesti pyysi Edwards Elisabetilta anteeksi, ettei hän voinut pyytää häntä luolaan, — jonka suu nyt oli täytetty oksilla ja risuilla, — mutisten jotain siitä, miten tukalaa oli olla siellä, missä ruumis oli. Kallionkieleke suojeli kuitenkin Elisabetia kastumasta.

Vielä rajuilman kestäessä kuului ääniä alhaalta. Kyläläiset sieltä kokivat pyrkiä eteenpäin savuavien puiden ja kantojen välitse. Sateen tauottua opasti Oliver Elisabetin tielle.

— Salaperäisyyden aika on ohi, neiti Temple, sanoi hän, ennenkuin he erosivat. Huomenna tähän aikaan poistuu verho, joka niin kauvan on peittänyt sekä minut että minun olosuhteeni. Jumala teitä varjelkoon! Minä kuulen isänne äänen enkä nyt tahdo viipyä. Jumalalle kiitos, että te olette pelastunut!

Ja hän hävisi metsään savuavien puiden taa. Elisabet kääntyi ja vaipui tuskasta miltei tajuttoman isänsä syyliin.

Seitsemäs luku.

Luolan salaisuus.

Viime päivien jännittäviä tapauksia lisäsi vielä tuomittujen rahanväärentäjien pako, jotka seurasivat Nahkajalan esimerkkiä ja murtautuivat vankilasta metsäpalon jälkeisenä yönä. Yleisesti puhuttiin luolasta, yhdistettiin siihen sekavat huhut malmista ja metalleista, jopa viimein epäiltiin Edwardsia ja Nahkajalkaa metsän syyttäjiksikin. Etupäässä heitä syyttivät juuri ne, joiden huolimattomuuden takia palo oli alkunsa saanut. Mutta huhua uskottiin yleisesti eikä ollut enää muusta puhettakaan kuin rikollisten oikeutetusta rankaisemisesta. Richard ei ainakaan ollut silloin kuuro, vaan varustautui kiihkeästi virkatoimiinsa. Nuoria poikia lähetettiin metsään vakoilemaan ja kylässä hälytettiin vartijamiehet aseihin. Noin viisikolmatta sotamiestä kokoutui ja asettihe sotarintaan. He olivat vapaaehtoisia ja heitä johti kapteeni Hollister, vanha sotamies, joka viisineljättä ensimmäistä elinvuottansa oli viettänyt sotakentällä ja linnueessa, mutta oli ravintoloitsijana Templetonissa. Urhoollinen kapteeni etunenässä ja Richardin ja Doolittlen seuraamana marssi joukkue rohkeasti vuorelle. Vakoilijat toivat sen tiedon, että pakolaiset nähtävästi varustautuivat hurjaan vastarintaan. Sotilaat vilkaisivat hieman pelokkaasti toisiinsa, ja Richard neuvotteli syrjässä Doolittlen kanssa.

Niin olivat asiat, kun Billy Kirby kirves kainalossa harppasi tietä pitkin. Sheriffi ei pitkiä aikaillut selittäessään hämmästyneelle puunhakkaajalle, miksi miehet niin sotajalalla olivat, kehoittipa Kirbytäkin mukaan. Sinnehän Billy, jonne muutkin ja hänelle annettiin tehtäväksi kehoittaa vihollista antautumaan, ennenkuin rynnäkköön ryhdyttiin. Joukko jakautui kahtia. Toinen, kapteeni Hollisterin johtamana, kulki Aavevuoren yli lähestyäkseen luolaa vasemmalta ja toinen joukko marssi hätyyttämään vihollisen varustusta oikealta puolen. Richard Jones pysähtyi kalliopengermälle, ihan piiritettyjen pään päälle, mutta kuitenkin niin, etteivät he häntä nähneet. Hiram Doolittle seurasi Billy Kirbytä ihan vuoren rinteelle, mutta jäi kuitenkin tarpeeksi kauvas linnoituksesta ja varmuuden vuoksi puun taakse suojaan. Piiritetyt olivat hiiltyneistä puista ja oksista varustaneet vallituksen ja luolan suulle olivat he kasanneet murrokon. Varustusten takana oli Nahkajalka toisella ja Benjamin toisella puolella. Billy Kirby kun oli ohjeet saanut, kiipesi vuorelle ihan tynnosti, aivan kuin olisi mennyt töitään lopettelemaan. Tultuansa noin sadan kyynärän päähän etuvaruksesta pisti Nahkajalan vanha arvokas pyssy hänelle silmään ja hän kuuli metsästäjän huutavan:

— Poistukaa, Billy Kirby, poistukaa! Minä en mielelläni tee teille paha, mutta jos teistä yksikään uskaltautuu askeltakaan tännemmäksi, niin hurmetta valuu totta tosiaan.

— No, no, Nahkajalka, vastasi Billy sävyisästi, elkää nyt olko mieletön. Minä tulen vain kehoittamaan teitä noudattamaan lakia — siinä koko juttu.

— Jos te tahdotte päästä luolaan, jatkoi Nahkajalka, niin odottakaa vain kaksi tuntia vielä, emmekä me sitten estä ketään tänne tulemasta. Mutta nyt — ei mistään nimestä. Yksi ruumis siellä jo lepää kylmällä kalliovuoteella eikä toisesta tiedä, miten kauvan se hengissä kestää. Mutta jos te sittenkin aiotte tänne hyökätä, niin varokaa, ettei ole useampia ruumiita sekä luolan ulko- että sisäpuolella.

— Se on niinkuin ollakkin pitää, huusi Billy läheten rohkeasti. Hän pyytää teitä kärsivällisesti odottamaan vielä kaksi tuntia eikä se kohtuutonta olekkaan.

Mutta sheriffi oli kärsimätön ja sietämättömän utelias saamaan selkoa salaisuudesta ja hän katkaisi ystävällisen keskustelun, huutaen kalliolta:

— Minä käsen teitä, Natanael Bumppo, antautumaan lain käsiin. Ja teidän, Benjamin Penguillan, käsen minä paikalla seurata minua vankeuteen.

— Totta tosiaan minä seuraisin teitä, Squire Jones, vastasi Benjamin, ottaen ensi kerran suustaan piipun, jota hän siihen asti oli hätäilemättä imeksinyt, — minä seuraisin teitä vaikka maailman loppuun, jos sillä loppua olisi, mutta sitäpä sillä ei olekkaan, koska se on pyöreä.

— Jättäkää aseenne ja antautukaa, — mörähti Hollister sellaisella äänellä, että hänen omakin joukkonsa peräytyi monta askelta — antautukaa tai elkää odottako armoa.

— Menkää suolle armoienne! vastasi Benjamin, nousten pölkyltä, jolla hän oli istunut, ja pilkistäen pienen, huolellisesti kätketyn kanuunan suun ylitse. Kanuunan oli hän yöllä salakkali kulettanut kylästä.

— Virkani arvo ei salli minun sen enempää keskustella rikoksellisten kanssa, sanoi sheriffi, poistuen niin rutosti, että kapteeni Hollister luuli sen merkitsevän rynnäkköä.

— Aseihin! komensi hän. Eteenpäin mars!

Ja hurjasti sapeliaan heiluttaen lähenei hän varustuksia. Mutta Benjaminin piippu oli sattunut liian lähelle pikku kanuunaa. Se laukesi ja viskasi viisi, kuusi tusinaa pyssynluotia ilmaan. Siinä tuokiassa hupeni vasemmanpuolinen sotajoukko, ettei jäänyt muita kuin sotavanhus yksin. Luullen urhoollisten sotilastensa seuraavan kiipesi hän etuvaruksen yli vihollisen ulkovarustukseen, astui sen laidalle, heilutti sapeliaan ja karjahti:

— Voitto on meidän!

Mutta se huudahdus se syöksi hänet huimaavaa vauhtia loistoisan voiton kukkuloilta. Nahkajalka, joka siihen asti oli pitänyt silmällä vain Billy Kirbytä, käänsihe kuullessaan huudon, älysi kapteenin ja toimitti hänet pois varustuksesta paljoa nopeammin kuin hän oli sinne tullut. Jalat vain hiukan hipaisivat kallion kylkeä hänen kiitäessään rinnettä alas. Ja niin hyvän kyydin oli Nahkajalan pyssynperä antanut kapteeni Hollisterille, ettei sapelikaan ennättänyt pystyä puiden kylkeen, vaikka hän niitä mennessään kyllä koetti kolhia. Suureksi hämmästykseseen löysi urhoollinen kapteeni itsensä maantieltä rakkaan puolisonsa edestä, joka oli tullut sinne ihailemaan miehensä sotaisia urostöitä.

Niin pian kuin Nahkajalka näki päässeensä siitä vihollisestansa, kääntyi hän piirittäjien oikeaa sivujoukkoa tarkastamaan. Kirby jättiläisen olisi ollut helppo käyttää äskeistä tilaisuutta hyväkseen ja kiivetä vallitukselle, mutta vihollisesta ei hänessä ollut enää ujetakaan. Niin kovalla äänellä, että pakeneva vasemmanpuolinen joukkokin sen kuuli, hän riemuitsi:

— Hei! Mainio temppu, kapteeni. Marssikaa vain! Onnea matkalle.

Sillä tavalla huuteli Kirby kapteenin rinnettä liukuessa. Mutta vihdoinkin hän ei enää jaksanut huutaakkaan, vaan heittäysi maahan ja nauroi niin, että metsä raikui. Kaikeksi onnettomuudeksi Doolittlille houkuttelivat Kirbyn huudahdukset ja nauru hänen voittamattoman uteliaisuutensa suureen kiusaukseen, ja hän pilkisti piilostaan silmätäkseen taistelun menoa. Mutta varmuuden vuoksi kääntyi hän selin ja vilkaisi vain silmännurkalla luolaan päin. Nahkajalka älysi paikalla hänen varovaisuutensa. Taitava ampuja, jolla ei ollut vähintäkään aikomusta ampua kuolettavasti, lähetti oivallisesta pyssystään luodin, joka hiukan raapaisi kunnioitettua oikeudenjäsentä, ja sen suureksi iloksi Billy Kirbylle, joka miltei hengittämättä oli Nahkajalan hankkeita katsellut. Sellaisen tervehdyyksen saatuaan hyppäsi Hiram piilostaan, käsi naarmun kohdalla ja puiden nyrkkiä toisella hän huusi kohti kurkkua:

— Paha teidät periköön. Mutta tästä ette niin hevillä pääsekkään. Minä vetoon kautta kaikkien oikeuksien.

Semmoinen hirmuinen uhkaus, päälle päätteeksi niin oivallisen virkamiehen kuin Squire Doolittlen, herätti suurta iloa miesjoukossa, joka nauraen ja meluten alkoi ammuskella puiden latvoja.

Silloin ilmestyi sinne Marmaduke Temple ihan odottamatta.

— Heretkää, heittäkää! huudahti hän. Miksi verta vuodatetaan? Eikö laki riitä, koska tänne on aseissa tultu?

— Se on vartijaväki, virkkoi sheriffi kalliolta, vartijaväki, joka — —

— Tuiki tarpeetonta! sanoi tuomari. Rauha maassa.

— Seis! Ei tarvitsekaan vuodattaa verta, huusi ääni Aavevuorelta. Te saatte mennä luolaan.

Miehistö oli keskeyttänyt sotaiset aikeensa ja odotti jännityksessä, mikä siitä lopuksi tulee. Edwards, jota seurasi majuri Hartmann, riensi vuorelta ja meni edeltä luolaan. Tuomari, sheriffi ja muutkin, jotka olivat pengermälle keräytyneet, mietiskelivät ja tuumailivat, mitä ihmettä siellä mahtoi ollakkaan, kun valkopäinen vanhus kannettiin luolasta hirvennahkoilla peitetyllä tuolilla, joka varovasti laskettiin joukon keskelle. Hänen kasvopiirteensä olivat vakavat ja arvokkaat, vaikka henkevyys silmistä oli poissa ja vanhus selvästi jo muuttumaisillaan lapseksi uudelleen.

— Kuka tämä mies on? kysyi Marmaduke terävästi.

— Tämä mies — vastasi Edwards tyynesti, vaikka puhuessaan innostuen — tämä mies, hyvä herra, oli kerran niin tarmokas ja urhoollinen sotilas, että uhkarohkeat alkuasukkaatkin nimittivät häntä "tulensyöjäksi". Tämä mies, jolla nyt ei ole kattoa vaalenneen päänsä päällä, oli muinoin suurten rikkauksien omistaja, — niin, tuomari Temple, omistaja, oikea omistaja senkin maan, jossa nyt seisomme. Tämä mies on sen miehen isä — —

— Onko hän siis, — huudahti Marmaduke syvästi liikuttettuna — onko hän kadonnut majuri Effingham? Entäpä te, nuori mies?

— Minä olen hänen poikansa poika, vastasi Edwards.

Syntyi pitkä äänettömyys.

— Oliver, minä annan sinulle anteeksi, — sanoi tuomari, lämpimästi puristaen nuorukaisen kättä — minä annan anteeksi sinun epäluulosi ja kaikki, paitsi sitä, että annoit vanhuksen riutua tämmöisessä paikassa, kun minun taloni ja koko omaisuuteni olisi ollut hänen ja sinun käytettävänäsi.

— Marmaduke Temple on uskollinen kuin rauta, virkkoi majuri Hartman. Johan minä sanoin sinulle, poika, että hän ei ole niitä ihmisiä, jotka hädässä ystävän hylkäävät.

— En voi kieltää, tuomari Temple, että tämä kunnan mies on järkähtänyt piintyneitä ajatuksiani teistä ja teidän menettelystänne, sanoi Edwards. Hän oli isäni toveri ja hän on teidän ystäväne. Jos se on totta, mitä hän on teistä minulle kertonut, niin sekä isäni että minä olemme teitä väärin arvostelleet.

— Te mainitsitte isänne, keskeytti Marmaduke kiihkeästi. Elääkö hän vielä vai joutuiko hän todellakin haaksirikkoon?

— Valitettavasti joutui! Hän jätti minut yksin ja köyhänä Uuteen Skotlantiin hankkiakseen vahingonkorvausta menetetyistä omaisuudestaan ja Englannin hallitus sen hänelle myönsikin. Vietettyänsä sen tautta vuoden Englannissa hän palasi Halifaxiin hakemaan isoisääni ja minua Länsi-intiaan, jonne hänet oli määrätty kuvernööriksi.

— Entä sinä? kysyi Marmaduke lämpimästi. Minä luulin sinun hukkuneen isäsi kanssa.

Nuorukainen viittasi ääneti ympärillä olijoihin. Marmaduke ymmärsi sen, toimitti uteliaat pois ja pyysi serkkunsa lähettämään vaunut.

Edwards eli nuori Effingham, joksi me nyt häntä nimitämme, jatkoi:

— Meidän vähät varamme eivät kuitenkaan silloin myöntäneet niin suurta kulutusta. Minun täytyi jäädä isää odottamaan. Ja silloin kun kuulin laivan joutuneen haaksirikkoon ja menetin isäni, oli minulla tuskin nimeksikään rahaa.

— Miten sinä sitten menettelit? kysyi Marmaduke.

— Minä läksin sitten täältäpäin etsimään isoisääni, sillä minä kuulin muutaman vanhan miehen, joka ennettäin oli kuulunut hänen sotajoukkoonsa, ottaneen hänet hoitaakseen, isoisälläni ei näet ollut mitään, millä elää. Hän oli asettunut tänne isäntänsä kanssa, sillä tämän maan olivat delawarelaiset Chingachgookin toimesta lahjoittaneet isoisälleni, joka kerran oli pelastanut päällikön hengen. Isoisäni oli siitä pitäen heimon kunnianjäsen.

— Silläkö tavalla sinä siis olet sukua intiaanille?

— Sillä, vastasi nuori Effingham. Isäni kävi kerran nuorena ollessaan delawarein luona, jotka silloin nimittivät hänet "kotkaksi", ja sen nimen olen minä perinyt. Paljon ei ole tähän enää lisättävää. Minä tulin tänne rannan maalle, jossa Natty kaikessa hiljaisuudessa huolti ja hoiti vanhaa isäntäänsä ja opetti minut metsästäjäksi. Minä en tiedä, herra tuomari, voinko sallia, että majuri Effingham viedään teille.

— Päätä itse, vastasi Marmaduke. Isäsi uskoi minulle koko omaisuutensa ja luotti minuun niin täydellisesti, ettei hän tahtonut siitä edes kuittaa eikä muuta vakuutta. Valtiolliset mielipiteemme erottivat meidät. Jos Ameriikka voitti, niin ei meidän sopimuksestamme tiennyt kukaan, jos taas Englanti, niin tottahan niin uskollinen alamainen kuin eversti Effingham helposti saisi omaisuutensa takaisin. Me tiedämme, miten sota päättyi. Isäsi seurasi pakenevia sotajoukkoja. Hänen omaisuutensa joutui voittajan omaksi. Minä ostin ne säilyttääkseni ne niiden oikealle omistajalle. Sinä kaiketikkin tiedät, että minä paikalla sodan päätyttyä tuon tuostaankin lähetin isällesi suuria rahasummia.

— Te lähettitte, kunnes — —

— Kunnes minun kirjeeni tulivat avaamatta takaisin. Isäsi tuomitsi minua väärin pikaisuudessaan. Se oli minulle kova koetus ja raskas kantaakseni se ajatus, että mies, jota rakastin yli kaiken, ajatteli minusta pahaa. Jos hän vain olisi avannut kirjeeni, niin olisi hän saanut totuuden tietää. Jos hän olisi elänyt edes muutamia vuosia kauvemmin, niin olisi hän saanut koko omaisuutensa takaisin. Toistaiseksi sen täytyi olla minun nimissäni, sillä muutoin olisi Yhdysvaltain hallitus sen anastanut.

Keskustelun aikana olivat Marmaduken vaunut tulleet. Nuoren Effinghamin entiset luulottelut olivat haihtumaisillaan eikä hän enää vastustanut isoisänsä viemistä tuomarin kotiin, jossa heikkoa vanhusta hoidettiin kaikin puolin hyvästi ja hellästi.

Viimeinenkin epäily Marmaduken rehellisyydestä ja uskollisuudesta karisi nuoresta Effinghamista, kun Marmaduke vei hänet kirjastoonsa ja antoi hänen lukea testamenttinsa. Viimeisenä tahtonaan oli Marmaduke siinä määrännyt omaisuutensa jaettavaksi tasan tyttärensä ja Oliver Effinghamin eli hänen jälkeläistensä kesken.

Kyynelsilmin luki nuorukainen Marmaduken testamentin, kieltämättömän todistuksen hänen vilpittömästä uskollisuudestaan. Ja hänen vielä paperiin tuijottaessaan kysyi lempeä, sointuisa ääni:

— Vieläkö epäilette meitä, Oliver?

— Teitä minä en ole epäillyt milloinkaan, sanoi nuorukainen, rientäen Elisabetin luo ja tarttuen hänen käteensä.

— Entä isääni!

— Jumala siunatkoon häntä, uskollista, jaloa miestä!

— Kiitos, poikani, virkkoi tuomari, lämpimästi puristaen nuorukaisen kättä. Me olemme kumpikin erehtyneet. Sinä olet ollut liian pikainen, minä kenties liian hidas.

Kahdeksas luku.

Vanhan metsästäjän jäähyväiset.

Siirrymme nyt monta kuukautta eteenpäin ja mainitsemme siltä ajalta vain kaksi tapausta. Toinen on Oliverin ja Elisabetin häät, toinen vanhan majuri Effinghamin kuolema. Nahkajalka ja Benjamin olivat taas vapaina eikä heitä kukaan sen vuoksi halveksinut, että he olivat vankeudessa olleet. Hallituksen virkamiehenä oli tosin Marmaduken täytynyt vangitututtaa heidät palon jälkeisenä päivänä, mutta ei heidän tarvinnut olla siellä sen kauvempaa kuin ennätettiin heille Albanysta hankkia armahdus.

Muutamana kauniina lokakuun aamuna käveli Oliver nuoren vaimonsa kanssa Nahkajalan entisen mökin paikalle. Jäännökset oli raivattu pois, maa tasoitettu ja kylvetty heinäksi. Paikkaa ympäröi muuri, jossa oli pienen ovi. Lähellä sitä oli heidän suureksi hämmästyksensä Nahkajalan pyssy pystyssä

muuria vasten, ja sen vieressä makasivat ruohokossa Hektor ja Dog. Metsästäjä itse oli pitkällään maassa valkeasta marmorista tehdyn hautakiven juurella, siirrellen käsillään syrjään ruohoa voidaksensa lukea patsaan kirjoitusta. Kiven rinnalla oli muhkea hautapatsas, johon oli uurrettu kauniita koristeita.

Oliver ja Elisabet lähestyivät hautapatsasta hiljaa ja vanhan metsästäjän kuulematta. Hänen päivettyneistä kasvoistansa kuvastui syvä mielenliikutus. Hetken perästä nousi Nahkajalka ja puheli itseksensä:

— No, nyt minä luulen kaiken olevan niinkuin ollakkin pitää. Enkä minä luule mitään pahaa olevan tuohon kirjoitettuna, vaikken minä sitä ymmärrä. Eivätkä luullakseni piippu, tomahawk ja mokasiinit ole niinkään huonot. Niin, niin. Siinä he nyt lepäävät rinnakkain ja hyvä on heidän siinä kummankin olla. Mutta kukas peittää maanpoveen minun luuni, kun minun aikani tulee?

— Teillä on ystäviä, Nahkajalka, jotka mielellänsä täyttävät teidän viimeisen toivonne, kun se surullinen aika tulee, sanoi Oliver hellästi.

Vanhus kääntyi eikä näyttänyt ollenkaan hämmästyvän.

— Te olette tulleet haudalle, lapset — eikö niin? sanoi hän. Ennenkuin minä lähden pois, tahtoisin hyvin mielelläni tietää, mitä näillä hautapatsailla on kerrottavana vanhasta delawarelaisesta ja urhoollisesta valkeasta miehestä.

Nuorukainen astui hautapatsaan luo ja luki:

OLIVER EFFINGHAMIN,

kunink. 16:nen jalkaväkirykmentin ent. majurin muistoksi.

Hän oli urhoollinen sotilas, lujaluontoinen mies ja oikea kristitty.

Onnettomuudessa, joka kohtasi häntä elämänsä iltana, lohdutti häntä vanha, uskollinen ystävä NATANAEL BUMPPPO.

Kylmät väreet karsivat Nahkajalan ruumista, kun hän kuuli oman nimensä mainittavan ja hänen ryppyiset kasvonsa kirkastuivat.

— Niinkö siinä todellakin on? kysyi hän. Oletteko sitten piirtänyt vanhan Nahkajalan nimen hänen entisen isäntänsä nimen viereen? Jumala siunatkoon teitä, lapseni! Se on jalomielinen lahja miehelle, jolta ei jää yhtään jälkeläistä eikä heimolaista siihen maahan, jossa hän niin kauvan on elänyt. Mutta mitäs te olette kirjoittaneet punaisen miehen hautakiveen?

Kuulkaa, sanoi Oliver ja luki toisen kirjoituksen:

Tämä patsas on pystytetty intiaanipäälikön muistoksi, joka oli delawarein heimoa, tunnettu nimellä

CHINGACHGOOK ja SUURI KÄÄRME.

Hän oli viimeinen kansastansa, joka asui tässä maassa, ja hänestä voi sanoa, että hänen virheensä olivat intiaanin, hänen avunsa ihmisen.

— Te ette ole milloinkaan sen paremmin sanonut, Oliver herra. Jospa te olisitte tuntenut hänet nuorena. Mutta mitäpä siitä enää. Aika on vihdoinkin minun lähteä.

Nahkajalka käänsi päätänsä salatakseen eron haikeutta. Hän kyyristyi ottamaan suurta myttyä, joka oli hautain takana, ja nosti sen hitaasti selkäänsä.

— Poisko! — huudahti Elisabet ja riensi hänen luokseen. — Te ette saa olla niin yksin kuin nyt ettekä enää poistua niin kauvas metsiin.

— Mitä vaimoni sanoo, se on totta, Nahkajalka, lisäsi Effingham. Ettehän te enää tarvitse rasittaa itseänne. Heittäkää pois koko lähtöhommanne ja metsästelkää täällä meidän läheistöllä, jollette kotona viihdy.

— Arvasinhan minä, että minulla on vaikea erota teistä, sanoi vanhus. Mutta minä en jaksa elää viljelyksien keskellä, jossa kirves huiskaa myötäensä auringon noususta sen laskuun. Tosin minä pidän paljon teistä, lapseni, mutta elämä täällä on kolkkoa, sitten kun Chingachgook ystäväni minut jätti, ja minä kaipaen synkkiä, jylyhiä metsiäni.

— Eivätkös sitten nämä äärettömät salot täällä olekkaan teistä metsiä? kysäisi Elisabet.

— Voi, voi! Eivät ne ole. Mitenkäs minä sanoisin metsäksi semmoista, jossa en päivääkään saa kulkea tapaamatta raivatuita aloja?

— Tämä on niin odottamatonta, — jatkoi Elisabet, tuskin jaksaen hengittää — minä luulin, että olisitte elänyt ja kuollut meidän luonamme.

— Pyyntöt ovat turhat, sanoi Effingham. Minä tunnen teidät liian hyvästi, Nahkajalka, houkutellakseni teitä jäämään. Mutta ettekös antaisi meidän rakentaa pientä pirttistä teille jollekin noille etäisille vuorille, että edes silloin tällöin saisimme käydä teidän luonanne ja kuuluisimme, mitä te tarvitsette?

— Elkää surko Nahkajalkaa, lapset! Elkää huolehtiko minun tähteni. Minun elämäni on Herran kädessä ja hän antaa minullekin onnellisen lopun. Pienimmälläkin hänen luoduistaan on oma tarkoituksensa ja minut on luotu salojen asukkaaksi. Jos te rakastatte minua, niin antakaa minun mennä sinne, jonne mieleni haluaa.

Sillä oli asia ratkaistu. Hänen jäännistään ei enää sanaakaan sanottu. Oliver pyyhkäisi kyynelen silmästään, otti kukkarostaan nipun setelirahoja ja tarjosi niitä vanhalle metsästäjälle.

— Ottakaa edes nämä, sanoi hän. Pitäkää ne tallessa. Ehkäpä niistä on hyötyä tarpeen tullessa.

— Nämäkö ne ovat niitä uudenaikuisia rahoja, joita Albanyssa tehdään paperista? — kysyi Nahkajalka, uteliaana tarkastellen seteliä. — Ei, poikaseni! Pistä ne vain taskuusi. Minulle ei niistä ole mitään hyötyä. Elisabet, sallitteko vanhuksen suudella kättänne? Minä rukoilen Jumalaa varjelemaan teitä ja siunaamaan teitä ja kaikkea, mikä teidän on.

Elisabet kohotti päätänsä. Avopäin ja kunnioittavasti kosketti vanha metsästäjä huulillansa hänen kalpeata poskeansa jäähyväisiksi. Kiihkeästi tarttui "nuori kotka" vanhan metsästäjän käteen ja puristi sitä sydämmellisesti, voimatta sanoa sanaakaan. Metsästäjä tiukensi vyötänsä ja valmistihe lähtemään, vaikka selvästi näki, että ero oli hänestäkin raskasta. Viimeksi hän heitti pyssyn olalleen ja huusi kuulakalla metsästäjä-äänellä, niin että salo vastahan kajahti:

— Eteenpäin, Hektor! Tule, Dog! Toisenkin askelen te saatte ottaa, ennenkuin olemme matkamme perillä.

Huudon kuullessaan hypähtivät koirat pystyyn ja seurasivat tottelevaisesti isäntäänsä.

Oli niin hiljaista, niin äänetöntä. Oliver painoi päänsä isoisänsä hautapatsasta vasten. Tyynnyttyänsä hän kääntyi — he olivat vain kahden haudalla, Elisabet ja Oliver.

— Hän on poissa! huudahti Oliver.

Elisabet katsoi metsään päin ja näki vanhan metsästäjän seisahtuvan metsänrintaan, josta hän vielä kerran katsoi taakseen. Ryppyisellä kädellään hän pyyhkäisi silmiään ja viittasi viimeiseksi tervehdykseksi. Vielä kerran hän huusi koiriansa ja katosi sitten sinne synkän salon sydämmeen.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK "NUORI KOTKA" JA VANHA METSÄSTÄJÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR

ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.